

กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
ในโรงเรียนบ้านหินลาด

กาญจนา ดีสร้อย

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
ในโรงเรียนบ้านหินลาด

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
ในโรงเรียนบ้านหินลาด"

ของ กาญจนา ดีสร้อย

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ดร.ณัฐ รัตนศิรินิชกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

ชื่อเรื่อง	กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ในโรงเรียนบ้านหินลาด
ผู้วิจัย	กาญจนา ดีสร้อย
ประธานที่ปรึกษา	ดร.ณัฐ รัตนศิริณิกุล
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566
คำสำคัญ	กลยุทธ์, การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย, แนวคิดโฮสโคป

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด 3) เพื่อทดลองใช้และถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาดกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน โดยเครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) จุดแข็ง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนร่วมให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย โอกาส ได้แก่ การสนับสนุนจากภายนอกและการพัฒนาตนเองของครู แรงบันดาลใจ ได้แก่ การมุ่งมั่นพัฒนาตามแนวคิดโฮสโคปเพื่อส่งเสริมศักยภาพเด็ก และผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ การมีส่วนร่วม สภาพแวดล้อมและการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคป 2) กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม การส่งเสริมการจัดกิจกรรม และการใช้กระบวนการ PLC 3) ผลการทดลองใช้ พบการพัฒนาสภาพแวดล้อม ส่งเสริมการจัดกิจกรรม และดำเนินการ PLC อย่างเป็นขั้นตอน ผลการถอดบทเรียนพบว่าทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำกลยุทธ์ไปพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยได้

Title	STRATEGIES FOR ADMINISTRATION OF EARLY CHILDHOOD BASED ON HIGH SCOPE IN BAN HIN LAD SCHOOL
Author	Kanjana Deesoi
Advisor	Dr. Nat Rattanasirinichakun
Academic Paper	M.Ed. Independent Study in Educational Administration, Naresuan University, 2023
Keywords	Strategies Administration of early childhood curriculum multicultural areas

ABSTRACT

This research aimed to 1) analyze the strengths, opportunities, aspirations, and results, 2) study the effects of developing strategies, and 3) study the results of implementing and reflecting on the early childhood education management strategies based on the HighScope approach: A case study of Ban Hin Lad School. The purposively selected samples consisted of 28 participants, including school administrators, teachers, and stakeholders. The research instruments were questionnaires, interview forms, and after-action review (AAR) records. The instruments were validated by experts and had a reliability of 0.89. Data were analyzed using means, standard deviations, and content analysis.

The findings revealed that: 1) the strengths were the importance given to early childhood education quality development by administrators, teachers, and stakeholders; the opportunities were external support and teachers' self-development; the inspirations were the commitment to develop based on the HighScope approach to enhance children's potential; and the expected results were participation, environment, and experience management according to the HighScope approach. 2) The strategies were found to be highly appropriate, consisting of environmental management, activity promotion, and the use of professional learning community (PLC) processes. 3) The results of the implementation showed the development of environment, promotion of activities, and systematic

implementation of PLC. The lesson learned indicated that all parties gained more knowledge and understanding and could apply the strategies to further develop early childhood education management

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ณัฐ รัตนศิรินิชกุล ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในทุกเรื่อง ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะพู กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง และ ดร.พิทยา แสงสว่าง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ช่วยให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นายสหชัยมงคล หายหัตถ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านร่องยั้งข้าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และนางสาววีรยา โปยมรัตน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์ และอาจารย์นรินทร์ทิพย์ กอนพ่วง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นางสาวสุภาพร บุญคำ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และ นางสาววีรยา โปยมรัตน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่สละเวลาอันมีค่า เสนอแนะ ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำการวิจัย

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ของผู้วิจัยที่ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อวงการจัดการศึกษา และผู้ที่สนใจต่อไป

กาญจนา ดีสร้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	
ประกาศคุณูปการ.....ฉ	
สารบัญ.....ช	
สารบัญตาราง.....ญ	
สารบัญรูปภาพ.....ฎ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....2	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....2	
ขอบเขตของการวิจัย.....2	
นิยามศัพท์เฉพาะ.....5	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....7	
แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์.....8	
แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์.....11	
แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย.....13	
แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคป.....28	
การวิจัยปฏิบัติการ.....37	
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านหินลาด.....40	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
กรอบแนวคิดการวิจัย	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพแวดล้อมในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิด ไฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด	50
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิด ไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด.....	51
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการถอดบทเรียนและข้อเสนอแนะในการใช้กลยุทธ์การบริหาร จัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษา ในโรงเรียนบ้านหินลาด	53
บทที่ 4 ผลการวิจัย	54
ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกล ยุทธ์กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด	55
ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาการสร้างกลยุทธ์กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วย แนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด.....	59
ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัด การศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด	64
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	66
อภิปรายผล	67
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก.....	78

ประวัติผู้วิจัย	135

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 สรุปแนวคิด SOAR Analysis	58
ตาราง 2 สรุปผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหินลาดใต้ 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง.....	63
ตาราง 3 กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป	69
ตาราง 4 กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope.....	70
ตาราง 5 กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ plc ไปใช้ในกิจกรรมการ เรียนรู้ High Scope.....	72

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพ 1 วงล้อการเรียนรู้ไฮสโคป.....	30
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	48
ภาพ 3 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	50

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาปฐมวัยเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนามนุษย์ โดยมุ่งเน้นให้เด็กทุกคนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการสมวัย มีความพร้อมในการเรียนรู้ และมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ ผ่านการจัดประสบการณ์ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ และธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โรงเรียนบ้านหินลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ห่างไกลความเจริญ บนภูเขาหินลาด ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีฐานะยากจน และเด็กนักเรียนบางส่วนต้องอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่ จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน พบว่า 1) ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยปฐมวัยอย่างถูกต้อง 2) เด็กขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ทางการศึกษาที่จำเป็น 3) ครูจบไม่ตรงเอกปฐมวัย ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม 4) สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก และ 5) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษายังมีน้อย

ผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงได้ร่วมกันหาแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน โดยเห็นว่าแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยตามรูปแบบไฮสโคป (High Scope) น่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เนื่องจากการจัดการศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ (Active Learning) สนับสนุนให้เด็กได้ริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจเลือกสิ่งที่สนใจ และลงมือปฏิบัติผ่านการเล่นในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านตามวัยและความสามารถของเด็กแต่ละคน (Epstein, 2014) อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับครูและโรงเรียน สอดรับกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549)

การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคปจึงมีความสอดคล้องกับจุดเน้นและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบัน ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล ผ่านการลงมือทำ โดยมีครูและผู้ใหญ่เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้โรงเรียนบ้านหินลาดจึงมีความตั้งใจที่จะพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของโรงเรียน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพและส่งผลดีต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด เพื่อให้ได้กลยุทธ์ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพจริง และ

สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยของโรงเรียนได้เติบโตและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตที่ดีในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด
3. เพื่อทดลองใช้และถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สามารถนำกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป กำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด เป็นกรณีศึกษาในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นำไปพัฒนาต่อยอดที่สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มุ่ง 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด 2) สร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด และ 3) ทดลองใช้และถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยมีขอบเขตของการวิจัยมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในตอนนี้มุ่งวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคป

- 1.1.1 เน้นเด็กเป็นสำคัญ
- 1.1.2 จัดสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม
- 1.1.3 จัดพื้นที่และเวลาที่เพียงพอ
- 1.1.4 เน้นให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้

- 1.1.5 เน้นให้เด็กใช้ภาษาเพื่อสื่อสารผ่านการบอกเล่า
- 1.1.6 การสนับสนุนจากผู้ใหญ่และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามแนวคิด SOAR
  - 2.2.1 จุดแข็ง (Strengths)
  - 2.2.2 โอกาส (Opportunities)
  - 2.2.3 แรงบันดาลใจ (Aspirations)
  - 2.2.4 ผลลัพธ์ (Results)

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 28 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน ครูปฐมวัย จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน และผู้ปกครอง จำนวน 23 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด

ตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด

การค้นคว้าอิสระตอนนี้มุ่งสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด มีรายละเอียด 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด

ชั้นที่ 2 การศึกษาผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การค้นคว้าอิสระตอนนี้ในชั้นนี้มุ่งศึกษาผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1.1 กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โฮสโคป ได้แก่ 1) พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้โฮสโคป 2) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โฮสโคปให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยและมีความสุข 3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้โฮสโคป

1.2 กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป ได้แก่ 1) พัฒนาครูบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการการเรียนรู้โฮสโคป 2) ส่งเสริมการจัดทำแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้โฮสโคป 3) ส่งให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป และ 4) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคปร่วมกับชุมชน

1.3 กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป และ 2) ร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ดังนี้

1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย มีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาปฐมวัย มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 2 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์ และ อาจารย์นรินทิพย์ กอนพวง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย มีคุณสมบัติเป็นผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือศึกษานิเทศก์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูแลงานการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คน คือ นางสาวสุภาพร บุญคำ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และ นางสาววิริยา โพยมรัตน์ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

3. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา โดยคุณสมบัติปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 10 ปี และมีผลงานการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่เป็นเชิงประจักษ์ จำนวน 1 คน คือ นายสหชัยมงคล หายหัตถิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านร้องย้งข้าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การค้นคว้าอิสระขั้นนี้มุ่งศึกษาผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป 3) กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป

ตอนที่ 3 การทดลองใช้และถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การค้นคว้าอิสระในตอนนี้มุ่งทดลองใช้และถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด มีขอบเขตของเนื้อหาประกอบไปด้วย

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน ครูปฐมวัย จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน และผู้ปกครอง จำนวน 6 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การค้นคว้าอิสระในตอนนี้มุ่งทดลองใช้และถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด ประกอบด้วย

1. การศึกษาผลการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด ในประเด็น 1) เป้าหมาย 2) ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง 3) ขั้นตอนที่ทำได้ดี 4) ขั้นตอนที่ทำไม่ได้ 5) อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้องที่พบในระหว่างการศึกษาปฏิบัติ 6) สิ่งที่ได้เรียนรู้ขณะปฏิบัติ 7) ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติครั้งต่อไป

2. การศึกษาผลการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยภาพ ในประเด็น 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ 2) การประยุกต์ใช้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป หมายถึง การสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบลงมือทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น โดยการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระ ซึ่งตรงตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเปียเจต์ (Piaget) นักการศึกษาที่สำคัญคนหนึ่งของโลก ความสำคัญในด้านพื้นฐานโดยเฉพาะการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน จะเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) เพราะเด็กจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้เกิดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และรู้จักลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเองประกอบไปด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1.1 เน้นเด็กเป็นสำคัญ หมายถึง การมีเด็กเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนรู้ กล่าวง่ายๆ คือแบบเรียนและกิจกรรมที่จะต้องอิงจากเด็กนักเรียน โดยเป็นการปรึกษากันว่าตัวของนักเรียนมีความสนใจใคร่รู้ในเรื่องใดบ้าง ต้องการที่จะทำอะไรบ้าง เพื่อที่ว่าเด็กจะได้มีสมาธิและมีความใจจดใจจ่อกับสิ่งที่ตนเองอยากจะทำจริง ๆ

1.2 จัดสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม หมายถึง สื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม หลากหลาย และมีจำนวนเพียงพอจะช่วยสร้างพัฒนาการที่ดีให้กับเด็กนักเรียน เนื่องจากว่าเด็กจะสามารถเลือกสื่อและอุปกรณ์มาใช้ในการแก้ไขปัญหาและทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ อีกทั้งยังต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่จะเลือกสรรอุปกรณ์ให้เหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมที่ทำประสบความสำเร็จนั่นเอง

1.3 จัดพื้นที่และเวลาที่เพียงพอ หมายถึง มีพื้นที่และเวลาที่เพียงพอเหมาะสมกับการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการแบ่งเวลาสำหรับการเล่นและการเรียนรู้ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม โดยการมีพื้นที่ที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กนักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหากมีพื้นที่ที่น้อยเกินไป เด็กทุกคนอาจจะเรียนรู้ได้ไม่ทั่วถึงกัน ส่งผลให้เด็กวอกแวก ไม่โฟกัสกับสิ่งที่ทำอยู่นอกจากนั้นการควบคุมเวลาให้พอดี จะช่วยให้เด็กนักเรียนเรียนรู้ที่จะแบ่งเวลาเป็นและพยายามรักษาเวลาอีกด้วย

1.4 เน้นให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้ หมายถึง การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้จะช่วยให้เด็กนักเรียนเป็นคนรู้จักช่างสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบกาย ส่งเสริมให้เกิดความสงสัย ใฝ่รู้ และนำไปสู่การลองผิดลองถูกด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลเป็นประสบการณ์ให้เด็กต่อไป

1.5 เน้นให้เด็กใช้ภาษาเพื่อสื่อสารผ่านการบอกเล่า หมายถึง การบอกเล่าจากเด็กนั้นถือเป็นการสะท้อนการสอนที่ดี การสอนแบบโฮสโคปจึงเน้นฟังประสบการณ์ที่นักเรียนเป็นคนพบเจอจากการที่ได้ลงมือทำอย่างอิสระ ซึ่งเด็กจะได้ฝึกการถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจ ฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง และหากผลลัพธ์ที่ออกมาไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เด็กนักเรียนก็จะเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้นด้วย

1.6 การสนับสนุนจากผู้ใหญ่และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การสนับสนุนจากผู้ใหญ่เนื่องจากการเรียนรู้จะต้องมีอุปกรณ์ สื่อ พื้นที่ที่เหมาะสมและเพียงพอ การที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ก็จะช่วยให้การเรียนรู้แบบโฮสโคปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยนอกเหนือจากการเตรียมของที่ต้องใช้ในการเรียนแล้ว การเปิดใจรับฟังเสียงสะท้อนของเด็กและการให้กำลังใจก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้ใหญ่ควรทำ เพราะหากสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนดี บรรยากาศในห้องเรียนก็จะดีตามไปด้วย

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม หมายถึง เครื่องมือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพขององค์กรประกอบไปด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง จุดเด่นหรือปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดความแตกต่าง เป็นข้อได้เปรียบขององค์กร

2.2 โอกาส (Opportunities) หมายถึง สิ่งที่ส่งผลดีต่อการดำเนินงาน โดยเป็นปัจจัยจากภายนอกที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา อาทิ นโยบายภาครัฐ สภาพการแข่งขัน แนวโน้มด้านต่างๆ พฤติกรรมผู้บริโภค

2.3 แรงบันดาลใจ (Aspirations) หมายถึง การตอบคำถามว่าแรงบันดาลใจขององค์กรคืออะไร หรือเป้าหมายขององค์กรคืออะไร อะไรเป็นสิ่งที่องค์กรจำเป็นต้องทำให้สำเร็จ

2.4 ผลลัพธ์ (Results) หมายถึง ตัวชี้วัด (KPI) ใช้วัดผลของเป้าหมายหรือ Aspiration ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่วัดเป็นตัวเลขหรือจับต้องได้

3. กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป หมายถึง การวางแผนดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร การศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมในสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนกระบวนการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือกระทำตามความถนัดและความสนใจ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การทบทวน

4. โรงเรียนบ้านหินลาด หมายถึง โรงเรียนบ้านหินลาด ตั้งอยู่เลขที่ 169 หมู่ 14 ตำบลดอนทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนนักเรียน 65 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 5 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 12 ไร่ ผู้อำนวยการโรงเรียนชื่อ นายสหชัยมงคล หายหัตถ์ เบอร์ติดต่อ 096-5391449 e-mail banhinladschool@hotmail.com

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ตำบลดอนทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์
  - 1.1 ความหมายและความสำคัญของกลยุทธ์
  - 1.2 ลักษณะสำคัญของกลยุทธ์
  - 1.3 ระดับของกลยุทธ์
  - 1.4 การบริหารจัดการกลยุทธ์
  - 1.5 การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์
2. แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์
  - 2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามแนวคิด SOAR
  - 2.2 การขับเคลื่อนระบบด้วยแนวคิด OKRs
3. แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 3.1 ความหมายของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - 3.2 ความสำคัญของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - 3.3 หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - 3.4 ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - 3.5 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
4. แนวคิดการกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคป
  - 4.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป
  - 4.2 ทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไฮสโคป
  - 4.3 หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไฮสโคป
  - 4.4 แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไฮสโคป
5. การวิจัยปฏิบัติการ
  - 5.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
  - 5.2 กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
  - 5.3 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
6. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านหินลาด
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

8.กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์

1. แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์

กลยุทธ์เป็นคำที่ใช้ในการอธิบายแผนการที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในเวลาที่กำหนด โดยเน้นไปที่การวางแผนและการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมายในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.1 ความหมายและความสำคัญของกลยุทธ์

ความหมายของกลยุทธ์คือการวางแผนหรือวิธีการที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กลยุทธ์มีความหมายอย่างกว้างขวางและนำไปใช้ทั้งในด้านทหาร การทำธุรกิจ การเมือง การบริหารจัดการ และทางด้านอื่นๆ ของชีวิต ความสำคัญของกลยุทธ์อาจกล่าวได้ดังต่อไปนี้

- 1.1.1 ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย: กลยุทธ์ช่วยให้องค์กรหรือกลุ่มผู้คนสามารถก้าวไปในทิศทางที่ต้องการและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในวันที่กำหนด
- 1.1.2 จัดการทรัพยากรให้เหมาะสม: กลยุทธ์ช่วยให้ทรัพยากรที่มีอยู่ใช้ได้ปริมาณที่เหมาะสมและสามารถนำมาใช้ในทิศทางที่เหมาะสม
- 1.1.3 ควบคุมความเสี่ยง: การวางแผนกลยุทธ์ช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมหรือการทำสงคราม และช่วยให้เตรียมความพร้อมในกรณีเกิดสถานการณ์ที่คาดไม่ถึง
- 1.1.4 สร้างความแตกต่าง: กลยุทธ์ช่วยสร้างความแตกต่างในตลาดหรือสายอาชีพ ทำให้องค์กรหรือบุคคลที่มีกลยุทธ์ดีมีความได้เปรียบกว่าคู่แข่ง
- 1.1.5 สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม: กลยุทธ์ช่วยให้องค์กรหรือกลุ่มผู้คนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- 1.1.6 เพิ่มโอกาสในการสำเร็จ: การวางแผนกลยุทธ์ช่วยเพิ่มโอกาสในการสำเร็จในกิจกรรมหรือการทำสายอาชีพ และช่วยให้ตัดสินใจที่ดีขึ้น
- 1.1.7 สร้างภาพลักษณ์: กลยุทธ์ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่แข็งแกร่งและน่าเชื่อถือในตลาด ทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในด้านนั้น
- 1.1.8 พัฒนาความรู้และทักษะ: กลยุทธ์ช่วยให้มีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในองค์กรและส่วนบุคคล

การใช้กลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการเติบโตและควบคุมสภาพการณ์ในส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจ เมืองหรือทางทหาร ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์ให้เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของกลุ่มนั้นๆ จะช่วยให้มีโอกาสในการสำเร็จและเติบโตมากขึ้นอย่างมาก

1.2 ลักษณะสำคัญของกลยุทธ์

- 1.2.1 การวางแผน: กลยุทธ์เริ่มต้นด้วยการวางแผนอย่างระมัดระวังและมีรายละเอียด ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับเป้าหมายที่ต้องการบรรลุและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น

- 1.2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์: กลยุทธ์ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและบ่งบอกถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ
- 1.2.3 ความสอดคล้องกับเป้าหมาย: กลยุทธ์ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเป็นเครื่องมือในการทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น
- 1.2.4 ความชัดเจนและโดดเด่น: กลยุทธ์ควรมีความชัดเจนและโดดเด่นจากกลยุทธ์ของคู่แข่ง เพื่อสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบ
- 1.2.5 การใช้ทรัพยากรให้เหมาะสม: กลยุทธ์ต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดสูญเสียของทรัพยากรไม่เกินไป
- 1.2.6 ความเสี่ยงและโอกาส: กลยุทธ์ควรคำนึงถึงความเสี่ยงและโอกาสที่อาจเกิดขึ้น และวางแผนการจัดการในกรณีที่เกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด
- 1.2.7 ความยืดหยุ่น: กลยุทธ์ควรเป็นยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในกรณีที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง
- 1.2.8 การวัดและการติดตามผล: กลยุทธ์ต้องมีการวัดและติดตามผลเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ที่นำไปใช้นั้นสำเร็จหรือไม่

ลักษณะเหล่านี้ช่วยให้กลยุทธ์มีความเป็นอยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จและเติบโตขององค์กร อย่างไรก็ตาม การสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมอย่างถูกต้องย่อมเกิดจากการวิเคราะห์และการตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและสภาพความเป็นจริงขององค์กรและสิ่งรอบตัวทั้งภายในและภายนอก อย่างเช่น การวิเคราะห์ PESTEL (Political, Economic, Social, Technological, Environmental, Legal) และการวิเคราะห์ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) เป็นต้น

1.3 ระดับของกลยุทธ์

กลยุทธ์สามารถแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ตามลักษณะและขอบเขตของการใช้งาน โดยประกอบด้วยระดับดังนี้

- 1.3.1 กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Level Strategy): เป็นกลยุทธ์ที่กำหนดทิศทางและเป้าหมายระดับสูงสุดขององค์กร การวางแผนระดับนี้มีต่อเนื่องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร หลังจากนั้นก็จะกำหนดกลยุทธ์ระดับย่อยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจแต่ละอย่างในองค์กร
- 1.3.2 กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Level Strategy): เป็นกลยุทธ์ที่กำหนดเส้นทางการแข่งขันในธุรกิจแต่ละสายอาชีพ โดยเน้นที่วิธีการเพื่อทำให้องค์กรเป็นผู้นำหรือมีความเป็นเอกภาพในตลาด
- 1.3.3 กลยุทธ์ระดับศักยภาพ (Functional Level Strategy): เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับแผนการดำเนินงานในแต่ละฟังก์ชันภายในองค์กร เช่น กลยุทธ์ทางการตลาด กลยุทธ์ทางการเงิน กลยุทธ์ทางเทคโนโลยี เป็นต้น
- 1.3.4 กลยุทธ์ระดับโครงสร้าง (Operational Level Strategy): เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการดำเนินงานในระดับของงานหรือโครงสร้างที่เล็กกว่าศักยภาพ โดยเน้นการจัดทำแผนงานและการควบคุมให้มีประสิทธิภาพ

ระดับของกลยุทธ์ที่ทำการวางแผนและการดำเนินงานที่ถูกต้องและควบคุมกันอย่างเหมาะสม ช่วยให้องค์กรมีการทำงานและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และทันสมัยในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การควบคุมและปรับกลยุทธ์ตามความเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสำเร็จในองค์กรหรือกิจกรรมในทุกด้านของชีวิต

1.4 การบริหารจัดการกลยุทธ์

การบริหารจัดการกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ดำเนินการ และควบคุมกลยุทธ์ขององค์กรหรือกลุ่มผู้คนในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับองค์กร (corporate level) ไปจนถึงระดับภายในแต่ละฟังก์ชัน (functional level) โดยการบริหารจัดการกลยุทธ์จำเป็นต้องมีขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจนเพื่อให้กลยุทธ์ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีการติดตามผลและปรับกลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเป้าหมายขององค์กร ขั้นตอนในการบริหารจัดการกลยุทธ์อาจประกอบด้วย

- 1.4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม: ทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กรเพื่อเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและความสามารถขององค์กรในการทำงาน
- 1.4.2 การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ: กำหนดวิสัยทัศน์หรือวัตถุประสงค์ที่อยากให้องค์กรเป็นในอนาคตและพันธกิจที่จะช่วยให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น
- 1.4.3 การวางแผนกลยุทธ์: วางแผนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่ต้องการทำในอนาคต และกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- 1.4.4 การดำเนินการ: นำกลยุทธ์ที่วางแผนมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
- 1.4.5 การติดตามผล: ติดตามและวัดผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ได้ควบคุมและผลลัพธ์สอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่
- 1.4.6 การปรับกลยุทธ์: ปรับปรุงและปรับกลยุทธ์ในกรณีที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือมีความต้องการในการปรับปรุง

การบริหารจัดการกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต้องการความรอบคอบและความสามารถในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังต้องมีการให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับทีมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในองค์กร การบริหารจัดการกลยุทธ์ที่สำเร็จจะช่วยให้องค์กรมีความเป็นอยู่ในทิศทางที่เป้าหมายและสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

1.5 การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์

การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความสำเร็จและควบคุมการดำเนินงานในองค์กรหรือกลุ่มผู้คน โดยมุ่งเน้นการติดตามและวัดผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ได้ควบคุมและผลลัพธ์สอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์มีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

- 1.5.1 การกำหนดตัวชี้วัด (KPIs - Key Performance Indicators): ตัวชี้วัด (KPIs) เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดผลและติดตามการดำเนินงานกิจกรรมตามกลยุทธ์ ตัวชี้วัดเหล่านี้ควรเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลยุทธ์ที่ต้องการบรรลุ
- 1.5.2 การติดตามและวัดผล: ต้องมีการติดตามและวัดผลเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ที่นำไปใช้งานมีผลลัพธ์อย่างไร และว่ากลยุทธ์นั้นสามารถนำไปสู่ความสำเร็จและเป้าหมายได้หรือไม่
- 1.5.3 การวิเคราะห์และประเมิน: การวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
- 1.5.4 การปรับกลยุทธ์: หากมีปัญหาหรือผลการดำเนินงานไม่ถูกต้องตามที่คาดหวัง จำเป็นต้องมีกระบวนการปรับกลยุทธ์หรือแก้ไขทิศทางเพื่อให้กลยุทธ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.5.5 การสื่อสารและการให้ความรู้: การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในองค์กรเกี่ยวกับกลยุทธ์และผลการดำเนินงานจะช่วยให้คนในองค์กรเข้าใจและมีความรู้สึกที่นำกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จ

การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์ช่วยให้องค์กรมีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเป้าหมายที่กำหนดไว้ การตรวจสอบและปรับกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต้องให้ความสำคัญและเป็นประจำเพื่อให้สามารถเติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืนในตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน

2. แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์เป็นกระบวนการที่สำคัญในการกำหนดแนวทางและยุทธศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่ความสำเร็จของกิจกรรมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์ทำได้ด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามแนวคิด SOAR

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามแนวคิด SOAR เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร โดย SOAR ย่อมาจากคำศัพท์ 4 คำ ได้แก่ Strengths (ความแข็งแกร่ง), Opportunities (โอกาส), Aspirations (ความปรารถนา), และ Results (ผลลัพธ์) ซึ่งช่วยให้องค์กรมองเห็นภาพที่ครอบคลุมและเตรียมการเพื่อประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมที่กำหนดขึ้นมาดังนี้

2.1.1 Strengths (ความแข็งแกร่ง)

การตรวจสอบและระบุความแข็งแกร่งที่มีอยู่ในองค์กร เช่น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถ สินทรัพย์ที่มีคุณภาพ ทรัพยากรเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น

2.1.2 Opportunities (โอกาส)

การวิเคราะห์โอกาสที่มีในสภาพแวดล้อมภายนอกที่องค์กรอาจนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การเปลี่ยนแปลงในตลาด โอกาสในการขยายตลาด การเปิดตลาดใหม่ เป็นต้น

2.1.3 Aspirations (ความปรารถนา)

การตั้งเป้าหมายและความปรารถนาขององค์กรที่ต้องการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือความเป็นเลิศ เช่น ความต้องการเติบโตเป็นองค์กรชั้นนำในตลาด ความประทับใจในการให้บริการที่ดีที่สุด เป็นต้น

2.1.4 Results (ผลลัพธ์)

การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ต้องการให้องค์กรเกิดขึ้นเมื่อสำเร็จการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถและโอกาสที่กำหนดไว้ เช่น ผลตอบแทนทางการเงิน สัดส่วนตลาด และผลการเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

ขั้นตอนการวิเคราะห์ SOAR ช่วยให้องค์กรมีการศึกษาภาพรวมที่ครอบคลุมและเปิดโอกาสในการปรับปรุง พัฒนา และเติบโตในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2.2 การขับเคลื่อนระบบด้วยแนวคิด OKRs

OKRs (Objectives and Key Results) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดและจัดการเป้าหมายในองค์กร มีทั้งเป้าหมายหลัก (Objective) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Results) ซึ่งช่วยให้ทีมและองค์กรมีการระบุเป้าหมายที่ชัดเจนและมีกรอบทำงานที่ช่วยให้ติดตามผลลัพธ์ได้ง่าย ๆ ดังนี้

2.2.1 Objectives (เป้าหมายหลัก)

- เป้าหมายหลักคือคำอธิบายสั้น ๆ ที่กำหนดตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายยาว ๆ ไปขององค์กร มีลักษณะที่มุ่งหน้าเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการเติบโตที่สำคัญ
- เป้าหมายหลักควรเป็นแนวทางที่ให้กำหนดเส้นทางการตัดสินใจและกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

2.2.2 Key Results (ตัวชี้วัดความสำเร็จ)

- ตัวชี้วัดความสำเร็จคือตัวเลขหรือผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถวัดได้ ซึ่งต้องสอดคล้องกับเป้าหมายหลัก
- ตัวชี้วัดควรเป็นระบบที่เป็นที่ยอมรับ สามารถวัดได้ในเวลาที่กำหนด และเป็นที่ยอมรับที่สำคัญ

2.2.3 การกำหนด OKRs

- ในการกำหนด OKRs ควรให้ความสำคัญในการเลือกเป้าหมายที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายยาว ๆ ขององค์กร
- ต้องเขียน OKRs ให้มีการกำหนดเป้าหมายหลัก (Objective) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Results) อย่างชัดเจน โดยใช้คำที่เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและให้รูปแบบที่สามารถวัดได้

2.2.4 การติดตามและประเมินผล

- ต้องมีการติดตามและประเมินผลของ OKRs เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและผลสำเร็จของเป้าหมาย

- การประเมินควรเกิดขึ้นอย่างน้อยทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน เพื่อปรับปรุงและปรับแก้ OKRs ในกรณีที่มีความเปลี่ยนแปลงหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

การขับเคลื่อนระบบด้วยแนวคิด OKRs ช่วยให้องค์กรมีการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนและมีกรอบการติดตามผลลัพธ์ที่ช่วยให้ทีมทำงานไปในทิศทางที่ถูกต้องและก้าวหน้าไปในทิศทางที่วางใจขององค์กร ทำให้การบริหารจัดการและการดำเนินงานทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

3. แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

3.1 ความหมายของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.2 ความสำคัญของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

อำภา บุญช่วย (2533 : 20 - 21) สรุปได้ดังนี้

1. เป็นเอกสารของทางราชการ หรือเป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชน ดังนั้นหลักสูตรจึงเปรียบเสมือน “คำสั่ง” หรือ “ข้อบังคับ” ของทางราชการชนิดหนึ่งนั่นเอง
2. เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ระดับต่างๆ รวมทั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการที่จะจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาของรัฐบาลให้แก่โรงเรียน

3. เป็นแผนการดำเนินงานของนักบริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวก และติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล

4. เป็นแผนการปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะเสนอแนะจุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนซึ่งครูควรจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง

5. เป็นเครื่องมือของรัฐในอันที่จะพัฒนาคนและพัฒนากำลังคนซึ่งจะเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติตามแผนของรัฐบาล

6. เป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้คนในประเทศของตนมีคุณภาพ

สำหรับ สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 9 - 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการเป็นบัญญัติของทางรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาของรัฐบาลด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญของงาน และพัฒนาการของเด็กตามจุดหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะและความสามารถความประพฤตินี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมอันเป็นการพัฒนาคน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
3. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดหมายของการจัดการศึกษา
4. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
5. หลักสูตรเป็นเครื่องมือกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าวิธีการดำเนินการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
7. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่อยู่ร่วมกันในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

3.3 หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจนและถูกต้องถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยมีหลักและแนวคิดที่สำคัญ 9 ประการ ดังนี้

3.3.1 การวางแผนงานหลักสูตร ในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านของการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกโรงเรียนจะมีทั้งหลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่า หลักสำคัญในการบริหารหลักสูตรคือ จะต้องทำให้ผู้เรียนสูญเสียประโยชน์น้อยที่สุด เพราะฉะนั้นจะต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนหลักสูตรให้น้อยและสั้นที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดี ต้องจัดระบบให้ดี มีข้อมูลที่ชัดเจน และเตรียมทุกอย่างให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

3.3.2 การจัดระบบข้อมูลโรงเรียน นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการบริหารหลักสูตร ระบบข้อมูลโรงเรียนประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ ดังนี้

หลักสูตร - ระบบการสร้างหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการประเมินผล

การบริหารจัดการ - มีข้อมูลด้านผู้เรียน ผู้สอน ว่ามีความพร้อมหรือไม่เพียงใด

ระบบข้อมูล - ครูอาจารย์ นักเรียน บุคลากร ผู้รู้ในชุมชน อาชีพในพื้นที่

การวางแผนกลยุทธ์ 3-5 ปี - แสดงถึงวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระบบงบประมาณ - การบริหารงบประมาณจะต้องมีความชัดเจนตรวจสอบได้ มุ่งผลงาน และเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นสำคัญ

การพัฒนาการเรียนรู้ - สื่อและข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การศึกษาอบรมของครู

ระบบช่วยเหลือ - มีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำแนกเด็กเก่ง เด็กปกติ และเด็กด้อยโอกาส เพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละกลุ่ม

บริหารบุคคล - ข้อมูลเกี่ยวกับครูอาจารย์ ทั้งในด้านการศึกษา การอบรม การจัดหา บรรจุ และเลิกจ้าง เพื่อช่วยในการพัฒนาครูให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่

การประเมินภายใน - จัดเตรียมข้อมูลการพัฒนาหลักสูตร บุคลากร และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กและโรงเรียน

3.3.3 เอกสารหลักสูตร จะต้องชี้แนวการสอนอย่างถูกต้อง ชัดเจน และทันสมัย เอกสารประกอบหลักสูตรและรายวิชาที่ละเอียดประณีต จะช่วยให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถติดตามการทำงานได้อย่างใกล้ชิดและเป็นขั้นเป็นตอน

3.3.4 คณาจารย์มีคุณภาพ เข้าใจหลักสูตรอย่างดี เมื่อครูเป็นผู้เขียนหลักสูตรเองแล้ว ย่อมจะทำให้การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียนได้

3.3.5 ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและคุณธรรม ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม สถานศึกษาจะต้องจัดเตรียมระบบข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน โดยครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนทุกๆ ด้าน

3.3.6 มีทรัพยากรสนับสนุนที่ดีและเพียงพอ การบริหารการศึกษาในอนาคตอันใกล้เป็นการกระจายอำนาจในหลายๆ ด้าน ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรในการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การระดมทรัพยากรจะต้องกระทำอย่างหลากหลายและกว้างขวางขึ้น

3.3.7 ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดีและมีประสิทธิภาพ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จุดเน้นอีกเรื่องหนึ่งคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะมีสอดแทรกอยู่เป็นระยะๆ ตลอดเวลา บทบาทในเรื่องนี้ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่ง แต่ครูทุกคนจะมีบทบาทเป็นครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวได้ โดยเฉพาะครูที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก

3.3.8 มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ ทุกจุดทุกมุมของโรงเรียนและชุมชนเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ ไม่ใช่จะต้องเรียนจากตำราอย่างเดียว หากครูเข้าใจก็จะสามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ได้ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความเอาใจใส่อย่างสูงจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น การจัดแสดงนิทรรศการหรือข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในโรงเรียน หากทำให้เป็นปัจจุบันและให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำ ก็จะเป็นกิจกรรมและ

แหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็กได้อีกแหล่งหนึ่ง เช่น นำผลงานของเด็กที่ดีเด่นมาแสดง ทั้งด้านศิลปะ หรือ ในโรงอาหาร ติดป้ายให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการ เป็นต้น

3.3.9 มีระบบการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรายวิชาจะต้อง มาพูดคุยกันในแต่ละภาคการศึกษา และทุกสิ้นปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาก็จะต้องจัดการประเมินผล ดูภาพรวม และเขียนรายงานออกมา เป็นการประเมินภายใน ไปในตัว เป็นการทำงานที่ผลการปฏิรูปการเรียนการสอนจะไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง และควรเน้นการ ประเมินตามสภาพจริง

ระบบบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีจึงต้องเป็นระบบที่มีคุณธรรม อันเป็นคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจ มีความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุด เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติจริง ถือได้ว่ามี จริยธรรม มีการควบคุมกายวาจา อันเป็นศีลธรรมของผู้สอน ทำให้เกิดความชอบธรรมในการจัดการ เรียนการสอน และทุกคนทุกฝ่ายจะต้องมีความสมานฉันท์ ช่วยกันทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน เต็มเต็ม ผู้เรียนในทุกๆ ด้าน เมื่อประกอบกับโรงเรียนมีโครงสร้างและทำงานอย่างมีคุณภาพ ก็จะทำให้ โรงเรียนเป็นระบบที่มีปัญหาเป็นพื้นฐานสามารถเรียนรู้ และปรับตัวได้ต่อเนื่อง

3.4 ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การบริหารจัดการหลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรแบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

3.4.1 ปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่

1. โครงสร้าง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การส่งผลให้องค์การมีผลิตภาพเพิ่มขึ้น และมี วิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนั้นรวมถึงการกระจายอำนาจ การลดจำนวนลำดับชั้นในองค์การ การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการประเมินบุคลากร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในระดับมหภาค คือ การรวมแผนกต่าง ๆ ในองค์การ การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างในระดับจุลภาค คือ การรวมหรือแยกแผนกต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงที่ตั้ง ความสัมพันธ์ระหว่าง แผนกต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การปรับแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ ทำงาน ลดความล่าช้า โดยรวมแผนกต่าง ๆ ในองค์การเป็นแผนกเดียว การรวมอำนาจด้าน สารสนเทศ รวมอำนาจการจัดการสารสนเทศไว้ที่ผู้จัดการเพียงคนเดียว ลดจำนวนลำดับชั้นใน องค์การ ทำให้องค์การมีโครงสร้างแบนราบ และสร้างการทำงานเป็นทีม สร้างความหลากหลาย ลดจำนวนลำดับชั้นในองค์การ และสร้างสำนักงานในภูมิภาคต่าง ๆ เป็นต้น

2. กลยุทธ์ นอกจากนี้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในยังประกอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งกลยุทธ์จะเป็นตัวกำหนดทิศทางการทำงาน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจ ขององค์การ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลยุทธ์จะเป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้ทิศทางการ ดำเนินงานขององค์การเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์เกิดจากการพิจารณาหรือระหว่าง

ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในองค์การ การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ในด้านต่างๆ เช่น การผลิต ออกผลิตภัณฑ์ใหม่ เพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ให้ความสำคัญกับการบริการลูกค้า ราคา ผลิตภัณฑ์ที่มีราคาถูกและมีคุณภาพสูง

3. กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การที่มีโครงสร้างแบบแบนราบนั้น ผู้บริหารระดับสูงจะมีอำนาจในการตัดสินใจน้อยลง การตัดสินใจของผู้บริหารจะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์การ ส่วนการตัดสินใจของพนักงาน เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดวิธีการผลิตที่สามารถลดต้นทุนและเพิ่มคุณภาพให้เก็บสินค้าได้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิต

4. กระบวนการทำงาน เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี และโครงสร้างองค์การ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานเพื่อแปรสภาพปัจจัยนำเข้าเป็นผลผลิตและผลลัพธ์

5. เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงเครื่องมือในการผลิตและเทคโนโลยีนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการอยู่รอด และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์การ ซึ่งมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการทำงานอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานคืออาจทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในองค์การได้

6. วัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การอาจส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การนั้นคือการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการทำงาน การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- การร่วมมือและการให้อำนาจ ผู้จัดการจะต้องไปทำงานในสาขาต่าง ๆ เช่นเดียวกับพนักงาน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานใหญ่และสาขาย่อย
- มิตรภาพและการบริการลูกค้า สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและสมาคมต่าง ๆ
- การร่วมมือและการทำงานเป็นทีม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างแผนกต่าง ๆ ในองค์การ สร้างทีมงานเพื่อพัฒนานวัตกรรมและระบบการผลิต
- ความหลากหลาย มีบุคลากรที่มีความชำนาญในด้านต่าง ๆ โดยมีการฝึกอบรม
- ความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เน้นความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในทุกระดับขององค์การ
- ความรู้สึกเป็นครอบครัว เพิ่มความรู้สึกเป็นเจ้าของและให้ความสำคัญกับพนักงานเพิ่มขึ้น

7. บุคลากร การเปลี่ยนแปลงนั้นมีความเกี่ยวข้องกับบุคลากรในองค์การในประเด็นต่อไปนี้ คือ บุคคลผู้นั้นทำหน้าที่อะไร บุคคลผู้นั้นมีทัศนคติและความคาดหวังอย่างไร บุคคลนั้นทำการ

ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างไร บุคคลนั้นได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างไร การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดจากการเพิ่มหรือลดจำนวนบุคลากร สับเปลี่ยน โอนย้ายแผนก การให้ข้อมูลข่าวสาร และการฝึกอบรมนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรได้ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรนั้นสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน

การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถนั้นสามารถพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร และทำให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงนั้นมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงขนาดองค์กร เพื่อให้สามารถทำการผลิตได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันองค์กรมีแนวโน้มที่จะมีขนาดเล็กลง องค์กรแต่ละประเภทจะมีขนาดที่แตกต่างกัน

3.4.2 ปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่

1. สภาพเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรคือ ถ้าเศรษฐกิจไม่ดีทำให้องค์กรต้องลดจำนวนบุคลากร ลดจำนวนการผลิต ในทางกลับกันถ้าเศรษฐกิจดีทำให้องค์กรเพิ่มการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้มีการจ้างเพิ่มขึ้นและมีการเพิ่มจำนวนบุคลากร
2. คู่แข่งขัน มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านกลยุทธ์การตลาด ในการหาลูกค้าใหม่เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดและการเติบโตทางการตลาด และอาจทำให้เกิดการควบรวมกิจการ
3. เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อกิจกรรมหลักขององค์กร ทำให้องค์กรต้องเปลี่ยนแปลงระบบการผลิต เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และมีผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์
4. การเมืองและกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎหมายมีผลให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนนโยบาย มีผลให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการทำงาน ระบบบริหารงาน ซึ่งต้องมีวิธีการเปลี่ยนแปลงให้รวดเร็วและเกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด
5. สังคมและประชากร การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการบริโภคสินค้าต่าง ๆ ทำให้องค์กรต้องเปลี่ยนแปลงระบบการผลิต ลักษณะของสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์การขาย และการตลาด

3.5 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จัดทำขึ้นโดยยึดปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ หลักการ บนพื้นฐานแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยสากล และความเป็นไทย ครอบคลุมการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการสร้าง

รากฐานคุณภาพชีวิตให้แก่เด็ก และมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ด้วยความร่วมมือของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ครอบครัว ชุมชน สังคม และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สู่การสร้างคนไทยที่มีศักยภาพในอนาคต เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก

พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ พัฒนาการของเด็กจะมีลำดับขั้นตอนในลักษณะเดียวกันตามวัยของเด็ก แต่อัตราการเจริญเติบโต และระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่างๆของเด็กแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ โดยในขั้นตอนแรกๆจะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไปพัฒนาการประกอบด้วย ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาซึ่งพัฒนาการแต่ละด้านมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันรวมทั้งส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกาย อธิบายว่า การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กมีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อนทฤษฎีพัฒนาการ ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ระบุว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรักและความอบอุ่นเป็นพื้นฐานสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กมีความไว้วางใจในผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เครพ ผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย และทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาอธิบายว่า เด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะและความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กจึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริม เฝ้าระวัง และช่วยแก้ไขปัญหาลูกให้เด็กได้พัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เป็นการคำนึงถึงความสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน ในการดูแลพัฒนา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กต้องไม่เน้นที่ด้านใดด้านหนึ่ง จนละเลยด้านอื่นๆ ซึ่งในแต่ละด้าน ของพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีองค์ประกอบต่างๆ ที่ต้องการการส่งเสริม ให้เด็กเจริญเติบโต และมีพัฒนาการสมวัย อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นแนวทางที่สำคัญในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรู้ความเข้าใจ ที่ประกอบด้วย ความเหมาะสมกับวัยหรืออายุของเด็ก ว่าพัฒนาการในช่วงวัยนั้นๆ ของเด็กเป็นอย่างไร ต้องการการส่งเสริมอย่างไร การมีความรู้ทางพัฒนาการตามช่วงวัย จะทำให้สามารถทำนายพัฒนาการในลำดับต่อไปได้ และสามารถวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม สำหรับความเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เป็นการคำนึงถึงเด็กเป็นรายบุคคลที่มีความชอบ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เพื่อการปฏิบัติต่อเด็กที่คำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ และ ความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นการคำนึงถึงบริบทที่แวดล้อมเด็ก เพื่อให้ การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นอย่างมีความหมายและมีความเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ครอบครัว และชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ ซึ่งความรู้ความเข้าใจดังกล่าวสามารถใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย การสร้างกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกัน การประเมินพัฒนาการ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครองและชุมชน โดยยึดหลักการตัดสินใจในการปฏิบัติบน ฐานความรู้จากแนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง

สมองของเด็กเป็นสมองที่สร้างสรรค์และมีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับอารมณ์ สมองเป็นอวัยวะที่สำคัญมากที่สุด และมีการพัฒนาตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา โดยในช่วงนี้เซลล์สมองจะมีการพัฒนาเชื่อมต่อและทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงาน พื้นฐานของร่างกาย สำหรับในช่วงแรกเกิดถึงอายุ 3 ปี จะเป็นช่วงที่เซลล์สมองเจริญเติบโตและขยายเครือข่ายใยสมองอย่างรวดเร็ว โดยปัจจัยในการพัฒนาของสมอง ประกอบด้วย พันธุกรรม โภชนาการ และสิ่งแวดล้อมสมองจะมีพัฒนาการที่สำคัญในการควบคุมและมีผลต่อการเรียนรู้ความคิด จินตนาการ ความฉลาด และพัฒนาการทุกด้าน การพัฒนาของสมองทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วกว่าวัยใด สำหรับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง (Brain - based Learning) เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง โครงสร้างและการทำงานของสมองที่มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้น ตามช่วงวัย และมีความยืดหยุ่นทำให้การพัฒนาสมองเกิดขึ้น

ได้ตลอดชีวิต การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์สมอง ที่เป็นเครือข่ายซับซ้อนและหนาแน่นจะเกิดขึ้นก่อนอายุ 5 ปีซึ่งเมื่อเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อเหล่านี้ได้รับการกระตุ้นมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้สมองมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและจดจำได้มากขึ้น แต่หากไม่ได้รับการกระตุ้นจากประสบการณ์ที่เด็กได้รับอย่างหลากหลายจะไม่เกิดการเชื่อมต่อ โดยการกระตุ้นจุดเชื่อมต่อเหล่านี้เกิดจากการที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือทำ ปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางสมอง เป็นการเรียนรู้จากของจริง ไปหาสัญลักษณ์ จากง่ายไปหายากจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยคำนึงถึงความสามารถตามวัยและพัฒนาการ อย่างไรก็ตาม เมื่อสมองเจริญเติบโตในช่วงวัยต่างๆและเริ่มมีความสามารถในการทำหน้าที่ในช่วงเวลาที่ต่างกันจะเห็นว่าการเรียนรู้และทักษะบางอย่างจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดในช่วงเวลาหนึ่งที่เรียกว่า “หน้าต่างโอกาสของการเรียนรู้” ซึ่งเมื่อผ่านช่วงเวลานั้นในแต่ละช่วงวัย ถ้าสมองไม่ได้รับการกระตุ้นหรือได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสม โอกาสที่จะฝึกอาจยากหรือทำไม่ได้เลย ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นคนที่สำคัญที่จะต้องคอยสังเกต และใช้โอกาสนี้ ช่วยเด็กเพื่อก้าวไปสู่ความสามารถเฉพาะด้านในแต่ละช่วงวัยสำหรับช่วงปฐมวัยเป็นช่วงโอกาสที่สำคัญในการพัฒนาทักษะสมอง หรือ EF (Executive Function) ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดของสมองส่วนหน้า ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และการกระทำ โดยสมองส่วนนี้กำลังพัฒนามากที่สุดเป็นช่วงของการพัฒนาความสามารถในการคิด การจัดระเบียบ ตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการยับยั้งชั่งใจ การคิดไตร่ตรองการควบคุมอารมณ์ การยืดหยุ่นทางความคิด การใส่ใจจดจ่อ การวางแผน การตั้งเป้าหมาย ความมุ่งมั่น การจดจำ การเรียกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับ ความสำคัญของเรื่องต่างๆและการลงมือทำอย่างเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ ทักษะสมอง (EF) จึงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนในชีวิตประจำวันของเด็กผ่าน ประสบการณ์ต่างๆหลากหลายที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดลงมือทำ เพื่อให้เกิดความพร้อม และมีทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในอนาคต

นอกจากนี้ สมองยังเป็นอวัยวะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ภาษาและการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และสถานการณ์รอบตัว สมองมีตำแหน่งรับรู้ต่าง ๆ กัน ได้แก่ ส่วนรับภาพ ส่วนรับเสียง ส่วนรับสัมผัสและรับรู้ การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย สมองส่วนต่างๆเหล่านี้พัฒนาขึ้นมาได้ช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับการกระตุ้นของสิ่งแวดล้อมภายนอกโดยสมองเด็กมีความจำผ่านการฟัง ต้องการรับรู้ข้อมูลเสียงพร้อมเห็นภาพ เริ่มรู้จักเสียง ที่เหมือนและแตกต่าง และสามารถเรียนรู้จังหวะของคำได้จากการฟังซ้ำๆ สมองของเด็กที่เข้าใจเกี่ยวกับภาพ เสียง และสัมผัสแบบต่างๆมีความสำคัญมาก เพราะข้อมูลจากภาพ เสียง และสัมผัสเหล่านี้ จะเป็นเรื่องราวที่จะรับรู้และเข้าใจซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆได้ในที่สุด สมองส่วนหน้านั้นมีหน้าที่คิด ตัดสินใจ เชื่อมโยง การรับรู้ไปสู่การกระทำที่เป็น

ลำดับขั้นตอน สมองเด็กที่สามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมของภาษาที่เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมจึงจะเรียนรู้ได้ดี

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก

การเล่นเป็นกิจกรรมการแสดงออกของเด็ก อย่างอิสระตามความต้องการ และจินตนาการสร้างสรรค์ของตนเอง เป็นการสะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในชีวิตประจำวัน จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเล่นทำให้เกิด ความสนุกสนาน ผ่อนคลาย และส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก การเล่นของเด็กปฐมวัยจัดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งการเล่นอย่างมีความหมายเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆกันด้วย จากการเล่นเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์และแสดงออกถึงตนเอง ได้เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะ รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสสำรวจ ทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม บุคคลรอบตัว และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ก้าวหน้าไปตามวัยอย่างมีคุณภาพ

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการถ่ายทอดจากผู้ที่มีประสบการณ์และมีความรู้มากกว่า ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิด และความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาภาษา ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆรอบตัว ทักษะพื้นฐานที่สำคัญและ ความสามารถในการด้านต่างๆตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง บุคคล สิ่งต่างๆและสถานการณ์รอบตัว การเรียนรู้ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเป็นกิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกตามความสนใจ ลงมือกระทำผ่านสื่อ อุปกรณ์ และของเล่นที่ตอบสนองการเรียนรู้ และมีความยืดหยุ่น การเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการลงมือปฏิบัติ ลงมือ การได้สัมผัสกระทำ และการกระทำซ้ำๆ เด็กจะมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น เกิดการค้นพบและการแก้ปัญหา ความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ผู้ใหญ่ควรเป็นผู้สนับสนุนวิธีการการเรียนรู้รวมทั้งการสร้างการทำทหายและส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของเด็กแต่ละคนด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่อิสระเอื้อต่อการเรียนรู้

5. แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก

การสร้างคุณค่า และสุขภาวะให้แก่เด็กปฐมวัยทุกคนเด็กปฐมวัยควรได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันทุกคน โดยมีสิทธิในการอยู่รอด สิทธิได้รับการคุ้มครอง สิทธิในด้านพัฒนาการ และสิทธิการมีส่วนร่วมตามที่กฎหมายระบุไว้เด็กแต่ละคนมีคุณค่าในตนเองและควรสร้างคุณค่าและคุณภาพชีวิตให้เกิดขึ้นกับเด็กจากการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ พร้อมกับส่งเสริมด้านสุขภาวะทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาจากการได้รับโภชนาการที่ดีการดูแลสุขภาพอนามัย การมีโอกาสปักพ่อน เล่น การปกป้องคุ้มครองจากการเจ็บป่วยและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุตลอดจนการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และถูกสุขอนามัย อนึ่ง สำหรับเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ควรได้รับการดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาอย่างเหมาะสมเช่นกัน

6. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา

การจัดการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนา เด็กบนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา หรือการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อ ธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนอย่างเป็นองค์รวม การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหมายถึง การดูแลเอาใจใส่เด็กด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร การดูแลสุขภาพ โภชนาการและความปลอดภัย และการอบรมกล่อมเกล่าให้เด็กมีจิตใจดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม และมีทักษะชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และการปฏิบัติตนของผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็ก ที่มุ่งตอบสนอง ความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยมุ่งให้เด็กมีร่างกายแข็งแรงมีสุขภาพดี อารมณ์แจ่มใส มีความประพฤติดี มีวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลดีต่อพัฒนาการ ของเด็ก คือ การที่ผู้ใหญ่ที่แวดล้อมเด็กให้ความรักความอบอุ่น การยอมรับความคิดเห็นของเด็ก การใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดู ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ใช้การสร้างวินัยเชิงบวกในการอบรมบ่มนิสัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีเป้าหมายชีวิต มีวินัยในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่างๆได้ การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ครอบคลุมและสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องปฏิบัติ อย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน

สำหรับการให้การศึกษาเด็กในช่วงปฐมวัยนั้น ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยการจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ จากการลงมือปฏิบัติและค้นพบด้วยตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและการวางแผนในการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเป็น

องค์รวม ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญและพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างเต็มศักยภาพ

7. แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เรียนรู้ผ่านการเล่นและการทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย เป็นหน้าที่ของผู้สอนต้องวางแผนโดยบูรณาการทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ภาษา ดนตรี และการเคลื่อนไหว คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย และศาสตร์อื่นๆ โดยไม่แบ่งเป็นรายวิชา แต่จะมีการผสมผสานความรู้ทักษะกระบวนการ และเจตคติของแต่ละศาสตร์ในการจัดประสบการณ์ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ในระดับชั้นอื่นๆ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติเหมาะสมตามวัยของเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้บูรณาการผ่านสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาและสาระที่ควรเรียนรู้ได้แก่ ตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก โดยออกแบบการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่ทำให้เกิดความหลากหลาย ภายใต้สาระการเรียนรู้ทั้งประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงกับการพัฒนามาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก และความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของหลักสูตร โดยมีรูปแบบการจัดประสบการณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กจะจัดขึ้นโดยคำนึงถึงธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ การสำรวจ การทดลอง การสร้างชิ้นงานที่สร้างสรรค์ และการเห็นแบบอย่างที่ดี

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่าง หลากหลายจะช่วยตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งเสริมความชอบ ความสนใจ และความถนัด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างรอบด้าน พัฒนาทักษะชีวิต และทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล การจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องวางแผน การจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลาย ประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

8. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ผู้สอนสามารถนำสื่อเทคโนโลยี และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาสนับสนุน และเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้ โดยสื่อเป็นตัวกลางและเครื่องมือเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถเป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ตลอดจน

เทคนิควิธีการ ที่กำหนดไว้ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรม เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การใช้สื่อการเรียนรู้

ต้องปลอดภัยต่อตัวเด็กและเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความชอบ และความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ควรมีสื่อที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นและสื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ สื่อต้องเอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าและส่งเสริมการลงมือปฏิบัติจริงของเด็ก โดยการจัดสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นจากสื่อของจริง ของจำลอง (3 มิติ) ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง (2 มิติ) และสัญลักษณ์จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมตามลำดับ

สำหรับเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อการตอบสนองความต้องการและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถเป็นอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ของเล่นเด็ก และวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมต้องเป็นการเลือกใช้อย่างมีจุดมุ่งหมาย เครื่องมือประเภทดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปควรใช้กับเด็กอย่างมีจุดมุ่งหมาย และใช้เป็นสื่อปฏิสัมพันธ์ จำกัดช่วงเวลาในการใช้ และมีข้อตกลงในการใช้อย่างเหมาะสมกับวัย โดยใช้เป็นทางเลือกไม่บังคับใช้ และไม่ใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสื่อหลัก

ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางจิตภาพ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีสำหรับการเรียนรู้โดยมุ่งให้ผู้สอนและเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สภาพแวดล้อมที่ดีควรสะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง และพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

9. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยยึด วิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสอดคล้องสัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมประจำวัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับ การส่งเสริมความก้าวหน้า และช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อพบเด็กล่าช้าหรือมีปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการและการเรียนรู้ไม่ใช้การตัดสินผลการศึกษาและไม่ใช้แบบทดสอบในการประเมิน เป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มีการ วางแผนอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายอย่างมีจุดมุ่งหมายเหมาะสมกับศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตลอดจนรูปแบบการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กที่มีการเก็บข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ กิจกรรมตามสภาพจริงหรือคล้ายจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมีโอกาสแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆจากการปฏิบัติ กิจกรรมหรือการสร้างงานที่เป็น

ผลิตเพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่แท้จริง มีการนำเสนอหลักฐานในการประเมินที่น่าเชื่อถือในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อสื่อสารผลการประเมินให้แก่ครอบครัว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยให้ผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

10. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชน การพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด และครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ของเด็ก สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะเป็นส่วนสำคัญที่อบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก จึงไม่เพียงแต่ แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเท่านั้น แต่ยังต้องมีการทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชนที่มี รูปแบบต่างๆ เพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน เช่น โปรแกรมการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในการดูแลและพัฒนา เด็กโปรแกรมการช่วยเหลือครอบครัวและเด็กในด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการ การเยี่ยมบ้านเด็ก การสร้างช่วงรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับอนุบาลกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือเข้าสู่สถานศึกษา การสื่อสารกับผู้ปกครองในช่องทางต่างๆ ที่เหมาะสม การขออาสาสมัครผู้ปกครองที่มีความสามารถหลากหลาย มีเวลา หรือต้องการช่วยเหลือสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่างๆ การสนับสนุน การเรียนรู้ของเด็กที่บ้านที่เชื่อมต่อกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การสร้างความร่วมมือให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การให้บริการและสนับสนุนตลอดจนการเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก โดยการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความไว้วางใจ ความเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งการร่วมรับผิดชอบ สำหรับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

11. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทย และความหลากหลาย

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมเด็กสู่อนาคต อย่างไรก็ตาม เด็กเมื่อเกิดมาจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่จะได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติแบบดั้งเดิมตามประเพณี มรดก และการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแล้ว ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคลในครอบครัวและชุมชนของแต่ละที่ด้วย โดยบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมรอบตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็ก

ได้รับการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้และดำเนินชีวิตอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงความเป็นไทยที่มีมรดกทางวัฒนธรรมทั้งในด้านภาษา มารยาท คุณธรรมจริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่งดงาม และที่สำคัญคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจกิจพอเพียงที่เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิตที่เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน การใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรมโดยในการจัดการศึกษาต้องมีการคำนึงถึงทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐกิจสถานะ เพศ วัย ความต้องการพิเศษที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสามารถพัฒนาให้เด็กมีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ในแนวคิดและความหลากหลายเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรอบด้าน โดยสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ มีการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมโยงกับสังคม วัฒนธรรม ความเป็นไทยและความหลากหลาย

4. แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป

4.1 ความเป็นมาของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคป

ดร. เดวิด ไวคาร์ท (Dr. David Weikart) ประธานมูลนิธิวิจัยการศึกษาโฮสโคป เป็นผู้ริเริ่มและร่วมกับคณะนักวิชาการและนักวิจัย อาทิ แมรี โฮแมน (Mary Hohmann) และดร.แลร์รี่ไวฮาร์ต (Dr. Larry Schweinhart) พัฒนาขึ้นจากโครงการ Perry PreSchool ตั้งแต่พ.ศ. 2505ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ Head Start เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้มีการศึกษาที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในชีวิตมูลนิธิวิจัยการศึกษาโฮสโคปได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็ก 3 กลุ่มประกอบด้วยกลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูโดยตรง กลุ่มเนอร์สเซอรี่แบบดั้งเดิม และกลุ่มที่ได้รับประสบการณ์โปรแกรมโฮสโคปจากการศึกษาติดตามเด็กเหล่านี้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอายุ 29 ปีพบว่ากลุ่มที่เรียนด้วยโปรแกรมโฮสโคปมีปัญหาพฤติกรรมทางสังคม-อารมณ์ เช่นการถูกจับข้อหาหลักขโมย ทำร้ายผู้อื่น บกพร่องทางอารมณ์และล้มเหลวในชีวิตน้อยกว่าอีก 2 กลุ่ม ดังนั้นโปรแกรมนี้นับว่าช่วยป้องกันอาชญากรรมเพิ่มพูนความสำเร็จทางการศึกษาและผลผลิตตลอดชีวิต(Weikart and others, 1978 ; Schweinhart, 1988 และ 1997 อ้างอิงใน พัชรี ผลโยธิน และคณะ, 2550, หน้า 1-2) นอกจากนี้ มูลนิธิวิจัยการศึกษาโฮสโคป ได้พัฒนาระบบการฝึกอบรมบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ เรียนรู้ได้ง่ายเผยแพร่ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาครูจำนวนมากกว่า 33,000 คน ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องโฮสโคปและจากการสำรวจสมาชิกมากกว่า 200,000 คน ของสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ (NAEYC)พบว่า ร้อยละ 28 ของสมาชิกได้รับการฝึกอบรมในเรื่องโฮสโคป และร้อยละ 44ใช้โปรแกรมโฮสโคปในบางบริบทด้วย (Schweinhart, 1997 อ้างอิงใน พัชรี ผลโยธินและคณะ, 2550, หน้า 2)

4.2 ทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป

จากการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป มีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวถึงไว้ดังนี้

วรนาท รักสกุลไทยและคณะ (2542, หน้า 54) ได้กล่าวว่า หลักสูตรไฮสโคป(High/Scope) ใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเปียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning)

พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543, หน้า 2) ได้กล่าวว่า ในระยะเริ่มต้น การพัฒนาโปรแกรมไฮสโคปใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเปียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning)ระยะต่อมา มีการผสมผสานทฤษฎีและแนวคิดอื่นๆ เช่น ทฤษฎีของอีริกสัน (Eikson) ในเรื่องการพัฒนาให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆอย่างอิสระและทฤษฎีของไวทสกี้ (Vygotsky)ในเรื่องปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษา เป็นต้น

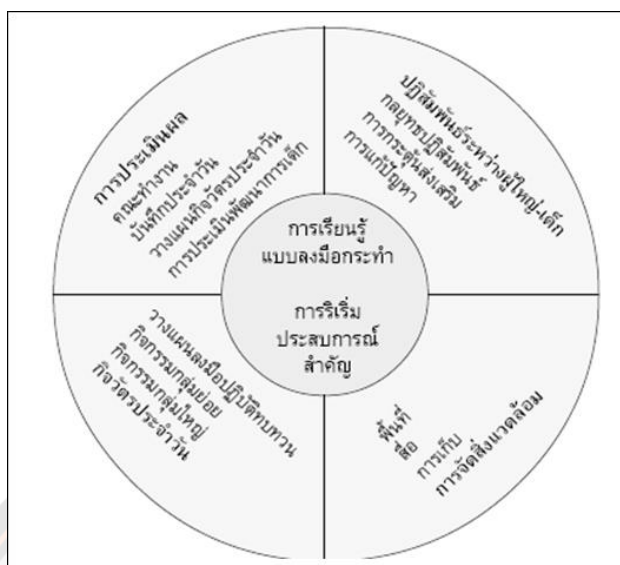
กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551, หน้า 120) ได้สรุปการสอนแบบไฮสโคป (High/Scope)ว่ามีพื้นฐานแนวคิดจากทฤษฎีของ피아เจท์ (Piaget's Theory) ว่าด้วยการพัฒนาทางสติปัญญาที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ที่เด็กสามารถสร้างความรู้ได้เอง โดยใช้กระบวนการสร้างสรรค์การเรียนรู้ (Constructive Process of Learning) เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำของตน เด็กสามารถเลือกเรียนเลือกปฏิบัติจัดการกระทำ ดำเนินการเรียนรู้และประเมินผลงานของตนเอง

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป (High-Scope) นั้นมีพื้นฐานจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theor) ของเปียเจต์ (Piaje) ที่เน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) ต่อมา มีการผสมผสานทฤษฎีและแนวคิดอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีของอีริกสัน (Eikson) และทฤษฎีของไวทสกี้ (Vygotsky) เป็นต้น

4.3 หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป

จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป มีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป ดังนี้

วรนาท รักสกุลไทยและคณะ (2542, หน้า 55) กล่าวว่า หลักการของหลักสูตรไฮสโคป(High-Scope) สามารถสรุปเป็นแผนภูมิรูปภาพวงล้อของการเรียนรู้ (High-Scope Wheel of Learning) ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 วงล้อการเรียนรู้ไฮสโคป

ดังนั้นการที่เด็กได้ลงมือทำงานหรือกิจกรรมด้วยความสนใจ จะทำให้เด็กสนุกกับการทำงาน การทำตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ทำให้เด็กได้ฝึกฝนปัญญา ฝึกความมีระเบียบฝึกการคิดอย่างมีความหมาย

พัชรี ผลโยธินและคณะ (2543, หน้า 4) กล่าวว่า หลักการที่สำคัญของไฮสโคปในระดับปฐมวัย คือการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็กการเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในโปรแกรมที่พัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ หมายถึง การเรียนรู้ซึ่งเด็กได้จัดกระทำกับวัตถุได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิดและเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ได้แก่

1. การเลือกและตัดสินใจเด็กจะเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจากความสนใจและความตั้งใจของตนเองเด็กเป็นผู้เลือกวัสดุอุปกรณ์และตัดสินใจว่าจะใช้วัสดุอุปกรณ์นั้นอย่างไรการที่เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้ใหญ่นั้นผู้ใหญ่ที่ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องการเลือกและการตัดสินใจต้องจัดให้เด็กมีอิสระที่จะเลือกได้ตลอดทั้งวันขณะที่ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันไม่ใช่เฉพาะในช่วงเวลาเล่นเสรีเท่านั้น

2. สื่อในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะมีเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเพียงพอ และเหมาะสมกับระดับอายุของเด็กเด็กต้องมีโอกาสและมีเวลาเพียงพอที่จะเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างอิสระเมื่อเด็กใช้เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เด็กจะมีโอกาสเชื่อมโยงการกระทำต่าง ๆ การเรียนรู้ในเรื่องของความสัมพันธ์และมีโอกาสในการแก้ปัญหามากขึ้นด้วย

3. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสทั้ง 5 การให้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุหลังจากที่เด็กคุ้นเคยกับวัตถุ แล้วเด็กจะนำวัตถุต่าง ๆ มาเกี่ยวข้องกันและเรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ผู้ใหญ่มีหน้าที่จัดให้เด็กค้นพบความสัมพันธ์เหล่านี้ด้วยตนเอง

4. ภาษาจากเด็กสิ่งที่เด็กพูดจะสะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจของเด็กในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเด็กมักจะเล่าว่าตนกำลังทำอะไรหรือทำอะไรไปแล้วในแต่ละวันเมื่อเด็กมีอิสระในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดและรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเด็กจะเรียนรู้วิธีการพูดที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้พัฒนาการคิดควบคู่ไปกับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

5. การสนับสนุนจากผู้ใหญ่ผู้ใหญ่ในห้องเรียนการเรียนรู้แบบลงมือกระทำต้องสร้างความสัมพันธ์กับเด็กสังเกตและค้นหาความตั้งใจ ความสนใจของเด็ก ผู้ใหญ่ควรรับฟังเด็กส่งเสริมให้เด็กคิดและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำ เด็กจะเผชิญกับประสบการณ์สำคัญซ้ำแล้วซ้ำอีกในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ ประสบการณ์สำคัญเป็นกุญแจที่จำเป็นในการสร้างองค์ความรู้ของเด็กเป็นเสมือนกรอบความคิดที่จะทำความเข้าใจการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ เราสามารถให้คำจำกัดความได้ว่า ประสบการณ์สำคัญเป็นส่วนหนึ่งของอย่างหลากหลาย ประสบการณ์สำคัญเป็นกรอบความคิดให้กับผู้ใหญ่ในการเข้าใจการเรียนรู้ของเด็กสามารถวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมและประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างเหมาะสม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551, หน้า 123) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบไฮสโคป (High-Scope) เป็นการสร้างองค์ความรู้จากการที่เด็กได้ลงมือกระทำกับอุปกรณ์ หรือสิ่งแวดล้อมซึ่งถือเป็นประสบการณ์ตรงโดยใช้หลักปฏิบัติ 3 ประการ คือ

1. การวางแผน (Plan)
2. ปฏิบัติตามแผน (Do)
3. ทบทวนการปฏิบัติ (Review)

แล้วทำให้เกิดการเรียนรู้จากการได้คิดแก้ปัญหาและการทบทวน หลักสำคัญ คือ

1. เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการวางแผน ลงมือปฏิบัติและทบทวนผลงานของตนเองโดยมีครูเป็นผู้สังเกต ให้คำปรึกษาและแนะนำ
2. การใช้เวลาดำเนินกิจกรรมอาจมีช่วงยาวว่ากิจกรรมปกติ เช่น นานกว่าต้องมีช่วงต่อระหว่างกิจกรรมประจำวันเช่น เด็กอาจพักรับประทานอาหารว่างก่อนต่องานเดิม
3. ศูนย์หรือมุมการเรียนรู้ต้องมีอุปกรณ์พร้อมใช้ มีความหลากหลาย มีเครื่องหมายแสดงมีการจัดวางชัดเจน ง่ายสำหรับเด็กในการตัดสินใจเลือกใช้ และจัดเก็บเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม
4. ครูและผู้ปกครองมีหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กด้วยการสนับสนุนอุปกรณ์การให้คำแนะนำปรึกษา และให้ความสนใจในความสามารถของเด็กและผลงานเด็ก
5. เด็กได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ครู 1 คนต่อเด็ก 5-6 คน หรือกลุ่มใหญ่ครู 1 คนต่อเด็ก 25 คน

แฮมมอนด์ และไวการ์ด (Hohmann and Weikart อ้างอิงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, หน้า 124) ได้สรุปหลักการไว้ดังนี้

1. ครูเตรียมอุปกรณ์แต่ละกิจกรรมตามโต๊ะมุมพื้นห้องอย่างหลากหลาย เพื่อให้เด็กเลือกตามความเข้าใจ
2. ให้เด็กนั่งรวมกันในที่ที่กำหนด ส่วนนี้ครูต้องจัดบริเวณไว้สำหรับให้เด็กรู้ว่าเป็นส่วนที่จะทำกิจกรรมได้
3. การเริ่มกิจกรรมใหม่ทุกครั้ง ครูควรนำอุปกรณ์ทั้งหมดให้เด็กดูและให้แต่ละ

คนวางแผนทำกิจกรรมด้วยตนเอง

4. เด็กวางแผนเลือกกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง และวางแผนกับเพื่อน
5. ให้เด็กปฏิบัติตามกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ทั้งเป็นรายบุคคล และหรือปฏิบัติ
6. ครูจัดบันทึกการวางแผนของเด็กในวันนั้น เพื่อการติดตามเด็ก และกระตุ้นการ
7. ให้เด็กช่วยเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วทุกครั้ง
8. ให้เด็กออกมาเล่าผลงานให้เพื่อนและครูฟังเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม
9. ให้เด็กในแต่ละกลุ่มซักถามเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ หรือสนใจ
10. ครูต้องบอกช่วงเวลาการทำกิจกรรมให้กับเด็กอย่างชัดเจน เช่น ใช้สัญลักษณ์

บอกเวลาเมื่อหมดเวลา เพื่อเด็กจะได้เตรียมตัว และช่วยกันเก็บอุปกรณ์

จากการศึกษาหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโฮสโคปของนักการศึกษาสรุปได้ว่า หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโฮสโคป คือ การให้เด็กได้มีอิสระในการเลือกและตัดสินใจใช้สื่อที่หลากหลาย ในการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และใช้ภาษาสื่อสาร สะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจของตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่

4.4 แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโฮสโคป

จากการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโฮสโคป มีแนวทางในการจัดประสบการณ์แบบโฮสโคป 3 ขั้นตอน ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง 3 ขั้นตอนของโฮสโคปไว้ดังนี้

พัชรี ผลโยธินและคณะ (2543, หน้า 24-28) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคป ประกอบไปด้วย กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนดังนี้

1. การวางแผน (Plan) คือกระบวนการคิดของเด็กเกี่ยวกับเป้าหมายที่จะกำหนดการกระทำที่คาดหวังการวางแผนของเด็กขึ้นอยู่กับอายุ ความสามารถทางการสื่อสารและการใช้ภาษาเด็กอาจวางแผนโดยการกระทำทางหรือคำพูดการวางแผนมีความสำคัญเนื่องจากการสนับสนุนความคิดการเลือกและการตัดสินใจของเด็กที่ชัดเจนส่งเสริมความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองของเด็กและความรู้สึกในการควบคุมตนเอง ทำให้เด็กมีความสนใจในการเล่นที่ได้วางแผนไว้ส่งเสริมพัฒนาการการเล่นที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น

ในช่วงการวางแผนเด็กจะได้พัฒนาความสามารถในการสื่อถึงความตั้งใจการวางแผนของเด็กอาจมีทั้ง แผนงานที่ไม่ชัดเจน คือเด็กสามารถบอกได้เพียงว่าจะเลือกมุมใดแต่ยังไม่มีความมั่นใจว่าต้องการทำอะไร แผนงานที่เป็นกิจวัตร คือ เด็กบอกได้ว่าเลือกเล่นมุมใดและมีภาพในใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประสบการณ์หรือควรใช้วัสดุอุปกรณ์ในแต่ละมุมอย่างไรแผนงานที่มีความละเอียดชัดเจน คือเด็กสามารถวางแผนงานที่มีความซับซ้อนซึ่งจะกล่าวถึงกิจกรรมกระบวนการหรือวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเป้าหมายหรือผลผลิต เด็กจะได้วางแผนที่หลากหลายตลอดเวลาได้สร้างแผนงานจริง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในขณะทำงานครูสามารถสนับสนุนการวางแผนของเด็กโดยการสังเกตลักษณะแผนงานของเด็กแต่ละคนวางแผนกับเด็กอย่างใกล้ชิด จัดเตรียมอุปกรณ์และประสบการณ์ที่ช่วยทำให้เด็กมีความสนใจในการวางแผนสนทนากับเด็กเป็นรายบุคคลแผนงานของเด็กทั้งนี้ที่เด็กใช้วางแผนอาจมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2. การปฏิบัติ / การทำงาน (Do / Work time) คือการทำงาน เป็นช่วงเวลาที่เด็กได้ลงมือกระทำ เล่นและแก้ปัญหาอย่างมีจุดหมาย ตั้งอกตั้งใจและได้เรียนรู้ตามประสบการณ์สำคัญช่วงเวลาการทำงานเป็นช่วงที่เด็กได้ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งใจไว้ค้นพบความคิดใหม่ ๆ เป็นช่วงที่เด็กต้องเลือกและตัดสินใจใช้วัสดุอุปกรณ์บริเวณและขั้นตอนในการเล่นซึ่งทำให้เด็กเป็นพนักงานอย่างจริงจังเด็กได้การเล่นของเด็กคือความ

ต้องการที่จะสำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์สร้างสรรค์และเลียนแบบ ดังนั้น เมื่อเด็กได้วางแผนกิจกรรมจึงมีลักษณะทั้งการทำงานที่จริงจังและการเล่นที่มีความสนุกสนานและสร้างสรรค์อย่างเป็นธรรมชาติช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่เด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมจากการวางแผนเล่นเป็นคู่หรือกลุ่มหรือทำงานคนเดียวแต่ตระหนักถึงผู้อื่น และได้แก้ปัญหาจากการทำงานที่เด็กจะพบว่า มีทั้งสิ่งที่เป็นไปได้ตามที่เขาคาดหวังและปัญหาเขาจะค้นพบความรู้ใหม่ที่ทำให้เข้าใจความจริงเกี่ยวกับลักษณะกายภาพและสังคมการลงมือกระทำจากสิ่งที่เด็กริเริ่มและประสบการณ์ตรงทำให้เด็กได้สร้างสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง

ครูสังเกต เรียนรู้และสนับสนุนการเล่นของเด็กในช่วงการทำงานครูสามารถค้นพบได้ว่าเด็กแต่ละคนมีวิธีการคิดและใช้เหตุผลอย่างไรมักจะเล่นกับใครเสมอ ๆ เด็กได้ใช้ความรู้้อย่างไรในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นแนวทางให้ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กตลอดวันสิ่งที่เด็กปฏิบัติในช่วงเวลาของการทำงาน คือ การทำตามแผนงาน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและทำให้แผนงานสมบูรณ์เด็กได้เล่นในบริบททางสังคมที่มีความหลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการเล่นแบบสำรวจสร้างสรรค์ บทบาทสมมติ และเกมเด็กได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนและครูอย่างเป็นธรรมชาติ

ครูสามารถสนับสนุนเด็กในช่วงเวลาของการทำงานได้โดยการสังเกตลักษณะการทำงานของเด็กแต่ละคนจัดเตรียมบริเวณการทำงาน ค้นหาสิ่งที่เด็กกำลังทำ ได้แก่ สถานภาพของการเล่น (เริ่ม กำลังทำ เปลี่ยนแปลงหรือเสร็จสมบูรณ์ตามแผนงาน) บริบททางสังคม (เล่นคนเดียวเป็นคู่ เป็นกลุ่ม) รูปแบบการเล่น (สำรวจ สร้างสรรค์ บทบาทสมมติ เกม) และประสบการณ์ครูสังเกตเด็กเพื่ออำนวยความสะดวก มีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็กสนทนาและส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็ก พิจารณาปฏิสัมพันธ์จากสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วบันทึกการสังเกตเด็ก

3. การทบทวน (Recall time) คือ ช่วงของการทบทวนเป็นช่วงที่เด็กได้สะท้อนพูดคุยและนำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่ทำในช่วงการทำงานในกระบวนการวางแผนเด็กได้ตั้งเป้าหมายคาดเดาการกระทำล่วงหน้าในกระบวนการทบทวนเด็กได้ทำความเข้าใจโดยการใช้ภาษาอภิปรายและการวิเคราะห์เชื่อมโยงสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการกระทำและประสบการณ์กระบวนการสร้างความเข้าใจและตีความสิ่งที่ได้ปฏิบัติได้ตระหนักถึงความเกี่ยวเนื่องจากการวางแผน การกระทำ และผลที่ได้รับได้พูดคุยกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองเป็นโอกาสที่เด็กจะได้ฝึกการเล่าเรื่อง การบรรยายเด็กจะได้ฝึกความสามารถในการแสดงให้ผู้อื่นเห็น และเข้าใจประสบการณ์ของตนได้ตระหนักถึงสิ่งที่ในอดีตการทบทวนทำให้เด็กสะท้อนกลับไปยังเป้าหมายเดิมที่ตั้งไว้การกระทำซึ่งได้สำรวจหรือการปรับปรุงแผนงานที่วางไว้ และผลผลิตที่ได้รับในปัจจุบันทำให้เขาได้พิจารณาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นตัวชี้นำปัจจุบันและอนาคตนับเป็นทักษะที่นำไปใช้ได้ในชีวิต

ครูสามารถส่งเสริมเด็กในช่วงของการทบทวนโดยการสังเกตการทบทวนของเด็กแต่ละคนทบทวนกับเด็กในบรรยากาศที่สงบ อบอุ่น เช่น ทบทวนในกลุ่มอย่างใกล้ชิดในการทบทวนครูควรช่วยกระตุ้นการระลึกประสบการณ์ของเด็ก จัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือประสบการณ์ที่ทำให้เด็กสนใจ เช่น การเยี่ยมชมตามมุมที่เด็กสร้างไว้ ใช้เกมเช่น แก้อัปเดตโดยให้เด็กที่ได้นั่งได้ทบทวนก่อน เป็นต้นใช้เพื่อนร่วมงานหรืออุปกรณ์ร่วมด้วย หรืออาจใช้สัญลักษณ์ เช่น ละครใบ้ แผนภูมิการวาดรูป เป็นต้น

อรุณี หรดาล และคณะ (2550, หน้า 148-159) อ้างถึงแนวคิดของโฮแมนและคนอื่น ๆ ดังนี้ การเรียนการสอนแบบไฮสโคป มี 3 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผน (Plan) เด็กต้องตัดสินใจว่าเด็กจะทำอะไร โดยบอกแผนกับครูซึ่งครูจะช่วยให้เด็กคิด และบันทึกแผนนั้น พร้อมทั้งช่วยให้เด็กสามารถเริ่มต้นได้
2. ทำงาน (Do) ทำกิจกรรมตามที่ได้วางแผน ครูจะเคลื่อนย้ายไปตามกลุ่มเด็กต่างๆช่วยเหลือแนะนำ และขยายความคิด คนที่ทำเสร็จแล้วก็วางแผนทำสิ่งอื่นต่อ
3. ทบทวน (Review) ทำในกลุ่มเล็กๆพร้อมกับครู โดยทบทวนและเสนอแนะสิ่งที่ตนทำไปในระหว่างทำงาน มักใช้เวลาในช่วงทำงานหรือช่วงอาหารว่าง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551, หน้า 125) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบไฮสโคป (High Scope) เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำของเด็ก เริ่มตั้งแต่เลือกเรื่องที่สนใจแล้ววางแผนลงมือปฏิบัติตามแผน และทบทวนซึ่งมีขั้นตอนของการสอนดังนี้

การเตรียม

พื้นที่และสื่ออุปกรณ์มีความหมายกับการเรียนแบบไฮสโคป (High-Scope) เนื่องจากเป็นการเรียนเป็นกลุ่มมีกิจกรรมและต้องใช้สื่ออุปกรณ์ในการคิดและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหาครูต้องเตรียมให้พร้อมโดยเฉพาะสื่อต้องมีความหลากหลายสามารถให้ประสบการณ์สำคัญตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนห้องเรียนมีพื้นที่พอที่จะทำให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างคล่องตัว

การดำเนินการ

1. ชี้นำครูเตรียมเด็กเข้าสู่เวลาการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสู่การคิดทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเองครูนำเด็กไปสู่การคิดหาหัวเรื่องที่ต้องการเรียนด้วยการสนทนาอภิปรายเพื่อที่ต้องการเรียนด้วยการให้เด็กช่วยกันคิดเลือกและตัดสินใจที่จะทำกิจกรรมตามความสนใจของเด็กเช่นครูสนทนากับเด็กว่า "วันนี้ครูได้กระดาดสวย ๆ มาเยอะเลยเราจะเอามาทำอะไรกันดี" การสนทนานี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดของเด็กที่เข้าสู่การเรียนรู้

2. ขั้นสอนเป็นขั้นที่ครูนำเด็กสู่การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติตามแผน (Do) และการทบทวน (Review) ดังนี้

2.1 ขั้นดำเนินการวางแผนเมื่อเด็กตกลงเรื่องที่จะเรียนแล้วครูให้เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดว่าทำอย่างไรจึงจะทำได้หรือทำสิ่งที่เป็นการตอบโต้ครูจะกระตุ้นด้วยคำถามให้ได้วางแผนด้วยการวาดภาพแสดงหรือทำสัญลักษณ์หรือบอกครูและจดบันทึกไว้ด้วยภาพหรือสัญลักษณ์ประจำตัวเด็กขั้นนี้เป็นขั้นของการคิดและตัดสินใจของเด็ก

2.2 ขั้นปฏิบัติตามแผนเด็กจะเริ่มจากการค้นหาอุปกรณ์เพื่อใช้ตามแผน ส่วนเด็กที่มีอุปกรณ์พร้อมแล้วจะเริ่มจากการใช้อุปกรณ์นั้นดำเนินการตามแผนครูสังเกตการณ์ทำงานของเด็กแต่ละกลุ่มบันทึกพฤติกรรมเด็กให้คำแนะนำช่วยเหลือหรือร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มสนับสนุนให้เด็กดำเนินกิจกรรมตามแผนด้วยตนเองหรือกลุ่มอย่างอิสระตามเวลาที่กำหนดสิ่งที่ครูปฏิบัติในระหว่างดำเนินการได้แก่

2.2.1 ครูจดบันทึกการวางแผนของเด็ก

2.2.2 ครูต้องเตือนเด็กเมื่อจะหมดเวลา

2.2.3 เมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้วครูชักชวนให้เด็กทำความสะอาดและเก็บอุปกรณ์เข้าที่ให้เรียบร้อย

2.3 ขั้นทบทวนเมื่อเด็กทำผลงานเป็นที่เรียบร้อยแล้วก่อนที่จะมีการทบทวนแผนการทำงานและผลงานครูให้เด็กเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อยก่อนแล้วจึงมาทบทวนแผนงานการปฏิบัติและผลงานที่เกิดว่าการทำงานตามแผนมีปัญหาอะไรอย่างไรแก้ไขอย่างไรใครช่วยอะไรบ้างแล้วทำไมจึงสำเร็จทั้งนี้เพื่อเป็นการสะท้อนประสบการณ์ของเด็กจากการทำงานตามแผนและทำงานร่วมกันกับเพื่อนการสนทนาและอภิปรายกับครูเป็นการตรวจสอบเปรียบเทียบ ทบทวนงานที่ทำครูต้องให้โอกาสเด็กในการพูดอธิบายสิ่งที่เด็กทำปัญหาและแนวทางแก้ไขของเด็กเพื่อสร้างการเรียนรู้และความมั่นใจให้กับเด็กจากการปฏิบัติจริงก่อนจบกิจกรรมแต่ละครั้งครูต้องให้เด็กสรุปผลของการเรียนรู้จากผลงานของเด็กด้วยการให้ออกมาเล่าให้เพื่อนฟังและเปิดโอกาสให้เพื่อนซักถามได้

วรนาท รักสกุลไทย และคณะ (2554, หน้า 41-42) ได้ให้ความหมายของการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และทบทวน (Plan, Do, Review) ดังนี้

การวางแผน (Plan) หมายถึง กระบวนการคิดของเด็กที่กำหนดเป้าหมายของการกระทำ มีความคาดหวังต่อกิจกรรมนั้น โดยการวางแผนจะขึ้นอยู่กับอายุ ความสามารถในการสื่อสาร การใช้ภาษา การวางแผน เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนความคิด การเลือก และความชัดเจนในการตัดสินใจพร้อมส่งเสริมให้เด็กเชื่อมั่นในตนเอง เพราะสามารถควบคุมตนเองให้สนใจการเล่นดังที่ตนเองวางแผนไว้

ลงมือปฏิบัติ (Do) หมายถึง ช่วงเวลาที่เด็กได้ลงมือทำงาน ทำกิจกรรม หรือเล่นตามที่ตนได้วางแผนไว้ มีการแก้ไขปัญหาอย่างมีจุดมุ่งหมาย ตั้งใจและได้เรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ของตนเอง ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่เด็ก ๆ ได้พบความคิดใหม่ ๆ เพราะต้องมีการตัดสินใจในการเลือกใช้อุปกรณ์ในแต่ละขั้นตอน การเล่นของเด็กจะเต็มไปด้วยการสำรวจ ทดลองประดิษฐ์ สร้างสรรค์ และเลียนแบบ ดังนั้นการเล่นที่ได้ผ่านการวางแผนมาแล้ว จะมีลักษณะที่ค่อนข้างจริงจัง แต่แฝงไปด้วยความสนุกสนานในการเล่นด้วย

ทบทวน (Review) หมายถึง ช่วงที่เด็กได้สะท้อนการพูดคุย และการนำเสนอสิ่งที่ เขาทำในช่วงทำงานโดยในกระบวนการ เด็กจะได้วางแผนและลงมือกระทำไปเรียบร้อยแล้ว เด็กสามารถเล่าเรื่องบรรยายส่วนสำคัญ และสามารถแสดงความรู้สึกให้ผู้อื่นเห็นได้ เด็ก ๆ จะได้คิดย้อนกลับไปถึงอดีต ทบทวนถึงเป้าหมายเดิมที่เราได้ตั้งเป้าหมายไว้ ทำให้เด็ก ๆ ได้มีเวลาพิจารณาสิ่งที่เคาคิดในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ถือเป็นทักษะสำคัญที่เป็นรากฐานระเบียบวินัยในตนเอง

จากการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป ของนักการศึกษาที่มีแนวทางในการจัดประสบการณ์แบบไฮสโคป 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน คือ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนว่าจะทำตามความสนใจ การดำเนินกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ รวมถึงการแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่ม เป็นต้น โดยมีครูคอยกระตุ้นด้วยคำถามและช่วยเหลือตามความเหมาะสม แล้วให้เด็ก ๆ ทำการบันทึกการวางแผนด้วยการวาดภาพระบายสี

2. ขั้นปฏิบัติการ คือ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กแต่ละกลุ่มได้ลงมือทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้อย่างอิสระตามเวลาที่กำหนด โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือตามความเหมาะสม รวมทั้งให้เด็ก ๆ ช่วยกันเก็บและจัดของให้เข้าที่ให้เรียบร้อยหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

3. **ชั้นบทวน** คือ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เด็ก ๆ ได้บอกเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม ความสำเร็จและการเปลี่ยนแปลงแผนงานของตนเอง และกลุ่มให้ครูและเพื่อน ๆ ฟัง

4.5 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนแบบไฮสโคป

ความสำเร็จในการจัดประสบการณ์ นอกจากแนวทางวิธีการจัดประสบการณ์แล้ว ยังมีปัจจัยสำคัญอื่น ๆ ร่วมด้วย ได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้

พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543, หน้า 11-13) กล่าวว่า หลักการที่สำคัญของไฮสโคปในระดับปฐมวัย คือการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ซึ่งการเรียนรู้แบบลงมือกระทำนั้นจะประสบความสำเร็จได้เมื่อผู้ใหญ่และเด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไฮสโคปจึงเน้นให้ผู้ใหญ่สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัยให้แก่เด็ก การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้นเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเด็กเด็กจะกล้าพูดกล้าแสดงออก และกล้าปรึกษาปัญหา ผู้ใหญ่จะต้องใส่ใจแม้แต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ และไม่เบื่อหน่ายที่จะตอบคำถามของเด็ก หรือป้อนคำถามให้เด็กเกิดความคิด จินตนาการการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้นนับได้ว่ามีคุณค่ามากกว่าการยกย่อง ชมเชยการให้รางวัล

ปัจจัยสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์

1. **ความไว้วางใจ (Trust)** ความไว้วางใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่นประสบการณ์ในช่วงนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา "ความไว้วางใจ" ในวัยต่อมาโดยเริ่มจากบุคคลในครอบครัวและขยายต่อไปยังโรงเรียน และวงสังคมที่กว้างขึ้นสิ่งนี้จะเป็นการสร้างสัมพันธภาพบนพื้นฐานแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกันต่อไป

2. **การเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy)** การเป็นตัวของตัวเองเป็นความสามารถในการพึ่งพาตนเอง การทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจเมื่อทำสำเร็จดังนั้นถ้าผู้ใหญ่ให้กำลังใจในสิ่งที่เด็กทำได้ตามความสามารถและวิธีการของเด็กแต่ละคนเด็กจะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองรู้สึกว่าเป็นผู้มีความสามารถพึ่งตนเองและนำตนเองได้

3. **ความคิดริเริ่ม (Initiative)** เด็กสามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะไปสนับสนุนชั้นความเป็นตัวของตัวเอง ถ้าเด็กได้รับอิสระในการคิด วางแผนและริเริ่มทำกิจกรรมต่างๆผู้ใหญ่มีเวลาให้กับเด็กในการตอบคำถามก็จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีแนวโน้มที่จะค้นคว้าศึกษาและสำรวจเด็กจะรู้สึกมั่นใจว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการเลือก ตัดสินใจและกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้

4. **การร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy)** การร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นเป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมิตรภาพและความรู้สึกของการมีส่วนร่วมในช่วงปฐมวัย เด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาดีขึ้น เด็กจะแสดงความรู้สึกของตนเองที่สามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้มากขึ้น

5. **เชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence)** ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งที่แสดงว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จและสามารถช่วยเหลือสังคมได้ ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ต่อสู้กับอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ผู้ใหญ่สามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้โดยการสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสประสบความสำเร็จจากการใช้ความสามารถของตนเองอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

การสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้

1. ผู้ใหญ่ให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมกับเด็กเปิดใจรับฟังความคิดเห็น รับรู้ความรู้สึก และความต้องการของเด็กและเรียนรู้จากเด็ก

2. สนใจในความสามารถของเด็ก ค้นหาความสนใจของเด็กมองสถานการณ์ในมุมมองของเด็ก ให้พ่อแม่และผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในสิ่งที่เด็กสนใจวางแผนการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถและความสนใจของเด็ก

3. สร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กอย่างแท้จริง แบ่งปันสิ่งที่ตนเองมีกับเด็ก เช่นตอบสนองความสนใจของเด็กด้วยความเอาใจใส่ ให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่เด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามและตอบอย่างตรงไปตรงมา

4. ส่งเสริมการเล่นของเด็ก สังเกตและสนใจกับกิจกรรมการเล่นของเด็กมีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็กด้วยบรรยากาศที่สนับสนุน

5. ใช้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งขณะอยู่ร่วมกัน การแก้ปัญหาความขัดแย้งของเด็ก ๆ โดยคำนึงถึงความจริง ความมั่นคง และความอดทนจะช่วยให้เด็กรู้จักความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่ตามมา ปลุกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่และเด็กเพื่อช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้เป็นวิธีการประนีประนอมข้อขัดแย้งและปัญหาที่เกิดขึ้น

5.1 ให้เด็กสงบอารมณ์ก่อน

5.2 ยอมรับความรู้สึกของเด็ก

5.3 รวบรวมข้อมูลจากเด็ก เช่น เกิดอะไรขึ้นอะไรคือสาเหตุให้เด็กอารมณ์เสีย

5.4 ย้อนกลับมาถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

5.5 ให้เด็กช่วยหาวิธีแก้ไขปัญห

5.6 คอยและสนับสนุนการตัดสินใจของเด็ก

จากการศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนแบบไฮสโคปของนักการศึกษา สรุปได้ว่าการเรียนการสอนแบบไฮสโคปจะประสบความสำเร็จได้เมื่อผู้ใหญ่และเด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน และการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัย ซึ่งการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีปัจจัยสำคัญ ดังนี้ 1. ความไว้วางใจ 2. การเป็นตัวของตัวเอง 3. ความคิดริเริ่ม 4. การร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นและ 5. เชื่อมั่นในตนเอง และการในการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี ผู้ใหญ่ควรให้โอกาสเด็กได้แสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติ ให้สนใจในความสามารถของเด็ก มีความจริงใจกับเด็ก ส่งเสริมการเล่นของเด็กโดยการมีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็ก และเมื่อมีปัญหาความขัดแย้งของเด็ก ๆ ควรแก้ปัญหาโดยใช้เหตุและผล เพื่อเป็นการประนีประนอมข้อขัดแย้งและปัญหาที่เกิดขึ้น

5.การวิจัยปฏิบัติการ

5.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นกระบวนการศึกษาและการวิจัยที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ๆ โดยให้ความสำคัญในกระบวนการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องอาจเป็นพนักงานในองค์กร สมาชิกในชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีนั้น ๆ ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการคือการดำเนินการในกระบวนการการศึกษาและวิจัยที่มุ่งเน้นทำ

ความเข้าใจและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ๆ โดยตรง การวิจัยนี้ไม่ใช่เพียงการศึกษาความเป็นจริงในกรณีที่เกิดขึ้น แต่มุ่งเน้นการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจในปัญหา และแก้ไขด้วยการกระทำที่ตรงต่อประเด็นในสถานการณ์นั้น ๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการในองค์กรอาจมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาในกระบวนการการทำงานหรือการดำเนินงาน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานมีส่วนร่วมในการวิจัย และร่วมมือกันในการหาทางแก้ไขปัญหา หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชุมชนอาจมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาทางสังคมหรือการพัฒนาชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวิจัย และทำงานร่วมกันในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อที่อยู่อาศัย ด้วยลักษณะการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์ การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีความสำคัญในการนำความรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

5.2 กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Process) เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ๆ โดยให้ความสำคัญในการร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องและการทำงานร่วมกันในกระบวนการวิจัย กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการมักเป็นรูปแบบแบบวงจรหรือกลุ่ม ๆ ที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

- 1) การระบุปัญหา: การเริ่มต้นด้วยการระบุปัญหาหรือเรื่องที่ต้องการแก้ไขในสถานการณ์ ซึ่งอาจมาจากปัญหาที่องค์กรหรือชุมชนต้องการแก้ไข หรือความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนา
- 2) การวางแผน: นำเสนอแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา โดยประกอบด้วยขั้นตอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเวลาที่ต้องการในแต่ละขั้นตอน
- 3) การร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง: การวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ความสำคัญในการร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ เช่น พนักงานในองค์กร สมาชิกในชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีนั้น ๆ
- 4) การดำเนินการ: ดำเนินการตามแผนที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจมีการทดลองหรือการทดสอบแนวคิดหรือการแก้ไขปัญหาก็ได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 5) การติดตามและประเมินผล: ตรวจสอบและประเมินผลจากการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและความเข้าใจที่ตรงต่อปัญหาที่อยู่ในสถานการณ์
- 6) การปรับปรุง: นำความรู้และข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุงและดำเนินการให้ดียิ่งขึ้นในสถานการณ์
- 7) การแบ่งปันผลการวิจัย: ส่งผลกระทบในการวิจัยให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชน

กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้เน้นการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์จริง ๆ และมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น หลังจากทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงจะมีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชนในอนาคต

5.3 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีดังนี้

- 1) การระบุปัญหา: ในขั้นตอนแรกนี้คือการระบุปัญหาหรือเรื่องที่ต้องการแก้ไขในสถานการณ์ โดยควรให้ความสำคัญในการรับรู้และเข้าใจถึงความต้องการในการแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นจริง
- 2) การวางแผน: นำเสนอแผนการดำเนินงานที่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่ระบุ เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการ และกำหนดเวลาที่ต้องการในแต่ละขั้นตอน
- 3) การร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง: ในขั้นตอนนี้คือการร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ ซึ่งอาจเป็นพนักงานในองค์กร สมาชิกในชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีนั้น ๆ เพื่อให้มีการร่วมมือกันในการบวนการวิจัยและให้ความรู้และความเข้าใจในปัญหาและแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม
- 4) การดำเนินการ: นำเสนอและดำเนินการตามแผนที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจเป็นการทดลองหรือการทดสอบแนวคิดหรือการแก้ไขปัญหาที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 5) การติดตามและประเมินผล: ตรวจสอบและประเมินผลจากการดำเนินการ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและความเข้าใจที่ตรงต่อปัญหาที่อยู่ในสถานการณ์
- 6) การปรับปรุง: นำความรู้และข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุงและดำเนินการให้ดีขึ้นในสถานการณ์
- 7) การแบ่งปันผลการวิจัย: ส่งผลกระทบในการวิจัยให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชนในอนาคต

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้เน้นการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์จริง ๆ และมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น หลังจากทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงจะมีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชนในอนาคต

6. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านหินลาด

วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านหินลาด มีการจัดการบริหารอย่างเป็นระบบโดยชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาบุคลากรสู่มืออาชีพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ผสมผสานเทคโนโลยีและภูมิปัญญาชาวบ้าน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เรียนดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีศักยภาพเป็นพลโลก ดำรงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม
2. ร่วมมือร่วมใจพัฒนาพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน
3. ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพครู และจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมทางการศึกษาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชนและภาคีเครือข่าย

เป้าหมายการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านหินลาด

1. ยกระดับและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และระดับมาตรฐานสากล
2. นักเรียนทุกคนมีสุขภาพอนามัยร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสุขภาพจิตดี มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการโดยยึดหลักประชาธิปไตย

คำขวัญโรงเรียน

“การเรียนรู้ นำหน้า กีฬาสันทสนุน เพิ่มพูนคุณธรรม”

ปรัชญาโรงเรียน

“ปัญญา โลกสมิ ปชโชโต”
ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก

สีประจำโรงเรียน

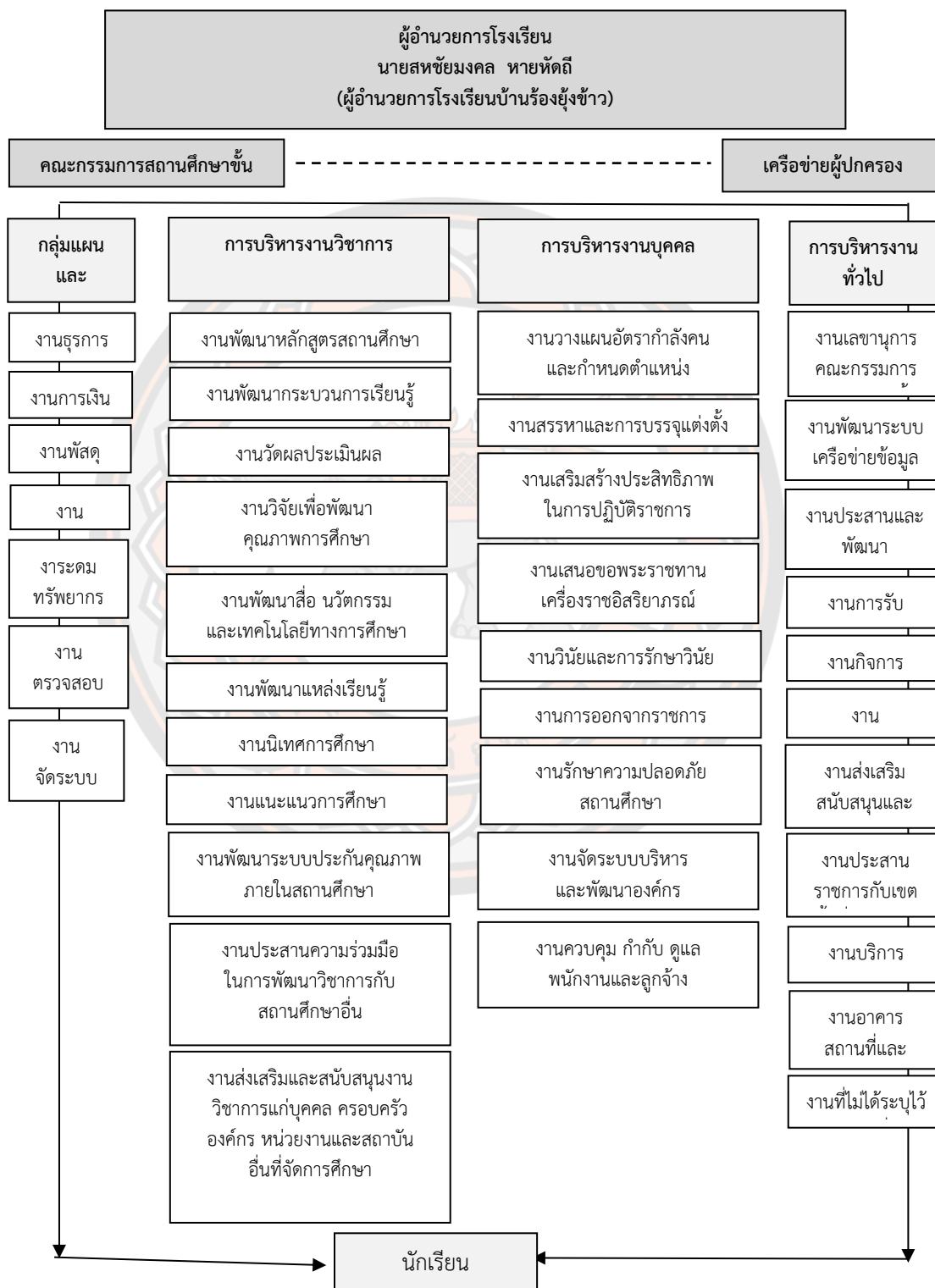
ฟ้า – แสด

สีฟ้า หมายถึง ความร่มรื่น ร่มเย็น สดใส
สีแสด หมายถึง พลังและความเข้มแข็ง

2.3 ระบบโครงสร้างการบริหาร

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนบ้านหินลาด ปีการศึกษา 2567
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

3.ข้อมูลนักเรียน

จำนวนนักเรียนตามข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2567 มีดังนี้

3.1 จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 54 คน

3.2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
อนุบาล 1 (3 ขวบ)	1	5	6
อนุบาล 1	1	0	1
อนุบาล 2	3	5	8
รวมระดับปฐมวัย	5	10	15
ประถมศึกษาปีที่ 1	2	1	5
ประถมศึกษาปีที่ 2	3	4	7
ประถมศึกษาปีที่ 3	4	1	5
ประถมศึกษาปีที่ 4	7	0	7
ประถมศึกษาปีที่ 5	3	3	6
ประถมศึกษาปีที่ 6	5	4	9
รวมระดับประถมศึกษา	24	15	39
รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด	29	25	54

- 3.3 จำนวนนักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนร่วม - คน
- 3.4 จำนวนนักเรียนมีภาวะทุพโภชนาการ - คน
- 3.5 จำนวนนักเรียนปัญญาเลิศ - คน
- 3.6 จำนวนนักเรียนต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ - คน
- 3.7 จำนวนนักเรียนที่ลาออกกลางคัน - คน
- 3.8 สถิติการขาดเรียน/เดือน 0
- 3.9 จำนวนนักเรียนต่อห้อง(เฉลี่ย) 1 : 6
- 3.10 อัตราส่วนครู : นักเรียน = 1 : 19
- 3.11 จำนวนนักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน 3

4.ข้อมูลบุคลากร ปีการศึกษา 2567

ที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	วิชาเอก	ชั้นที่ สอน	ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	
				งานประจำ	งานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย
1	นายสหชัยมงคล หายหัตถ์	บริหาร	ป.6	บริหาร, ประจำชั้น	งานบุคลากร,งาน งบประมาณ
2	สืบเอการวุธ ทัดเที่ยง	อุตสาหกรรมฯ	ป.6	ประจำชั้น	พัสดุ , งาน บริหารทั่วไป
3	นางสาวอัจฉรา ยอยยิ้ม	ภาษาไทย	ป.1, ป.2	ประจำชั้น	งานงบประมาณ, งานวิชาการ
4	นางสาวกาญจนา ดีสร้อย	ปฐมวัย	อนุบาล 1-2	ประจำชั้น	งานวิชาการ ปฐมวัย,งาน วิชาการ
5	นางสาวอุมาพร กันศรี	การตลาด	ป.3	งานบริหาร ทั่วไป	งานบริหารทั่วไป
6	นายสมปอง วงษ์สวัสดิ์	ป.6	-	นักการภาร โรง	งานซ่อมแซม พัฒนาอาคาร สถานที่

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านหินลาด ปีการศึกษา 2566

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่มาของกรรมการ	ตำแหน่ง
1	จักรกฤษณ์ มั่นบัว	ประธานกรรมการ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 14
2	นายชัยยศ เขียวขจรเขต	ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	สมาชิก อบต. ดอน
3	สืบเอการวุธ ทัดเที่ยง	ผู้แทนครู	ทอง
4	นางอนัน ปานรอด	ผู้แทนองค์กรชุมชน	ครู คศ.2
5	นางอุบล ม่วงดี	ผู้แทนผู้ประกอบการ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่
6	นางปราณี เหล็กกลั่น	ผู้แทนศิษย์เก่า	ที่ 14
7	นายสำเริง ชื่นเกษร	ผู้แทนองค์กรศาสนา	-
8	นายเล่อ ไชยมนต์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	สารวัตรกำนัน ต.
9	นายสหชัยมงคล หายหัตถ์	กรรมการและเลขานุการ	ดอนทอง
			-
			ผู้อำนวยการโรงเรียน

5. สภาพชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนโดยรวม

สภาพทั่วไป

เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน “บ้านหินลาด” 169 หมู่ที่ 14 ต. ดอนทอง อ. เมือง จ. พิจิตรโลก สภาพพื้นที่เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนยอดเขา ชื่อว่า “เขาหินลาด” เป็นโรงเรียนที่ห่างไกล และกันดารที่สุดในอำเภอเมืองพิจิตรโลก จังหวัดพิจิตรโลก ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรโลก เขต 1

สภาพพื้นที่

1. เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนยอดเขาสูง
2. ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพหลักในการทำไร่ และรับจ้าง ส่วนมากมีฐานะยากจน ปลูกบ้านกระจัดกระจายตามไหล่เขา

การเดินทาง

1. สภาพการคมนาคมยากลำบาก ไม่มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่าน หรือเข้าถึงหมู่บ้าน
2. ระยะทางจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรโลก เขต 1 ดังนี้
  - ถนนลาดยาง 37 กิโลเมตร
  - ถนนดินลูกรัง เป็นทางที่ประชาชนร่วมมือกันสร้างตัดไล่เลาะขึ้นเขา ระยะทาง 6 กิโลเมตร (ปัจจุบันลาดยางแล้ว 4 กิโลเมตร

6. ข้อมูลด้านอาคารสถานที่

1) ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่

- 1) เนื้อที่ .....23.....ไร่ ...54ตารางวา.....
- 2) พื้นที่ปลูกสร้างอาคาร .....7..... ไร่
- 3) พื้นที่สนาม/นันทนาการ .....4..... ไร่
- 4) จำนวนอาคารเรียนถาวร รวม .....1..... หลัง
- 5) จำนวนอาคารเรียนชั่วคราว รวม .....6..... หลัง
- 6) จำนวนสนามกีฬา.....2...สนาม ได้แก่ สนามฟุตบอล และสนามตระกร้อ
- 7) จำนวนห้องเรียนทั้งหมด .....8..... ห้อง
- 8) จำนวนห้องประกอบ
  - ห้องทดลองวิทยาศาสตร์...-.....ห้อง เฉลี่ย คิดเป็น...-.....ตารางเมตร
  - ห้องคอมพิวเตอร์.....1.....ห้อง เฉลี่ย คิดเป็น...24.....ตารางเมตร
  - ห้องดนตรี-นาฏศิลป์.....-.....ห้อง เฉลี่ย คิดเป็น...-.....ตารางเมตร
  - ห้องปฏิบัติการทางภาษา...-.....ห้อง เฉลี่ย คิดเป็น...-.....ตารางเมตร
  - ห้องกิจกรรมอื่นๆ.....2.....ห้อง เฉลี่ย คิดเป็น...64.....ตารางเมตร
  - ห้องพยาบาล.....-.....ห้อง เฉลี่ย คิดเป็น...-.....ตารางเมตร
  - ห้องสมุด.....1.....ห้อง เฉลี่ย คิดเป็น...160.....ตารางเมตร

7.แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้

แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน(นอกจากห้องสมุด)และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ชื่อแหล่งเรียนรู้	สถิติการใช้ จำนวนครั้ง/ปี	แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ชื่อแหล่งเรียนรู้	สถิติการใช้ จำนวน ครั้ง/ปี
1. โรงอาหาร	200	1.ไร่นาสวนผสม (ชุมชน)	30
2. อาคารอเนกประสงค์	200	2.การทำขนมไทย (ชุมชน)	10
3. สนามกีฬา	50	3. การจักสานไม้ไผ่ (ชุมชน)	10
4. สวนไม้ผล	40	4. มหาวิทยาลัยนเรศวร	1
5. สระน้ำ	50	5. อบต.ดอนทอง	5
6.ห้องคอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต	80	6.โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ บ้านร้องยุงขาว	5
7.ห้องสมุด	100	8.วัดพระศรีรัตนมหาธาตุฯ	1
-	-	9.ศาลสมเด็จพระนเรศวร	1
-	-	10.สำนักสงฆ์บ้านหินลาด	10

ที่เกี่ยวข้อง

8.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคป ดังนี้

สุเมธ (2564) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เรื่อง นวัตกรรมจัดการการศึกษาด้วยแนวคิดไฮสโคป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้ของระดับปฐมวัยโดยใช้แนวคิดไฮสโคป มาสร้างและพัฒนาแบบการบริหารรวมไปถึงการนำข้อมูลมาเสนอในการบริหารจัดการสถานศึกษาในระดับปฐมวัย โดยผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับปฐมวัยด้วยแนวคิดแบบไฮสโคป แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยทุกด้านของแนวคิดนี้มีความเหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้ และยังพบว่าสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่นำแนวคิดไฮสโคปมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ยังพบข้อบกพร่องคือบางสถานศึกษายังขาดความพร้อมในเรื่องของการบริหารจัดการ ทั้งในด้านสถานที่ ในการจัดสื่อการเรียนรู้ รวมไปถึงจำนวนสื่อที่มีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน โดยผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่าบริหารจัดการสถานศึกษาระดับปฐมวัยควรจะต้องมีทักษะความรู้ความเข้าใจในแนวคิดไฮสโคป เพื่อสามารถยกระดับสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

สุพัตรา (2564) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ผลการเสริมสร้างการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล โดยใช้กระบวนการวางแผนปฏิบัติ และทบทวนตามแนวคิดไฮสโคป เป็นการศึกษาถึงทดลองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาลก่อนและหลังกระบวนการ

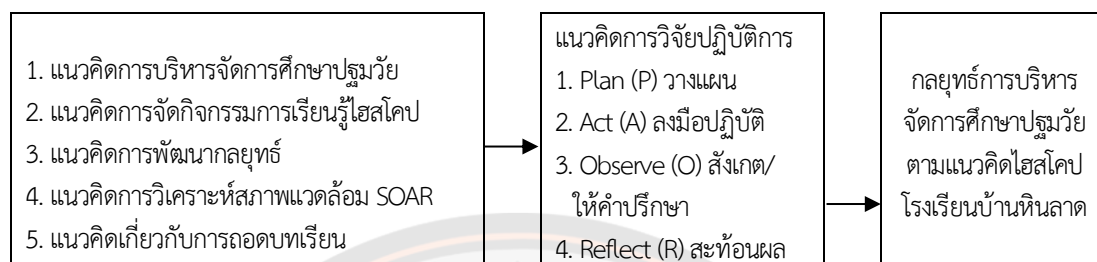
วางแผน ปฏิบัติ และทบทวนตามแนวคิดไฮสโคป โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาล อายุ 5 – 6 ปี ในโรงเรียนอนุบาลวัดพิชัยสงคราม จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นการได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม โดยผลการวิจัยพบว่า 1. เด็กอนุบาลมีทักษะการคิดเชิงบริหารก่อนการทดลองอยู่ในระดับที่ควรส่งเสริม หลังการทดลองอยู่ในระดับดี 2. เด็กอนุบาลมีทักษะการคิดเชิงบริหารหลังการทดลองที่สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 โดยผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนว่ากระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนตามแนวคิดไฮสโคปสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กอนุบาลได้

ชนิดา (2563) ได้ทำการผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดไฮสโคปที่มีต่อพฤติกรรมความรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัย โรงเรียนพิชญบัณฑิต 2 จังหวัดอุดรธานี โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดไฮสโคป และ 2) เพื่อศึกษาแนวโน้มของพฤติกรรมความรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดไฮสโคป ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 175 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดไฮสโคป และแบบสังเกตพฤติกรรมความรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นที่ .80 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ โดยผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดไฮสโคปมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดไฮสโคป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และพฤติกรรมความรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดไฮสโคปมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น

Wichan (2020) เป็นการศึกษาแนวคิดของการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้แนวคิดไฮสโคป (HighScope Approach) ซึ่งเป็นแนวคิดการศึกษาที่เน้นให้การเรียนรู้เป็นเกมและการเล่นเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะต่างๆ ให้กับเด็กอย่างก้าวหน้าและคืบหน้าในการเรียนรู้ งานวิจัยนี้จะเน้นการสำรวจและวิเคราะห์กระบวนการการนำแนวคิดไฮสโคปมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับปฐมวัย รวมถึงการวิจัยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในเชิงปฏิบัติจริง ซึ่งอาจมีการสำรวจเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาจากการสัมภาษณ์หรือสำรวจทางการศึกษากับผู้เกี่ยวข้อง อาจารย์ และนักเรียนในสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ใช้แนวคิดไฮสโคป ผลการวิจัยอาจแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและประสิทธิภาพของแนวคิดไฮสโคปในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ งานวิจัยนี้อาจช่วยส่งเสริมให้มีการนำแนวคิดไฮสโคปมาใช้ในวงทางการศึกษาและการเรียนรู้เด็กเล็กอย่างแพร่หลายมากขึ้นในอนาคตเพื่อสร้างโอกาสให้กับเด็กในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอย่างเต็มที่

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถนำมา กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

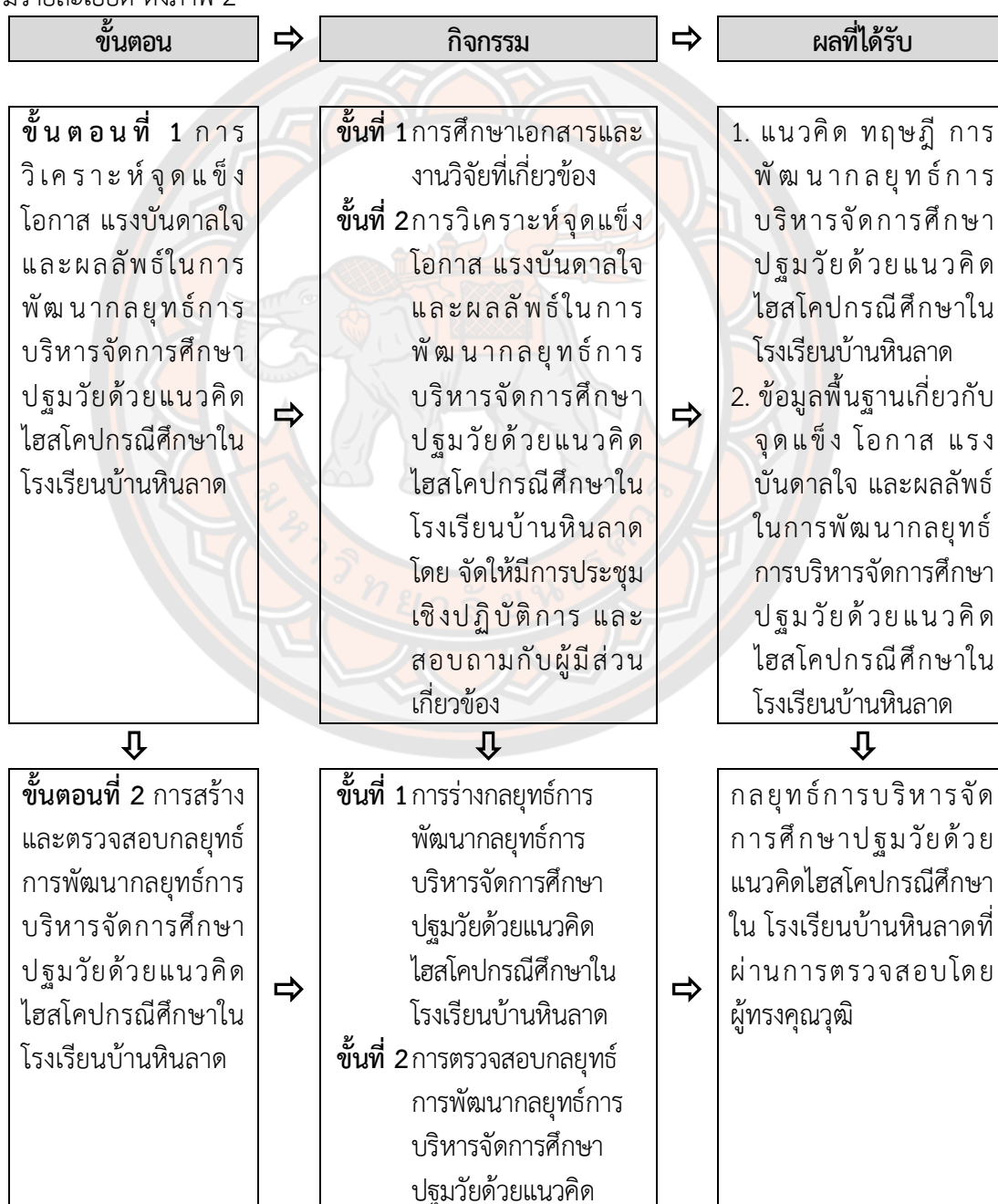

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยมีขั้นตอน การดำเนินการวิจัยรวม 4 ขั้นตอน

มีรายละเอียด ดังภาพ 2

ภาพ 3 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพแวดล้อมในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด

การดำเนินการขั้นตอนที่ 1 กำหนดไว้ 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แหล่งข้อมูล

จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคป กรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด ได้แก่ หนังสือ บทความทางวิชาการ งานวิจัย และแหล่งข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ตารางการวิเคราะห์เนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็น ตำรา เอกสาร หรือเผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และสอบถามกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนบ้านหินลาดจำนวน 2 คน
- 1.2 ครูระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนบ้านหินลาด จำนวน 2 คน
- 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหินลาด จำนวน 2 คน
- 1.4 ผู้ปกครองระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนบ้านหินลาด จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นประเด็นการสนทนากับจุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการในประเด็น “การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด เกี่ยวกับจุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่ โรงเรียนบ้านหินลาด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด

ขั้นที่ 1 การร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาดโดยผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างกลยุทธ์

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาดจำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยการกำหนดคุณสมบัติใน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษา จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษา จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในระดับนโยบายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปรณศึกษา จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารด้านกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษา จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

2.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด

2.2 ประเด็นการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด

2.3 แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด

2.4 เครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่ เทปบันทึกการสนทนา กล้องถ่ายรูป กล้องวีดีทัศน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นัดหมายการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จะเข้าร่วมการสนทนาโดยร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด แบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด และประเด็นการสนทนา พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสนทนาทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้แจ้งยืนยันการเข้าร่วมสนทนาทางโทรศัพท์อีกครั้งหนึ่ง

3.2 ดำเนินการการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง โดยได้แนะนำตัวเอง และประวัติโดยย่อของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่าน จากนั้นได้ดำเนินการนำเสนอร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาดแบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาดและประเด็นการสนทนา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยวาจา การโต้แย้งอย่างสร้างสรรค์ และการเขียนบันทึกลงในแบบประเมินความเหมาะสม จะจัดเตรียมผู้บันทึกภาพและเสียง ผู้จัดบันทึกการสนทนา

3.3 ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาด

3.4 นำข้อเสนอแนะต่างๆ ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา และปรับปรุง แก้ไข ร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาใน โรงเรียนบ้านหินลาดให้มีความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการถอดบทเรียนและข้อเสนอแนะในการใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการ

การศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษา ในโรงเรียนบ้านหินลาด

เป็นการประเมินผลโครงการ กิจกรรม แผนการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง จำนวน 10 .คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) บันทึกการประชุม แบบบันทึกการสะท้อนคิด (Reflection Thinking) แบบประเมินโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา

2.2 การสร้างเครื่องมือ นำตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดทำโครงการ มาเป็นกรอบในการสร้างแบบบันทึกการประชุม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย เก็บข้อมูลจากการบันทึกการประชุม เอกสารผลการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุม วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ 2) ศึกษาผลการสร้างกลยุทธ์ และ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด

จากการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านหินลาด ตั้งอยู่เลขที่ 169 หมู่ 14 ตำบลดอนทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนนักเรียน 65 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 5 คน โรงเรียนมีเนื้อที่ 12 ไร่ ผู้อำนวยการโรงเรียนชื่อ นายสหชัย มงคล หายหัตถ์ และมีทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านหินลาด ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านหินลาด วิเคราะห์หลักสูตร คู่มือ การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และหลักการการเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคป กำหนดจุดมุ่งหมายเป้าหมาย ปรัชญาการศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะของเด็กระดับอายุ 4-6 ปี

2. โรงเรียนบ้านหินลาด ได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านหินลาด ระดับปฐมวัย

3. โรงเรียนบ้านหินลาด จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการได้มาของความรู้หรือทักษะผ่านการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมหลัก ที่สำคัญหลักสูตร คู่มือ การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และหลักการการเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคป กำหนดให้หรือที่เรียกว่า ประสบการณ์สำคัญ ในการช่วยอธิบายให้ครูเข้าใจถึงประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยต้องทำเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว ครูมีการวางแผน การจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา

4. โรงเรียนบ้านหินลาด จัดโครงการวิชาการ และโครงการตลาดนัดพืชน้ำนม

5. ประเมินผล (Evaluation) เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวัง ให้เด็กเกิดขึ้นบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เรียกว่า สภาพที่พึงประสงค์ ที่ใช้เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กทั้งนี้โรงเรียนบ้านหินลาด ได้มีการประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริง และได้ประเมินพัฒนาการของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2-3 อยู่ 2 ประเภทของการประเมินพัฒนาการ คือ 1.) การประเมินความก้าวหน้าของเด็ก คือ เป็นการประเมินระหว่างการจัดระสบการณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในระหว่างทำกิจกรรมประจำวัน/กิจวัตรตามแนวคิดโฮสโคป ประจำวันปกติอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมาย

ข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู การประเมินพัฒนาการกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กันหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใด การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก็ขาดประสิทธิภาพ เป็นการประเมินผลเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ควรส่งเสริม โรงเรียนบ้านหินลาด ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินพัฒนาการ คือ การสังเกต การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล การใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด 2) การประเมินผลสรุป โรงเรียนบ้านหินลาด เพื่อตัดสินผลพัฒนาการ หรือการประเมินสรุปผลของการเรียนรู้ เป็นการประเมินสรุปพัฒนาการ เพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็กว่ามีความพร้อมตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านหินลาด จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยขอแสดงผลการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกลยุทธ์กลยุทธการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาการสร้างกลยุทธ์กลยุทธการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านหินลาด จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยขอแสดงผลการวิจัย 3 ขั้นตอนโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกลยุทธ์กลยุทธการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในขั้นตอนนี้เป็นการสนทนากลุ่มในประเด็น “กลยุทธ์กลยุทธการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด” เพื่อการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยผู้วิจัยใช้การบันทึกการสนทนา จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาดตามแนวคิด SOAR Analysis (Stavos and Hinrichs, 2009) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ จำนวน 28 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน ครูปฐมวัย จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน และผู้ปกครอง จำนวน 23 คน ประกอบด้วยปรากฏผลในภาพรวมโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. Strengths (จุดแข็ง)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัดการศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตั้งใจ ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้บริหารให้ความสำคัญในการวางแผนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตรวจสอบให้การช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยในทุกๆด้าน

สรุปจุดแข็งในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปในโรงเรียนบ้านหินลาด ได้ดังนี้

ผู้บริหารให้ความสำคัญ สนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรมีความตั้งใจ ทุ่่มเท และมุ่งมั่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการวางแผน สนับสนุนสื่อการสอน ร่วมกิจกรรม และประเมินพัฒนาการเด็ก

การอบรมเลี้ยงดูที่บ้านและโรงเรียนมีแนวทางไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลดีต่อการพัฒนาการเด็ก ผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้บรรลุศักยภาพสูงสุด ผู้ปกครองตระหนักถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และชุมชนพร้อมให้ความร่วมมือและช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนตระหนักว่าสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีหน้าที่ร่วมกันพัฒนาเด็กในชุมชน

2. Opportunities (โอกาส)

ปัจจัยภายนอก

ชุมชนอยากมีส่วนร่วม, หน่วยงานราชการ,สถาบันอุดมศึกษา,โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนการศึกษาจากหน่วยงานเอกชน

ปัจจัยภายใน

ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงาน,ครูมีการพัฒนาตน เทคนิคการจัดประสบการณ์อย่างเข้มแข็งและมีศักยภาพ

สรุป โอกาสในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก มุ่งเน้นให้ชุมชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเอกชนที่พร้อมให้การสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและทรัพยากรต่างๆ ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของครูและบุคลากร ครูมีการพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องและมีศักยภาพและการจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก มุ่งให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น ใฝ่รู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะชีวิต เรียนรู้อย่างมีความสุข และอยู่

ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ วัฒนธรรม ประเพณี มาใช้เสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก พร้อมทั้งให้การสนับสนุนการจัด การศึกษาของโรงเรียน

3. Aspirations (แรงบันดาลใจ)

ผู้บริหารและครูมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ซึ่ง เน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองผ่านมุมเล่นและกิจกรรมที่หลากหลายตามความ สนใจ ด้วยสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เปิดโอกาสให้เด็กได้ริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ และ แก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น

มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบโฮสโคป ทั้งด้านพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ และ กิจกรรมประจำวัน จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกสมาธิ มีระเบียบวินัย และพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี ความหมาย นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ที่เด็กลงมือทำด้วยตนเองอย่างมีความสุข

การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานที่ได้ลงมือทำอย่างอิสระ จะ ช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการสื่อสารของเด็ก ตลอดจนการได้รับการ สนับสนุนจากผู้ใหญ่ในการจัดหาสิ่งที่จำเป็นในการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัย จะช่วยให้เด็กรู้สึกมั่นคงทางอารมณ์และมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและโรงเรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญใน การเรียนรู้ตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ตามแนวคิดโฮสโคป ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพและตั้งใจพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม แนวคิดโฮสโคปให้แก่ เด็กปฐมวัย ซึ่งจะเด็กปฐมวัยได้รับการฝึกฝนสมาธิ ทำให้เกิดปัญญา มีระเบียบ วินัย และการคิดอย่างมีความหมาย นำไปสู่ความสำเร็จในการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้เรียนรู้และมีความสุขในการทำกิจกรรมที่ตนสนใจผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคป ส่งผลให้เด็กมีเจต คติที่ดีต่อสถานศึกษา

4. Results (ผลลัพธ์)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในกิจกรรมของโรงเรียนจะเพิ่ม มากขึ้น เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปที่เข้มแข็ง มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจะได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสม เอื้อต่อการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบโฮสโคป ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงของเด็ก ด้วยวัสดุ อุปกรณ์ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจและระดับพัฒนาการ ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพใน การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคปอย่างมืออาชีพ สามารถจัดประสบการณ์ที่ ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและมีความสุข ผ่านการวางแผน ลงมือทำ และทบทวน ไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้านเหมาะสมตามวัย ทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าคิดกล้าแสดงออก มีทักษะการ แก้ปัญหา การตัดสินใจ และการสื่อสารที่ดี พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆต่อไปในอนาคต

กล่าวโดยสรุป ผลลัพธ์หลักที่คาดหวังคือ โรงเรียนจะมีกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาให้เด็กเติบโตอย่างสมดุล เต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

แนวคิด SOAR Analysis	รายละเอียด
Strengths (จุดแข็ง)	1. ผู้บริหารให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย 2. ครูและบุคลากรทุ่มเทในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ 3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการศึกษา
Opportunities (โอกาส)	1. ชุมชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2. การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน 3. การพัฒนาตนเองของครูในการจัดประสบการณ์ที่มีศักยภาพ 4. การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและชุมชน
Aspirations (แรงบันดาลใจ)	1. ความมุ่งมั่นของผู้บริหารและครูในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป 2. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบโฮสโคป เพื่อส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านของเด็ก 3. การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีความสุข
Results (ผลลัพธ์)	1. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น 2. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบโฮสโคป 3. ครูมีศักยภาพในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคป 4. เด็กมีพัฒนาการสมวัยและมีความสุขในการเรียนรู้ 5. โรงเรียนมีกลยุทธ์การบริหารที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตาราง 1 สรุปแนวคิด SOAR Analysis

**ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาการสร้างกลยุทธ์กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิด
ไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด**

ผลการศึกษาการสร้างกลยุทธ์กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด โดยภาพรวม พบว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลยุทธ์ ประกอบไปด้วย โดยนำข้อมูลจากผลการสังเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป ประกอบด้วย 1) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป ประมวลเป็นภาพรวมเพื่อยกร่างกลยุทธ์ ที่มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ 2) รายการกลยุทธ์ (กลยุทธ์รอง) และ 3) ขอบข่ายการดำเนินงาน

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
1. กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope	1.1 พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope 1.2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope ให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยและมีความสุข 1.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope	- ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้บุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope ในการบริหารจัดการโรงเรียน - ผู้บริหารจัดประชุมสร้างความเข้าใจหลักการร่วมมือ และประโยชน์ที่จะได้รับการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope ร่วมกันระหว่างบุคลากร - ผู้บริหารให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการจัดการเรียน การเรียนรู้การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope - ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงให้ครูตระหนักถึงการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง - ครูและบุคลากรรวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการ

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope - สิ่งอำนวยความสะดวก
2. กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope	2.1 พัฒนาครูบุคลากรให้มีความรู้ (K) ความสามารถ(X)และเจตคติที่ดี (A) ในการจัดการการเรียนรู้ High Scope 2.2 ส่งเสริมการจัดทำแผนจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ High Scope 2.3 ส่งให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope 2.4 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope รวมกับชุมชน	- ผู้บริหารจัดการให้มีการศึกษากรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียน วิเคราะห์กิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อกำหนดประเด็นที่สามารถจัดให้เป็นจุดเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะ เป็นสถานการณ์หรืองานที่เอื้อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะ โดยใช้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน - ออกแบบแนวทางการพัฒนาโดยขยายรายละเอียดงานและการปฏิบัติกิจกรรมใน สถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือพัฒนาอย่างเป็นระบบขั้นตอนแล้วกำหนด แนวทางดำเนินการเพื่อให้ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีแนวทางการดำเนินการไปในทิศทาง เดียวกัน กำหนดแนวทางการประเมินของผู้เรียนในแนวทางชีวิตใน กิจกรรมประจำวัน โดยเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการหรือการประเมินสภาพจริง การสะท้อนการเรียนรู้ การเขียนบันทึกประจำวัน การสะท้อนจากมุมมองหรือความคิดเห็นของเพื่อน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง การประเมิน

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		360 องศา - ผู้บริหารให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในด้านการเป็นวิทยากรหรือเป็น แหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ให้กับนักเรียน เกี่ยวกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น - จัดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเกิดความ ศรัทธา และเชื่อมั่นต่อการ ดำเนินงานของโรงเรียน - สร้างความเข้าใจกับชุมชนให้เห็น ว่าสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของ ชุมชน มีหน้าที่ในการพัฒนา นักเรียนในชุมชน ชุมชนต้องให้ ความร่วมมือและช่วยเหลือ โรงเรียน - ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทบทวน สมรรถนะ และวิเคราะห์เนื้อหา สาระ ความรู้ ทักษะที่กำหนดเป็น ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ ที่ สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับ เนื้อหาการเรียนรู้ที่สัมพันธ์ และ น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียน หรือเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ เป็นภูมิปัญญา วิธีการคัดเลือก หน่วยการเรียนรู้ - จัดประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารครู และผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนด

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ - ผู้บริหารส่งเสริมให้การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ไม่ต้องใช้เอกสารจำนวนมาก - ฝ่ายวิชาการมีการจัดระบบการนิเทศ และเก็บผลการนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการนิเทศ - ผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมประชุมในการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน - ผู้บริหารประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมเพื่อหาทุนสนับสนุนทรัพยากร ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
3.กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ plc ไปใช้ในในกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope	3.1การวิเคราะห์สภาพสภาพแวดล้อมและการจัดจ้ดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope 3.2 รวมกันหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน	- แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ระดับสถานศึกษา - กำหนดแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC - จัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับ PLC - วางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ PLC - วางแผนการจัดทำแบบประเมินผลติดตามผล

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		- การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่การปฏิบัติ - กำกับ ติดตามนิเทศและประเมินผล - สรุปรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน และยกย่องเชิดชูเกียรติการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา

ตาราง 2 สรุปผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหินลาดใต้ 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง

โดยมีรายละเอียดกลยุทธ์ ดังนี้

1.กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป

- 1.1 พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป
- 1.2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคปให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยและมีความสุข
- 1.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ไฮสโคป

2.กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคป

- 2.1 พัฒนาครูบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการการเรียนรู้ไฮสโคป
- 2.2 ส่งเสริมการจัดทำแผนจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ไฮสโคป
- 2.3 ส่งให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคป
- 2.4 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคป ร่วมกับชุมชน

3. การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ plc ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope

- 3.1 การวิเคราะห์สภาพสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคป
- 3.2 ร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

สรุปผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านหินลาด โดยภาพรวม พบว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมการบริหารจัดการใน 3 ด้านหลักๆ คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการนำกระบวนการ PLC มาใช้ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคปให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน และส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านของเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด

ผลการศึกษาการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคป โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกตการณ์ และ 4) การสะท้อนผล ปรากฏผลดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป พบว่า มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป โดยจัดทำแผนงานกิจกรรมประกอบด้วย 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติให้แก่บุคลากร 2) การส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานในการพัฒนาครูและบุคลากร นอกจากนี้ยังมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมาะสม มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมกลุ่มที่หลากหลาย มีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอ จัดวางให้เด็กสามารถหยิบใช้ได้สะดวกและปลอดภัย

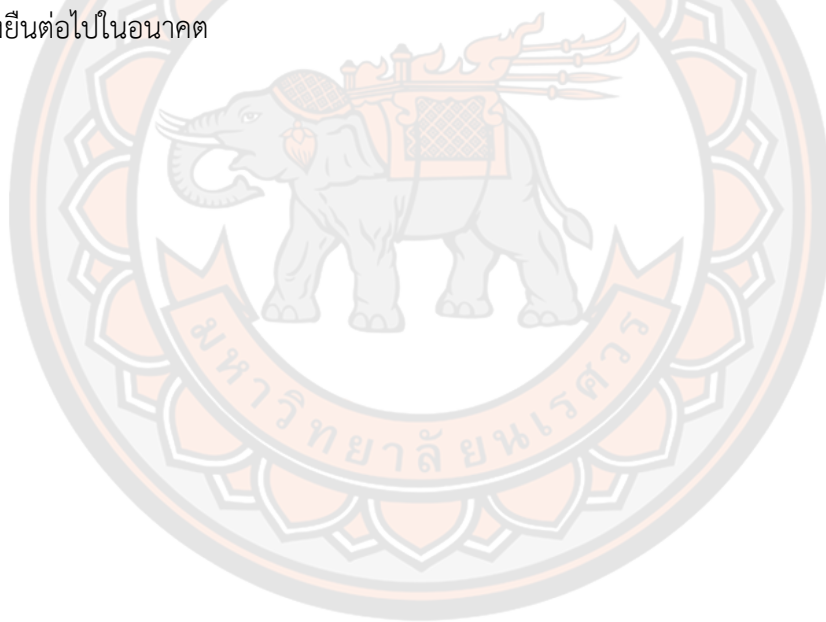
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope กลยุทธ์ที่ และผลการถอดบทเรียนพบว่า โรงเรียนได้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope จัดทำโครงการที่โครงการตลาดนัดพืชน้ำนมศึกษาแผนการณ์การจัดประสบการณ์ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม การประเมินผลพัฒนาการเด็ก และจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กให้บรรลุตามเป้าหมายอำนวยความสะดวกให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการจัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผลครูให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กในการร่วมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ plc ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคปและผลการถอดบทเรียนพบว่า โรงเรียนได้จัดทำแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา ประกอบด้วย 1) สร้างทีมงาน PLC 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติให้กับบุคลากรในสถานศึกษา (พาคู พาคิด พาคำ) 3) กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผล ขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่การปฏิบัติพร้อมทั้งบันทึกลงใน ตามลำดับดังนี้ 1) ค้นหาปัญหา 2) หาสาเหตุ 3) แนวทางแก้ไข 4) ออกแบบกิจกรรม และ 5) นำสู่การปฏิบัติและการสะท้อนผล สรุปรายงานผลและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา

ผลการศึกษาการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคป ในโรงเรียนบ้านหินลาด พบว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคปเพิ่มมากขึ้น โดยผู้บริหารสามารถนำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไปต่อยอดเป็น

แนวทางในการบริหารงานของโรงเรียน ครูผู้สอนสามารถนำกลยุทธ์ไปบูรณาการในการออกแบบการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถนำผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ ไปเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาและชุมชน ในขณะที่ผู้ปกครองสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปส่งเสริมพัฒนาการปลูกฝังทักษะชีวิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่บุตรหลาน รวมถึงการเลือกสรรสิ่งแวดล้อมและของเล่นที่เหมาะสม

จากการศึกษาในครั้งนี้สรุปได้ว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหินลาดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการสมวัยครบทุกด้าน ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดไฮสโคป อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยร่วมกัน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาการศึกษาปฐมวัยเกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ 2) ศึกษาผลการสร้างกลยุทธ์ และ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด ผู้วิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ครูและบุคลากรทุ่มเทในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ มีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการศึกษา

ผลการวิเคราะห์โอกาส พบว่า ชุมชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ครูมีการพัฒนาตนเองในการจัดประสบการณ์ที่มีศักยภาพ และการจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและชุมชน

ผลการวิเคราะห์แรงบันดาลใจ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบไฮสโคปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านของเด็ก และส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีความสุข

ผลการวิเคราะห์ผลลัพธ์ พบว่า มีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบไฮสโคป ครูมีศักยภาพในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป เด็กมีพัฒนาการสมวัยและมีความสุขในการเรียนรู้ และโรงเรียนมีกลยุทธ์การบริหารที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคป

ผลจากการสร้างกลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง ได้แก่

- 1) กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป
  - 2) กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคป
  - 3) กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ไฮสโคป
- โดยกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมการบริหารจัดการใน 3 ด้านหลักๆ เพื่อพัฒนาการจัด

การศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน และส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านของเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ

3. ผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์

ผลการทดลองใช้กลยุทธ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน พบว่า

กลยุทธ์ที่ 1 มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โฮสโคปอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 2 มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป และจัดโครงการตลาดนัดพืชน้ำนม

กลยุทธ์ที่ 3 มีการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขพัฒนาผู้เรียน

ผลการถอดบทเรียน พบว่า ทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปมากขึ้น สามารถนำกลยุทธ์ไปพัฒนาต่อยอดการบริหารงาน การจัดประสบการณ์ การพัฒนาชุมชน และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างเต็มศักยภาพ

สรุปได้ว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหินลาดให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยนำข้อค้นพบและประเด็นสำคัญที่น่าสนใจมาทำการอภิปรายผลเป็นขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แสดงการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ในโรงเรียนบ้านหินลาด ดังนี้

1. กลยุทธ์การบริหารการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม
1.การวางแผน (Planning)	1.แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบกิจกรรม 2.กำหนดแผนการขับเคลื่อนกิจกรรม - จัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป - วางแผนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป	- แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนขับเคลื่อนกิจกรรม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครู - จัดทำแผนงานการกิจกรรม ประกอบด้วย 1) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติให้กับบุคลากรในสถานศึกษา (พาดู พาคิด พาทำ) 2) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงาน เกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
2.การปฏิบัติ (Action)	3.การวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคปสู่การปฏิบัติ	- จัดพื้นที่บรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป พื้นที่ ต้องมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกระทำ มุมสำคัญที่ควรมี คือ มุมศิลปะ มุมหนังสือ มุมบ้าน มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก - วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนและอุปกรณ์ต้องมีมากพอและหลากหลาย จัดวางสิ่งของในห้องเรียนก็ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูต้องจัดวางอุปกรณ์ให้เด็กสามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย เด็ก
3. การสังเกตการณ์ (Observation)	4.สรุปรายงานผลการดำเนินการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope	- รายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข
4.การสะท้อนผล (Reflection)	5.กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถอดบทเรียน การดำเนินการจัดการ	- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลที่ประสบผลสำเร็จกับบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม
	สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope	

ตาราง 3 กลยุทธ์การบริหารการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไฮสโคป

2. กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม
1.การวางแผน (Planning)	1.วางแผนการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope 2.วางแผนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope 3.วางแผนจัดกิจกรรม/โครงการ ตลาดนัดพืชน้ำนม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน	1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนขับเคลื่อนกิจกรรมประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะครู 1.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope 1.3 จัดทำโครงการที่โครงการตลาดนัดพืชน้ำนม
2.การปฏิบัติ (Action)	4. นำแผนสู่กระบวนการปฏิบัติ	4.1 ศึกษาแผนการณการจัดประสบการณ์ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม การประเมินผล พัฒนาการเด็ก และจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กให้บรรลุตามเป้าหมาย 4.2 อำนวยความสะดวกให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการจัดทำแผนงานโครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการ

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม
		ประเมินผล 4.3 ครูให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และ อำนวยความสะดวกให้แก่ เด็กในการร่วมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน
3.การสังเกตการณ์ (Observation)	5. กำกับ ติดตามนิเทศและ ประเมินผล	5.1 ครูประเมินผลการทำ กิจกรรมของเด็ก พร้อม จัดทำเอกสารหลักฐานการ ประเมินผล
4.การสะท้อนผล (Reflection)	6.สรุปรายงานผลการดำเนินการ	6.1 ครูรายงานผลการดำเนิน กิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรม มาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข 6.2 จัดกิจกรรมการทบทวน หลังการปฏิบัติงาน

ตาราง 4 กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope

3.กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม
1.การวางแผน (Planning)	1.แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope 2.กำหนดแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC - วางแผนการจัดทำแบบประเมินผล ติดตามผล	1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนขับเคลื่อนกิจกรรมประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครู 1.2 จัดทำแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา ประกอบด้วย 1) สร้างทีมงาน PLC 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติให้กับบุคลากรในสถานศึกษา (พาดู พาคิด พาทำ) 3) กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผล
2.การปฏิบัติ (Action)	3.การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่การปฏิบัติ 4.กำกับ ติดตามนิเทศและประเมินผล	3.1 ขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งบันทึกลงใน ตามลำดับ ดังนี้ 1) ค้นหาปัญหา 2) หาสาเหตุ 3) แนวทางแก้ไข 4) ออกแบบกิจกรรม และ 5) นำสู่การปฏิบัติและการสะท้อนผล 3.2 สรุปรายงานผล และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4.1 จัดทำแผนและเครื่องมือกำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม
		4.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา ระดับสถานศึกษา ดำเนินการกำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา 4.3 เร่งรัด ติดตาม และสนับสนุน ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา
3.การสังเกตการณ์ (Observation) 4.การสะท้อนผล (Reflection)	5.สรุปรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC 6.กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope	5.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สรุปผล 6.1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope

ตาราง 5 กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ plc ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope

จากผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โฮสโคป 2) กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป และ 3) กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้โฮสโคป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยตามรูปแบบโฮสโคป ที่เน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดริเริ่ม ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ เพื่อน และสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยมีผู้ใหญ่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์ที่ตอบสนองความสนใจของเด็ก และสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น

ปลอดภัย (Epstein, 2007; Schweinhart, 2012) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวี ชัยชาญ (2558) เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พบว่า กลยุทธ์หลักที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพครู ซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบกลยุทธ์ในงานวิจัยครั้งนี้

จากผลการทดลองใช้กลยุทธ์ พบว่า สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม โดยมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมและสื่อ นวัตกรรม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคป การส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ อัจฉรา เถาว์ชาติ (2560) ที่พบว่า การนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในการบริหารโรงเรียนอนุบาล ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีคุณภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

นอกจากนี้ ผลการถอดบทเรียนยังสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ที่ทุกฝ่ายได้รับจากการใช้กลยุทธ์ดังกล่าว ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนำกลยุทธ์ไปต่อยอดการบริหารจัดการ ครูสามารถพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก กรรมการสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาและชุมชน ส่วนผู้ปกครองเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่ลูก เมื่อทุกฝ่ายนำความรู้และแนวทางปฏิบัติไปใช้ได้จริง ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาเด็กให้เติบโตและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Morrison (2015) ที่เน้นย้ำว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน นับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

จากการอภิปรายผลข้างต้น จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปที่พัฒนาขึ้นนี้ มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็กในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรนำกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดโฮสโคปไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยมีการสื่อสาร ทำความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในภาพรวม รวมถึงการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

1.3 ครูผู้สอนปฐมวัยควรนำกลยุทธ์ไปปรับใช้ในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของเด็กในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล

1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองควรนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปเผยแพร่และสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองคนอื่นๆ ในชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลระยะยาวของการนำกลยุทธ์ไปใช้ต่อพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กปฐมวัย

2.2 ควรมีการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดอื่นๆ ที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร หรือความผูกพันของครู เป็นต้น

2.4 ควรมีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปที่ส่งเสริมทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การร่วมมือ หรือการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2551). **การจัดการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: บริษัททิพย์วิสุทธิ์ โฆษณา จำกัด. พัชร ผลโยธิน และคณะ. (2543). **กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1-90.
- วรนาท รักสกุลไทย และคณะ. (2542). **แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป**. กรุงเทพฯ: สำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิภาวี ชัยชาญ. (2558). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2560). **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- อัจฉรา เถาว์ชาลี. (2560). **รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาล สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อำภา บุญขวย. (2533). **วิวัฒนาการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศูนย์ ส่งเสริมวิชาการ.
- Epstein, A. S. (2007). **Essentials of active learning in preschool: Getting to know the High/Scope curriculum**. Ypsilanti, MI: High/Scope Press.
- Morrison, G. S. (2015). **Early childhood education today (13th ed.)**. New Jersey: Pearson Education.
- Schweinhart, L. J. (1988). **A School Administrator's Guide to the High/Scope Approach**. Ypsilanti, MI: High/Scope Press.
- Schweinhart, L. J. (1997). **Implementing the High/Scope Approach**. Ypsilanti, MI: High/Scope Press.
- Schweinhart, L. J. (2012). **Preschool programs for children in poverty**. In R. C. Pianta, W. S. Barnett, L. M. Justice, & S. M. Sheridan (Eds.), **Handbook of early childhood education** (pp. 534-550). New York: Guilford Press.
- Stavros, J. M., & Hinrichs, G. (2009). **The Thin Book of SOAR: Building strengths-based strategy**. Bend, OR: Thin Book Publishing.

Weikart, D. P., Bond, J. T., & McNeil, J. T. (1978). **The Ypsilanti Perry Preschool**

Project: Preschool years and longitudinal results through fourth grade.

Ypsilanti, MI: High/Scope Press.

Wichan, P. (2020). **The concept of early childhood education management using**

the HighScope approach. *Journal of Early Childhood Care and Education*, 3(1), 45-57.

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1.รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชา
บริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2.นายสหชัยมงคล หายหัตถ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านร้องยั้งข้าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

3.นางสาววีรยา โปยมรัตน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พิษณุโลก เขต 1

ภาคผนวก ข แบบการถอดบทเรียน หัวข้อ “กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป ในโรงเรียนบ้านหินลาด”

ชื่อเรื่อง สิ่งที่ได้เรียนรู้จาก “กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป”

ผู้บริหารสถานศึกษา รู้หลักในการจัดการดูแลกิจกรรมการเรียนการสอนการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป ให้เป็นไปตามหลักสูตรที่วางไว้และให้ได้มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้โดยหน่วยงานที่ดูแลการศึกษาระดับสูงขึ้นไป ผู้บริหารโรงเรียนยังต้องมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะริเริ่มโครงการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการส่งเสริมการใช้หนังสือในระดับปฐมวัยจึงเป็นทั้งสนับสนุนครูให้ได้ใช้หนังสือให้มากที่สุดเกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็ก และคอยคิดหาวิธีใหม่และสร้างสรรค์ในการส่งเสริมการใช้หนังสือกับเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัย มีความรู้การจัดการบริหารชั้นเรียน การเรียนรู้และดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของเด็ก การจัดสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระการเรียนรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน คณะกรรมการสถานศึกษา รู้ถึงบทบาทสำคัญในการดูแลและการสนับสนุนในนโยบายทางการศึกษา การเรียนการสอนในระดับเด็กปฐมวัยซึ่งจะเชื่อมโยงกับการรู้หนังสือของเด็ก ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การจัดสภาพแวดล้อม ติดต่อสื่อสารการสนับสนุน การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของการจัดการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น

ชื่อเรื่อง การนำไปประยุกต์ใช้ “กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป”

ผู้บริหารสถานศึกษา นำกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปไปพัฒนาต่อยอดเป็นแนวทางการบริหารงานในโรงเรียนต่อไป ครูปฐมวัย สามารถนำไปบูรณาการใช้แผนการจัดประสบการณ์ เครื่องมือสำคัญในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับเด็ก อันจะเป็นการช่วยให้คุณครูปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดแนวคิด ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะ ค่านิยม และความเข้าใจอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษา นำผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน ผู้ปกครอง นำความรู้ที่ได้ไปส่งเสริมฝึกการทักษะชีวิตและปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีของลูกให้มีช่วยเหลือตนเองได้ตามวัยและการเลือกซื้อของเล่นมีส่งเสริมต่อพัฒนาการของลูก

ภาคผนวก ค คู่มือกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป กรณีศึกษาโรงเรียน
บ้านหินลาด

คำนำ

คู่มือการใช้ “กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป” เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ของโรงเรียนบ้านหินลาด โดยมุ่งหวังให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจและร่วมมือกันดำเนินงานโรงเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการคู่มือเล่มนี้ประกอบด้วย คำชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ บทนำ กลยุทธ์ การบริหาร การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป การดำเนินงานตาม กลยุทธ์ การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปและบทบาทและหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ การบริหารการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต1 ตลอดจนหน่วยงานอื่นจะนำกลยุทธ์ การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป นี้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการเรียนการสอนระดับปฐมวัยต่อไป

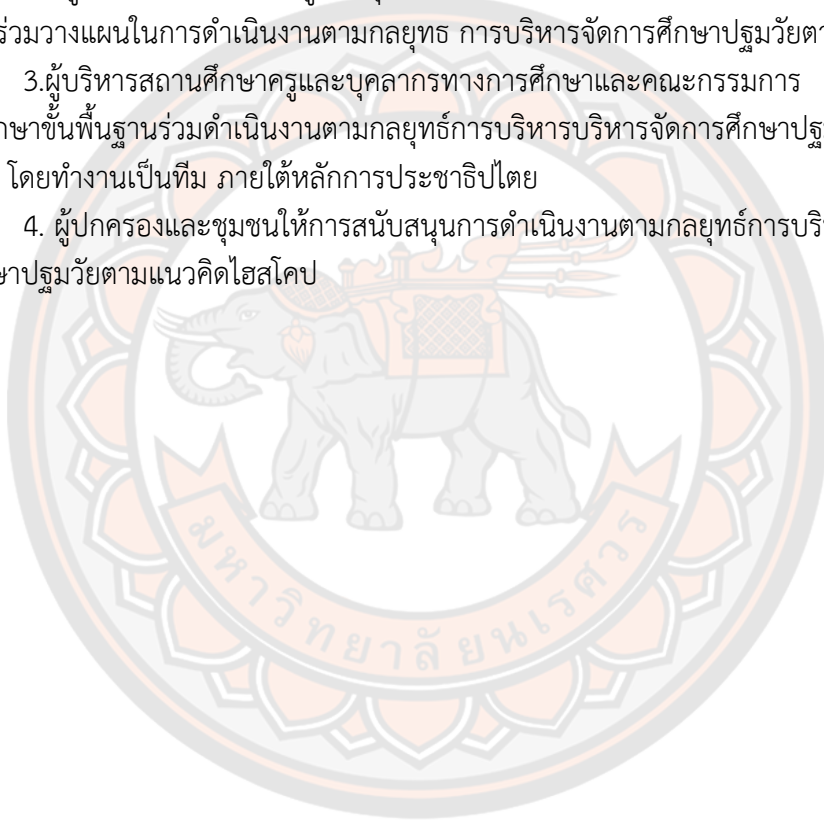
กาญจนา ดีสร้อย

เรื่อง	สารบัญ	หน้า
คำนำ		ก
สารบัญ		ข
คำชี้แจง		1
วัตถุประสงค์		2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		2
ตอนที่ 1 บทนำ		3
ตอนที่ 2 กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหินลาด		4
ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหินลาด		11
ตอนที่ 4 บทบาทและหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ตามแนวคิดโฮสโคป กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหินลาด		13
คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคป		17

คำชี้แจง

คู่มือการใช้ กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป เล่มนี้เป็นแนวทางแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ซึ่งจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานศึกษาคู่มือการใช้ กลยุทธ์ การบริหารจัดการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานร่วมวางแผนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ การบริหารจัดการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
3. ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานร่วมดำเนินงานตามกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป โดยทำงานเป็นทีม ภายใต้หลักการประชาธิปไตย
4. ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป

วัตถุประสงค์

คู่มือการใช้ กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและ บุคลากรทางการศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชนเข้าใจ บทบาทและหน้าที่ของตนในการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป อย่างแท้จริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

คู่มือการใช้ “กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป” มีประโยชน์ ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตน ในการดำเนินงานกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
2. โรงเรียนสามารถใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 1

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนามนุษย์ โดยมุ่งเน้นให้เด็กทุกคนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการสมวัย มีความพร้อมในการเรียนรู้ และมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ ผ่านการจัดประสบการณ์ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ และธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โรงเรียนบ้านหินลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ห่างไกลความเจริญ บนภูเขาหินลาด ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีฐานะยากจน และเด็กนักเรียนบางส่วนต้องอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่ จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน พบว่า 1) ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยปฐมวัยอย่างถูกต้อง 2) เด็กขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ทางการศึกษาที่จำเป็น 3) ครูจบไม่ตรงเอกปฐมวัย ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม 4) สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก และ 5) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษายังมีน้อย

ผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงได้ร่วมกันหาแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน โดยเห็นว่าแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยตามรูปแบบไฮสโคป (High Scope) น่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เนื่องจากการจัดการศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ (Active Learning) สนับสนุนให้เด็กได้ริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจเลือกสิ่งที่สนใจ และลงมือปฏิบัติผ่านการเล่นในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านตามวัยและความสามารถของเด็กแต่ละคน (Epstein, 2014) อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับครูและโรงเรียน สอดรับกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549)

การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคปจึงมีความสอดคล้องกับจุดเน้นและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบัน ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล ผ่านการลงมือทำ โดยมีครูและผู้ใหญ่เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้โรงเรียนบ้านหินลาดจึงมีความตั้งใจที่จะพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของโรงเรียน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพและส่งผลดีต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยแนวคิดไฮสโคปกรณีศึกษาในโรงเรียนบ้านหินลาด เพื่อให้ได้กลยุทธ์ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพจริง และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยของโรงเรียนได้เติบโตและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตที่ดีในอนาคตต่อไป

ตอนที่ 2

กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป

องค์ประกอบของกลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพ
สำหรับ
โรงเรียนบ้านหินลาด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านหินลาด มีการจัดการบริหารอย่างเป็นระบบโดยชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาบุคลากร
สู่มีอาชีพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ผสมผสานเทคโนโลยีและภูมิปัญญา
ชาวบ้าน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เรียนดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

องค์ประกอบที่ 2 พันธกิจ

พันธกิจมี 5 ข้อ ได้แก่

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเป็นเลิศ
ทางวิชาการ มีศักยภาพเป็นพลโลก ดำรงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผู้เรียน
ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม
2. ร่วมมือร่วมใจพัฒนาพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน
3. ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพครู และ
จัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมทางการศึกษา
ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชนและภาคีเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 3 เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ มี 4 ข้อได้แก่

1.ยกระดับและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และระดับมาตรฐานสากล

2.นักเรียนทุกคนมีสุขภาพอนามัยร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสุขภาพจิตดี มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย ในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการโดยยึดหลักประชาธิปไตย

องค์ประกอบที่ 4 ประเด็นกลยุทธ์ มี 3 ประเด็น ประกอบด้วย

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
1. กลยุทธ์การบริหารการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope	1.1 พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope 1.2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope ให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยและมีความสุข 1.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope	- ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้บุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope ในการบริหารจัดการโรงเรียน - ผู้บริหารจัดประชุมสร้างความเข้าใจหลักการร่วมมือ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope ร่วมกันระหว่างบุคลากร - ผู้บริหารให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะทางการจัดการเรียนการเรียนรู้การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope - ผู้บริหารจัดประชุม/ชี้แจงให้ครูตระหนักถึงการจัดการเรียน

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		การสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง - ครูและบุคลากรรวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ High Scope - สิ่งอำนวยความสะดวก
2. กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope	2.1 พัฒนาครูบุคลากรให้มีความรู้(K) ความสามารถ(X)และเจตคติที่ดี(A) ในการจัดการการเรียนรู้ High Scope 2.2 ส่งเสริมการจัดทำแผนจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ High Scope 2.3 ส่งให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope 2.4 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope ร่วมกับชุมชน	- ผู้บริหารจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียน วิเคราะห์กิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อกำหนดประเด็นที่สามารถจัดให้เป็นจุดเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะ เป็นสถานการณ์หรืองานที่เอื้อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะโดยใช้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน - ออกแบบแนวทางการพัฒนา โดยขยายรายละเอียดงานและการปฏิบัติกิจกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือพัฒนาอย่างเป็นระบบขั้นตอน แล้วกำหนด แนวทางดำเนินการ เพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีแนวทางการดำเนินการไปในทิศทาง เดียวกัน กำหนดแนวทางการประเมินของผู้เรียนในแนวทางชีวิตใน กิจกรรมประจำวัน โดยเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการหรือการประเมินสภาพจริง การสะท้อนการเรียนรู้ การเขียนบันทึกประจำวัน การสะท้อนจาก

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		มุมมองหรือความคิดเห็นของ เพื่อน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง การ ประเมิน 360 องศา - ผู้บริหารให้ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในด้านการเป็นวิทยากรหรือ เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมให้กับนักเรียน เกี่ยวกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น - จัดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเกิด ความศรัทธา และเชื่อมั่นต่อการ ดำเนินงานของโรงเรียน - สร้างความเข้าใจกับชุมชนให้ เห็นว่าสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง ของชุมชน มีหน้าที่ในการพัฒนา นักเรียนในชุมชน ชุมชนต้องให้ ความร่วมมือและช่วยเหลือ โรงเรียน - ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ทบทวนสมรรถนะ และวิเคราะห์ เนื้อหาสาระ ความรู้ ทักษะที่ กำหนดเป็นตัวชี้วัดสาระการ เรียนรู้ต่าง ๆ กำหนดหน่วยการ เรียนรู้ ที่สามารถสร้างความ เชื่อมโยงกับเนื้อหาการเรียนรู้ที่ สัมพันธ์ และน่าสนใจเหมาะสม กับวัยของผู้เรียน หรือเป็นหน่วย การเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญา วิธีการคัดเลือก หน่วยการเรียนรู้ - จัดประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารครู และผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนด กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ - ผู้บริหารส่งเสริมให้การนิเทศ การสอนเป็นส่วนหนึ่งของการ ปฏิบัติงานประจำ ไม่ต้องใช้

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		เอกสารจำนวนมาก - ฝ่ายวิชาการมีการจัดระบบการนิเทศ และเก็บผลการนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการนิเทศ - ผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมประชุมในการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน - ผู้บริหารประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมเพื่อหาทุนสนับสนุนทรัพยากร ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
3.กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ plc ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope	3.1การวิเคราะห์สภาพสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ High Scope 3.2 รวมกันหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน	- แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ระดับสถานศึกษา - กำหนดแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC - จัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับ PLC - วางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ PLC - วางแผนการจัดทำแบบประเมินผล ติดตามผล - การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่การปฏิบัติ - กำกับ ติดตามนิเทศ และประเมินผล - สรุปรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน และยกย่องเชิดชูเกียรติ การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา

ตอนที่ 3

การดำเนินงานตามการใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป

การดำเนินงานตามกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนหินลาด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมหมายถึงการวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานขององค์กรทั้งปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคทั้งภายในและภายนอก องค์กรโดยการวิเคราะห์สภาพปัจจัยที่เรียกว่า SOAR Analysis โดยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ จุดแข็งหมายถึง สิ่งที่มีเอื้อต่อการดำเนินงานภายในองค์กร เช่นการบริหารการเงินทรัพยากร เป็นต้น
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ โอกาส หมายถึงสิ่งที่ทำให้การดำเนินงานภายในองค์กรที่ไม่สามารถกระทำได้ดีจะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จขององค์กร
4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ แรงบันดาลใจ หมายถึงสภาวะแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งต้องคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อม ภายนอก เช่นสภาพทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองเทคโนโลยีและการแข่งขัน เป็นต้น
5. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ ผลลัพธ์ หมายถึงสภาวะแวดล้อมภายนอกที่คุกคามต่อการดำเนินงานขององค์กรเช่น สภาพทางเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมเทคโนโลยีและการแข่งขัน เป็นต้น
6. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันสรุปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน

ขั้นที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์

การกำหนดกลยุทธ์ หมายถึง การออกแบบและเลือกกลยุทธ์ ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โรงเรียนจะดำเนินการ ดังนี้

1. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อกำหนดกลยุทธ์ การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดกิจกรรมแต่ละกลยุทธ์ การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

การนำกลยุทธ์ ไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินงานตามกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าประสงค์ โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

1. โรงเรียนออกคำสั่งมอบหมายงานรับผิดชอบให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน
2. จัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมก่อนการดำเนินงาน
3. จัดสรรทรัพยากรและงบประมาณสำหรับการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมอย่างเพียงพอและทันตามกำหนด
4. โรงเรียนดำเนินงานแต่ละกิจกรรมของกลยุทธ์ ตามปฏิทินที่ได้กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การควบคุมกลยุทธ์

การควบคุมกลยุทธ์ หมายถึง การติดตามผลการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ และประเมินผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ ขององค์กรโรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

1. โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการวัดและประเมินผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม
2. คณะกรรมการวัดและประเมินผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมอย่างจริงจังและเป็นกัลยาณมิตร
3. โรงเรียนรายงานผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ให้หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ตอนที่ 4

บทบาทและหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ศึกษาคู่มือการใช้ “กลยุทธ์ กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป” ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน
3. ร่วมสรุปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน
4. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
5. ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
6. ร่วมกำหนดกิจกรรมแต่ละกลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
7. ร่วมจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
8. ออกคำสั่งมอบหมายงานรับผิดชอบให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน
9. กำกับติดตามให้ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงการดำเนินงานก่อนการดำเนินงาน
10. อนุมัติการใช้จ่ายเงินและสนับสนุนทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมอย่างเพียงพอและทันตามกำหนด
11. กำกับติดตามการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมของกลยุทธ์ ให้ดำเนินการตามปฏิทินที่ได้กำหนดไว้
12. แต่งตั้งคณะกรรมการวัดและประเมินผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม
13. ร่วมวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม
14. รายงานผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมตามกลยุทธ์ ให้หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
15. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคปเมื่อเสร็จการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม
16. จัดประชุมเพื่อสรุปและรายงานผลการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
17. รายงานการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ให้หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

บทบาทและหน้าที่ของครู

1. ศึกษาคู่มือการใช้ “กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป.” ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ร่วมประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน
3. ร่วมสรุปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน
4. ร่วมประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
5. ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
6. ร่วมกำหนดกิจกรรมแต่ละกลยุทธ์ ของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
7. ร่วมจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
8. ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย
9. ร่วมประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังคำชี้แจงการดำเนินงานก่อนการดำเนินงาน
10. ร่วมวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม
11. ร่วมรายงานผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมตามกลยุทธ์ ให้หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
12. ร่วมประชุมเพื่อสรุปและรายงานผลการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
13. ร่วมรายงานการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป ให้หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ศึกษาคู่มือการใช้ “กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป.” ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ร่วมประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน
3. ร่วมสรุปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน
4. ร่วมประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
5. ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป
6. ร่วมกำหนดกิจกรรมแต่ละกลยุทธ์ ของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดโฮสโคป

7. ร่วมจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
8. ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย
9. ร่วมประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังคำชี้แจงการดำเนินงานก่อนการดำเนินงาน
10. กำกับติดตามการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมของกลยุทธ์ ให้ดำเนินการตามปฏิทินที่ได้กำหนดไว้
11. ร่วมวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม
12. ร่วมรายงานผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมตามกลยุทธ์ ให้องค์กรและหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
13. ร่วมประชุมเพื่อสรุปและรายงานผลการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป
14. ร่วมรายงานการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคปให้องค์กรและหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป ที่ส่งเสริมความสามารถสำหรับเด็กปฐมวัยเล่มนี้ ประกอบไปด้วยกิจกรรมทั้งหมด 6 กิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปที่ส่งเสริมความสามารถสำหรับเด็กปฐมวัยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป ที่ส่งเสริมความสามารถสำหรับเด็กปฐมวัยและเพื่อใช้และศึกษาผลการใช้การจัดประสบการณ์

การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป ที่ส่งเสริมความสามารถสำหรับเด็กปฐมวัยดังนั้น

เพื่อให้กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี บรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ครูจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ฯ ดังนี้

หลักการและขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป

หลักการและขั้นตอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปมีดังนี้

1. ขั้นวางแผน คือ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนที่จะทำตามความสนใจ การดำเนินกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ รวมถึงการแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่ม เป็นต้น โดยมีครูคอยกระตุ้นด้วยคำถามและช่วยเหลือตามความเหมาะสม แล้วให้เด็ก ๆ ทำการบันทึกการวางแผนด้วยการวาดภาพระบายสี
2. ขั้นปฏิบัติการ คือ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้เด็กแต่ละกลุ่มได้ลงมือทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้อย่างอิสระตามเวลาที่กำหนด โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือตามความเหมาะสม รวมทั้งให้เด็ก ๆ ช่วยกันเก็บและจัดของให้เข้าที่เรียบร้อยหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม
3. ขั้นทบทวน คือ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้เด็ก ๆ ได้บอกเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม ความสำเร็จและการเปลี่ยนแปลงแผนงานของตนเองและกลุ่มให้ครูและเพื่อน ๆ ฟัง

บทบาทของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคปที่ส่งเสริมความสามารถสำหรับเด็กปฐมวัยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคปที่ส่งเสริมความสามารถของเด็กปฐมวัยและเพื่อใช้ และศึกษาผลการใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโฮสโคปที่ส่งเสริมความสามารถสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนั้นเพื่อให้กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี บรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพครูต้องรู้บทบาทตนเองและของเด็กในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอน	บทบาทของครู	บทบาทของนักเรียน
ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนที่จะทำตามความสนใจการดำเนินกิจกรรมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้รวมถึงการแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่ม เป็นต้น โดยมีครูคอยกระตุ้นด้วยคำถามและช่วยเหลือตามความเหมาะสม แล้วให้เด็ก ๆ ทำการบันทึกการวางแผนด้วยการวาดภาพระบายสี)	1. สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมกับการเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้พร้อมกับการจัดกิจกรรม 2. สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นเด็กให้เกิดความอยากเรียนรู้ในกิจกรรมที่จัดเตรียมไว้ โดยใช้สื่อและคำถามพร้อมกับเปิดโอกาสให้เด็กได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น 3. ให้เด็ก ๆ แบ่งกลุ่ม 4. สาธิตการทำกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจพร้อมกับให้เด็กรู้จักวัสดุและอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรม 5. ให้เด็ก ๆ ร่วมกันวางแผนการปฏิบัติกิจกรรม สิ่งที่เด็กต้องการทำวิธีการที่จะดำเนินกิจกรรมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ รวมถึงการแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่ม	1. ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับครู เช่น การสนทนา การซักถาม การตอบคำถามของครู 2. สังเกตการสาธิตการปฏิบัติกิจกรรมจากครู เพื่อนำมาปรับใช้ในการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง 3. ร่วมกันวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน เช่น สิ่งที่ต้องการทำวิธีการที่จะดำเนินกิจกรรมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ รวมถึงการแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่มแล้วทำการบันทึกการวางแผนด้วยการวาดภาพระบายสี

	บทบาทของครู	บทบาทของนักเรียน

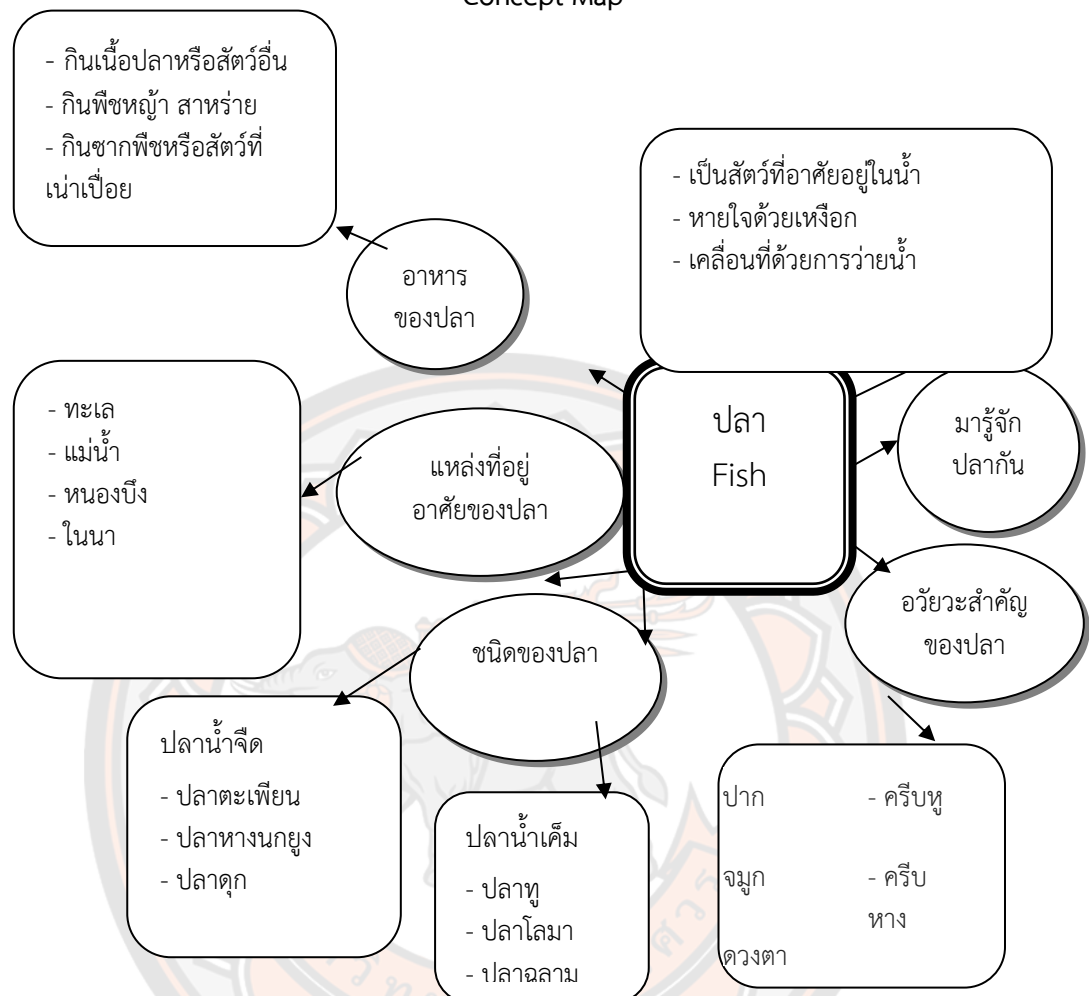
ขั้นตอน		
ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้แก่แต่ละกลุ่มได้ลงมือทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้อย่างอิสระตามเวลาที่กำหนดโดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือตามความเหมาะสม รวมทั้งให้เด็ก ๆ ช่วยกันเก็บและจัดของให้เข้าที่เรียบร้อยหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม)	- เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจวัสดุ / อุปกรณ์ ที่จะใช้ทำกิจกรรม และลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้วางแผนงานไว้ด้วยตัวเอง หรือร่วมกับเพื่อน ๆ อย่างอิสระ - ให้เวลาเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเพียงพอ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมและผลที่เกิดจากกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม - คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่เด็ก เมื่อเด็กเกิดข้อสงสัย - ครูควรคอยระวัง - อันตรายที่จะเกิดจากการใช้วัสดุ และอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม - ควรดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม - การจัดเก็บวัสดุและอุปกรณ์รวม ถึงความสะอาด หลังจากที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ	- ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกันกับเพื่อนภายในกลุ่ม - ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง - ปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างความรู้สึกลึกซึ้งที่อยากจะเรียนรู้ - เรียนรู้โดยการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข - ช่วยกันเก็บ วัสดุ / อุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรมให้เรียบร้อยหลังปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว

ขั้นตอน	บทบาทของครู	บทบาทของนักเรียน
ขั้นที่ 3 ขั้นทบทวน (ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ การ เรียนรู้ที่ให้แก่เด็ก ๆ ได้บอกเล่า ประสบการณ์ที่ได้จากการ ปฏิบัติ กิจกรรม ขั้นตอนการ ปฏิบัติกิจกรรมความสำเร็จ และการ เปลี่ยนแปลงแผนงานของ ตนเองและกลุ่มให้ครูและ เพื่อน ๆ ฟัง)	1. ครูให้เด็กบันทึก ประสบการณ์ จากการปฏิบัติกิจกรรมตาม ความคิด จินตนาการ และ ประสบการณ์ที่ได้รับของตนเอง โดยการวาดภาพระบายสี 2. ให้เด็กออกมานำเสนอ ผลงาน ของตนเอง ส่วนคนที่ไม่ได้ ออกมา นำเสนอ ให้นั่งฟังการนำเสนอ ของ เพื่อนพร้อมกับใช้คำพูดที่ กระตุ้น ให้เด็กพูดเล่าประสบการณ์ที่ได้ จากการปฏิบัติกิจกรรม ให้เด็ก กล้าแสดงออก กล้าที่จะออกมา นำเสนอผลงานของตนเอง 3. เด็กและครูร่วมกันอภิปราย ถึง ผลงานของเด็ก ช่วยกันสรุปผล กิจกรรมการจัดประสบการณ์ การ เรียนรู้ 4. ครูคอยตอบคำถาม ชี้ข้อสงสัย ให้คำปรึกษาและคอยอำนวยความสะดวกแก่เด็กอย่าง สม่ำเสมอ 5. สังเกตพฤติกรรมผลงาน แล้ว บันทึกผล	1. บันทึกประสบการณ์จาก การ ปฏิบัติกิจกรรมตามความคิด จินตนาการ และ ประสบการณ์ที่ ได้รับของตนเองโดยการวาด ภาพระบายสี 2. ออกมานำเสนอผลงาน ของ ตนเอง ส่วนคนที่ไม่ได้ออกมา นำเสนอ ให้นั่งฟังการ นำเสนอ ของเพื่อน 3. ร่วมกันอภิปรายถึงผลงาน ของตนเองกับครู

11.30 - 12.00	- เตรียมตัวก่อนนอน	- เด็กล้างมือ ล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำ ปูที่นอน ตีมนมจาก กล่องหรือแก้ว บ้วนปาก ตีมน้ำ
12.00 - 14.00	- นอนพักผ่อน	- ครูเล่านิทานก่อนนอน, พาเด็กสวดมนต์, เปิดเพลงบรรเลง เบาๆ และให้เด็กนอนพักผ่อน
14.00 - 14.30	- ตื่นนอน	- เด็กเก็บที่นอน ล้างหน้า ทาแป้ง รับประทานอาหารว่าง
14.30 - 15.00	- สดชื่นหลังตื่นนอน	- ครูพาเด็กร้องเพลง, เล่านิทาน, สนทนาทบทวนถึงเรื่องดีๆ ที่ หนูทำ, สะท้อนการเรียนรู้ก่อนกลับบ้าน - ครูแจกหนังสือนิทานพร้อมสมุดบันทึก(เล่มสีฟ้า)ให้เด็กเอาไป ใส่กระเป๋า - ครูชักชวนให้เด็กเล่นเกมการละเล่นที่มีกติกาหรือเล่นเกม การศึกษาที่สอดคล้องกับหน่วยและเรื่องที่เรียนรู้ในวันนี้ - เด็กๆ ช่วยกันทำความสะอาด รดน้ำต้นไม้ เล่นอิสระ รอ ผู้ปกครองมารับ
15.00 - 16.00	- ส่งเด็กกลับบ้าน	- ครูสนทนา พูดคุยกับผู้ปกครองที่มารับเด็กกลับบ้าน

Concept Map

1. วันจันทร์ กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เรื่อง มารู้จักปลากันเถอะ

ความคิดรวบยอดปลา

เป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำ เคลื่อนที่โดยการว่ายน้ำ หายใจด้วยเหงือก มีครีบ มีเกล็ด

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
8.45- 9.10 เช้าวัน ใหม่ สดใส แข็งแรง	1. เด็กใช้ กล้ามเนื้อเล็ก ใหญ่อย่าง คล่องแคล่ว สัมพันธ์กัน 2. เด็ก แสดงออกถึง ความ ร่าเริง แจ่มใส และ อารมณ์ดี 3. เด็กเข้าใจ คำสั่ง และ ปฏิบัติตนตาม ข้อตกลงได้ 4. เด็กทำ ความสะอาด ร่างกายด้วย ตนเองได้ สะอาดตาม วัย	1. ครูแนะนำให้เด็กยืนกระจายหาพื้นที่ของ ตนเอง ฝึกการบริหารปอด และหัวใจ โดย การหายใจเข้าลึกๆ หายใจออกช้า ๆ 2. ครูสมมติว่าจะพาเด็กๆ ไปสำรวจรอบ บริเวณอาคารเรียน และชักชวนให้เด็ก เคลื่อนไหว พื้นฐานโดยการเคลื่อนไหว ร่างกายไปตามจังหวะตามพื้นที่ ระดับ ทิศทาง ต่างกัน 3. ครูชักชวนให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายแบบ ปลาวายน้ำ โดยเคลื่อนที่ตามจังหวะ กลอง ตามการบรรยายสถานการณ์สมมุติ เช่น - ปลาตัวเล็กๆ ว่ายน้ำไปข้างหน้าแบบ ช่วงสั้นๆ (ก้าวยสั้นๆ) ปลาวายไป ทางซ้าย ว่ายไปทางขวา แล้วก็ว่ายเป็นช่วงยาวขึ้น (ก้าวยาวๆ) ไปในทิศทางต่างๆ ทันใดนั้นก็มี ปลาฉลามโผล่มา ปลาตัวเล็กๆ ก็ต้องว่ายน้ำ เร็วๆ (ก้าวยาวๆ) เมื่อหนีจากปลาฉลามพ้น แล้ว ปลาตัวเล็กก็ว่ายน้ำช้าๆ (ก้าวยาวๆ) ได้ 4. ครูชักชวนเด็กปฏิบัติกิจกรรมตามข้อ 3. ซ้ำๆ 5. ครูแนะนำให้เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ลำตัว แขน ขา หายใจเข้าออกลึก ๆ ช้าๆ 6. เด็กๆ ล้างมือ ทำความสะอาดร่างกาย ตนเองก่อนเข้าห้องเรียน	- เครื่อง เคาะ จังหวะ	<u>สังเกต</u> 1. การใช้ กล้ามเนื้อเล็ก ใหญ่อย่าง คล่องแคล่ว สัมพันธ์กัน 2. การแสดง สีหน้า ความรู้สึกว่า เริง แจ่มใส และอารมณ์ ในขณะร่วม กิจกรรม 3. การเข้าใจ คำสั่ง และ ปฏิบัติตน ตามข้อตกลง 4. การทำ ความสะอาด ร่างกายด้วย ตนเองได้ สะอาดตาม วัย

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
9.20- 9.35 กลุ่ม ใหญ่	1. เด็กบอกสิ่ง ที่รู้จักเกี่ยวกับ ปลาได้ 2. เด็ก สนทนา โต้ตอบ ร่วมกับ เพื่อน และครู เกี่ยวกับปลา ได้	1. ครูพาเด็กร้องเพลง “ปลาวาฬ” พร้อม ทำท่าประกอบ 2 รอบ 2. ครูชักชวนให้เด็กแต่ละคนบอก ความสำคัญของปลาวาฬ 3. ครูชวนเด็กสนทนาเรื่องราวเกี่ยวกับปลา ชนิดต่างๆที่เด็กๆเคยเห็น 4. ครูพาเด็กชมป้าย Chart ภาพเกี่ยวกับ ปลา 5. ครูและเด็กร้องเพลง “ปลาวาฬ”	1. เพลง “ปลาวาฬ ” 2.ป้าย Chart ภาพปลา	1. การบอก สิ่งที่รู้จัก เกี่ยวกับปลา ได้ 2. การ สนทนา โต้ตอบ ร่วมกับเพื่อน และครู เกี่ยวกับวัน ปลาได้
9.35- 10.40 เสรี/ กลุ่ม ย่อย	1. เด็ก สามารถ ตัดสินใจ วางแผนเลือก เล่นตามมุมที่ สนใจได้ด้วย ตนเอง 2. เด็กลงมือ ทำสิ่งต่างๆ ตาม การ วางแผนของ ตนเองได้ 3. เด็กเล่น ร่วมกับผู้อื่น และ แก้ปัญหาการ เล่นด้วย ตนเองได้ 4. เด็กเก็บ ของเล่นเข้าที่	1. ครูแนะนำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ที่ เชื่อมโยงกับหน่วยฯพร้อมสาธิตวิธีทำ กิจกรรมหรือเล่นอุปกรณ์ใหม่ วิธีการเก็บ ข้อ ควรระวังในการเล่น และทบทวน ข้อตกลง ร่วมกัน 2. ครูให้เด็กวางแผนการเล่นตามมุม โดยนำ สัญลักษณ์ของตนเองวางในแผ่น วางแผน ตามระบบที่จัดไว้ ครูบันทึกการวางแผนเข้า มุมของเด็กกลุ่มที่ 1 (วันจันทร์) จากนั้นจึงให้ เด็กกลุ่มอื่นๆวางแผน และทยอยเข้ามุม ประสบการณ์ 3. ครูพาเด็กกลุ่มที่ 2 (วันอังคาร)ทำกิจกรรม กลุ่มย่อยที่เตรียมไว้ คือ “ปลาแสนสวย” จน เสร็จและปล่อยให้เด็กวางแผนเลือกมุมตาม ความสนใจ ของแต่ละคน 4. ครูเข้าไปสังเกต ร่วมเล่น สนทนากับเด็ก ขณะทำกิจกรรมต่างๆและจดบันทึก การทำ กิจกรรมของเด็กกลุ่มที่ 1 จนครบทุกคน 5. เมื่อหมดเวลาเล่น ครูร้องเพลงให้สัญญาณ เก็บของเล่น และกระตุ้นให้เด็กๆ ช่วยกัน	1. แผ่น วางแผน การเล่น ของเด็ก 2. วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ในมุมเสรี 3. วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำ กิจกรรม กลุ่มย่อย 4. แบบ บันทึกการ สังเกตการ วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน	<u>สังเกต</u> 1. การ ตัดสินใจ วางแผน เลือกเล่นตาม มุมที่สนใจ ด้วยตนเอง 2. การลงมือ ทำสิ่งต่างๆ ตามการ วางแผน 3. การเล่น ร่วมกับผู้อื่น และแก้ปัญหา การเล่น ด้วย ตนเอง 4. การเก็บ ของเล่นเข้าที่ ได้ด้วยตนเอง 5. การ

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
	ได้ ด้วย ตนเอง 5. เด็ก ทบทวนสิ่งที่ ได้ลงมือ ปฏิบัติและ เล่าถึงผลงาน ของตนเองได้ 6. เด็กตั้ง คำถามและ ร่วม แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น กับผู้อื่นได้ 7. เด็ก สามารถทำ กิจกรรม “ปลาแสน สวย” ได้	จัดเก็บของเล่นให้เข้าที่ ทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ให้สะอาด 6. เมื่อเก็บของเล่นเสร็จแล้ว ครูแนะนำให้ เด็กกลุ่มที่ 1 (กลุ่มที่จะทบทวน) เตรียม ผลงานที่จะนำเสนอมาวางไว้บนโต๊ะหรือ บริเวณพื้นที่ที่กำหนด และกระตุ้น ให้เด็กทุก คนนั่งประจำที่ 7. ครูให้เด็กกลุ่มที่ 1 ออกมา ทบทวนการทำ กิจกรรมทีละคน โดยนำเสนอ ผลงานของ ตนเองและ/หรือเล่าถึงสิ่งที่ได้ทำในมุมวันนี้ ครูซักชวนให้เด็กคนอื่นๆ และคุณครูร่วมชั้น ตั้งคำถาม ถามเพื่อนเกี่ยวกับผลงานและสิ่งที่ ได้ไปปฏิบัติ 8. ครูและเด็กร่วมกันสรุป และแสดงความ ชื่นชมทุกคนที่ร่วมทำกิจกรรม ด้วยความ ตั้งใจ		ทบทวนสิ่งที่ ได้ ลงมือ ปฏิบัติและ เล่าถึง ผลงานของ ตนเอง 6. การตั้ง คำถามและ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ร่วมกับผู้อื่น 7. การทำ กิจกรรม “ปลาแสน สวย” 8. ผลงาน ของเด็ก
10.45- 11.15 เล่นสนุก นอก ห้องเรียน	1. เด็ก ควบคุมทิศ ทางการ เคลื่อนไหว ร่างกายใน การเล่นโดย ระมัดระวัง ความ ปลอดภัยของ ตนเองและ ผู้อื่น	<u>การเล่นอิสระ</u> 1. เด็กๆ อบอุ่นร่างกาย ด้วยการวิ่งเหยาะๆ รอบสนาม 2. ครูและเด็กร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการ เล่นการเล่นอย่างถูกต้องและ ปลอดภัย 3. ให้เด็กเล่นอิสระในสนาม 4. ครูและเด็กสรุปร่วมกัน - เด็กๆ เล่นอะไร ที่ไหน อย่างไร 5. เด็กๆ ทำความสะอาดร่างกายของตนเอง		<u>สังเกต</u> 1. การ ควบคุม ทิศทาง ใน การ เคลื่อนไหว ของ ร่างกาย ในการเล่น โดย ระมัดระวัง ความ

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
	2. เด็กปฏิบัติ ตนตาม ข้อตกลงได้ 3. เด็กเล่น ร่วมกันอย่างมี ความสุขและ สนุกสนาน 4. เด็กทำ ความสะอาด ร่างกายด้วย ตนเองได้ สะอาดตาม วัย			ปลดภัย ของตนเอง และผู้อื่น 2. การปฏิบัติ ตนตาม ข้อตกลง 3. การเล่น ร่วมกันอย่าง มีความสุข และ สนุกสนาน 4. การทำ ความสะอาด ร่างกายด้วย ตนเองได้ สะอาดตาม วัย
14.30- 15.00 สดชื่น หลัง ตื่นนอน	1. เด็ก สามารถจับคู่ ภาพเงา ของ ปลาได้ 2. เด็ก สามารถใช้ มือทำ กิจกรรมได้ อย่าง ประสาน สัมพันธ์กับตา	1. ครูจัดให้เด็กนั่งเป็นวงกลม แล้วแนะนำ เกม “จับคู่เงาของปลา” 2. ครูแจกชิ้นส่วนภาพให้แต่ละคนถือคนละ 1 ชิ้น (ให้แน่ใจว่าเด็กทุกคนจะมีคู่) 3. ครูให้เดินหากันโดยให้เด็กจับคู่ภาพเงา ของปลา 4. ครูชวนเด็กสังเกตดูลักษณะปลาในภาพ 5. ครูให้เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์และร้อง เพลง “ปลาวาฬ”	1. ภาพคู่ เงาของ ปลา 2. เพลง “ปลาวาฬ ”	<u>สังเกต</u> 1. การจับคู่ ภาพเงาของ ปลาที่กำหนด ไว้ 2. การใช้มือ ทำกิจกรรม ได้อย่าง ประสาน สัมพันธ์กับ ตา

2.วันอังคาร กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เรื่อง ลักษณะของปลา

ความคิดรวบยอด

ปลาส่วนใหญ่ มี ปาก ตา ครีบ หาง เกล็ด บางชนิดตัวใหญ่ บางชนิดตัวเล็ก

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
8.45- 9.10 เช้าวัน ใหม่ สดใส แข็งแ รง	1. เด็ก สามารถ ควบคุม ทิศทางในการ เคลื่อนไหว ของกล้ามเนื้อ เล็ก(มือ นิ้ว มือ) กล้ามเนื้อ ใหญ่(แขน ขา ลำตัว) และ การประสาน สัมพันธ์กันได้ อย่าง คล่องแคล่ว 2. เด็ก แสดงออกถึง ความ ร่าเริง แจ่มใส และ อารมณ์ดี 3. เด็กแสดง ท่าทางการ เคลื่อนไหว ประกอบ อุปกรณ์ตาม จินตนาการได้ 4. เด็กทำ ความสะอาด	<u>การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์</u> 1. เคลื่อนไหวพื้นฐานให้เด็ก เคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณ อย่างอิสระ ตามจังหวะ เมื่อจังหวะ หยุดให้หยุดเคลื่อนไหวทันที 2. ครูแจกริบบิ้นให้เด็กคนละสีโดย ให้เด็กยืนเป็นวงกลมวงละ 5 คน 3. ให้แต่ละกลุ่มคิดท่าทางสมมติเป็น ปลากำลังว่ายน้ำ ในทิศทางต่างๆ มี การเคลื่อนไหวเอง และท่าทางตาม จังหวะเพลงบรรเลงโดยมีลีลาหลาย ระดับ เช่น บน กลาง ล่าง ฯลฯ 4. ให้เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อ 5. เด็กๆทำความสะอาดร่างกาย	1. ริบบิ้นสีส้น ต่างๆ 2. เพลงบรรเลง	<u>สังเกต</u> 1. การควบคุม ทิศทาง ในการ เคลื่อนไหวของ กล้ามเนื้อเล็ก(มือ นิ้วมือ)-กล้ามเนื้อ ใหญ่ (แขน ขา ลำตัว) และ การ ประสานสัมพันธ์ กัน 2. การแสดงออก ถึงความ ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี 3. การแสดง ท่าทางการ เคลื่อนไหว ประกอบ อุปกรณ์ ตามจินตนาการ 4. การทำความ สะอาด ร่างกาย ด้วยตนเองได้ สะอาดตามวัย

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
	ร่างกายด้วย ตนเองได้ สะอาดตามวัย			
9.20- 9.35 กลุ่ม ใหญ่	1. เด็กบอก ลักษณะของ ปลา ได้ 2. เด็กแสดง ความคิดเห็น และตอบ คำถามร่วมกับ เพื่อนๆได้	1. ครูเล่านิทานเรื่อง “ลูกปลา หายไปไหน” ให้เด็กๆ ฟัง 2. ครูนำอ่างใส่ปลาของจริงมาชวน ให้เด็กสังเกตและสนทนาเกี่ยวกับ ลักษณะของ ปลาที่สังเกตพบ 3. ครูชักชวนให้เด็กช่วยกันดูแลปลา โดยครูจะนำอ่างใส่ปลานี้ไปวางไว้ใน มุม วิทยาศาสตร์ หากเด็กๆอยาก สังเกตเพิ่มเติมก็สามารถเข้าไปเอา แว่นขยาย ส่องดูอีกได้ เมื่อเห็น ลักษณะต่างๆชัดเจน เด็กๆจะลอง วาดใส่กระดาษที่ครู เตรียมไว้ในมุม ก็ได้ 4. ครูและเด็กร่วมกันทอคำคล้อง จอง “ปลาวายน้ำ” พร้อมทำท่า ประกอบ (อาจชวนเด็กลุกขึ้น เคลื่อนไหวท่าทางให้สนุกยิ่งขึ้น)	1.นิทานเรื่อง “ลูกปลาหายไป ไหน” 2.ปลาของจริง (ปลาหางนกยูง หรือชนิดที่ สามารถหา ได้สะดวก) 3. อ่างปลา	<u>สังเกต</u> 1. การบอก ลักษณะ ของปลา 2. การแสดงความคิดเห็น และตอบ คำถามร่วมกับ เพื่อนๆ
9.35- 10.40 เสรี/ กลุ่ม ย่อย	1. เด็ก สามารถ ตัดสินใจ วางแผนเลือก เล่นตามมุมที่ สนใจได้ด้วย ตนเอง 2. เด็กลงมือ ทำสิ่งต่างๆ ตาม การ วางแผนของ	1. ครูแนะนำกิจกรรมในมุม ประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับหน่วยฯ พร้อมสาธิตวิธี ทำกิจกรรมหรือเล่น อุปกรณ์ใหม่ วิธีการเก็บ ข้อควร ระวังในการเล่น และทบทวน ข้อตกลงร่วมกัน 2. ครูให้เด็กวางแผนการเล่นตามมุม โดยนำสัญลักษณ์ของตนเองวางใน แผ่น วางแผนตามระบบที่จัดไว้ ครู บันทึกการวางแผนเข้ามุมของเด็ก กลุ่มที่ 2 (วันอังคาร) จากนั้นจึงให้	1. แผ่นวางแผน การเล่นของเด็ก 2. วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ในมุม เสรี 3. วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำ กิจกรรมกลุ่ม ย่อย 4. แบบบันทึก การ สังเกตการ	<u>สังเกต</u> 1. การตัดสินใจ วางแผน เลือกเล่น ตามมุมที่สนใจ ด้วยตนเอง 2. การลงมือทำสิ่ง ต่างๆ ตามการ วางแผน 3. การเล่นร่วมกับ ผู้อื่น และ แก้ปัญหาการเล่น

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
	ตนเอง ได้ 3. เด็กเล่น ร่วมกับผู้อื่น และ แก้ปัญหาการ เล่นด้วย ตนเองได้ 4. เด็กเก็บ ของเล่นเข้าที่ ได้ ด้วยตนเอง 5. เด็กทบทวน สิ่งที่ได้ลงมือ ปฏิบัติและเล่า ถึงผลงานของ ตนเองได้ 6. เด็กตั้ง คำถามและ ร่วม แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น กับผู้อื่นได้ 7. เด็ก สามารถทำ กิจกรรม “ปลาแสน สวย” ได้	เด็กกลุ่มอื่นๆวางแผน และทยอยเข้า มุมประสบการณ์ 3. ครูพาเด็กกลุ่มที่ 3 (วันพุธ)ทำ กิจกรรมกลุ่มย่อยที่เตรียมไว้ คือ “ปลาแสนสวย” จนเสร็จและปล่อยให้ เด็กวางแผนเลือกมุมตามความ สนใจของแต่ละคน 4. ครูเข้าไปสังเกต ร่วมเล่น สนทนา กับเด็กขณะทำกิจกรรมต่างๆและจด บันทึก การทำกิจกรรมของเด็กกลุ่ม ที่ 2 จนครบทุกคน 5. เมื่อหมดเวลาเล่น ครูร้องเพลงให้ สัญญาณเก็บของเล่น และกระตุ้นให้ เด็กๆ ช่วยกันจัดเก็บของเล่นให้เข้า ที่ ทำความสะอาดวัสดุอุปกรณ์และ พื้นที่ให้สะอาด 6. เมื่อเก็บของเล่นเสร็จแล้ว ครู แนะนำให้เด็กกลุ่มที่ 2 (กลุ่มที่จะ ทบทวน) เตรียมผลงานที่จะ นำเสนอมาวางไว้บนโต๊ะหรือบริเวณ พื้นที่ที่กำหนด และกระตุ้นให้เด็ก ทุกคนนั่งประจำที่ 7. ครูให้เด็กกลุ่มที่ 2 ออกมา ทบทวนการทำกิจกรรมทีละคน โดย นำเสนอผลงาน ของตนเองและ/ หรือเล่าถึงสิ่งที่ได้ทำในมุมวันนี้ ครู ชักชวนให้เด็กคนอื่นๆ และ คุณครู ร่วมขึ้นตั้งคำถาม ถามเพื่อนเกี่ยวกับ ผลงานและสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติ 8. ครูและเด็กร่วมกันสรุป และ แสดงความชื่นชมทุกคนที่ร่วมทำ	วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน	ด้วยตนเอง 4. การเก็บของเล่น เข้าที่ ได้ด้วย ตนเอง 5. การทบทวนสิ่ง ที่ได้ ลงมือปฏิบัติ และเล่าถึง ผลงาน ของตนเอง 6. การตั้งคำถาม และ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ร่วมกับผู้อื่น 7. การทำกิจกรรม “ปลาแสนสวย” 8. ผลงานของเด็ก

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
		กิจกรรม ด้วยความตั้งใจ		
10.45 - 11.15 เล่น สนุก นอก ห้องเรี ยน	1. เด็กควบคุม ทิศทาง การ เคลื่อนไหว ร่างกายใน การเล่นโดย ระมัดระวัง ความ ปลอดภัยของ ตนเองและ ผู้อื่น 2. เด็กปฏิบัติ ตนตาม ข้อตกลงได้ 3. เด็กทำ ความสะอาด ร่างกายได้ด้วย ตนเอง	<u>การเล่นน้ำเล่นทราย</u> 1. เด็กๆ อบอุ่นร่างกายด้วยการวิ่ง เหยาะๆรอบสนาม 2. ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกัน ในการเล่นน้ำ เล่นทราย 3. ครูนำนํ้ามาเทรวมในกะละมังให้ เด็กเล่นน้ำเล่นทรายอย่างอิสระ หากมี ปลาจำลองที่เป็นพลาสติก สามารถนำมาเป็นอุปกรณ์ในการ เล่นน้ำได้ 4. ครูร่วมเล่นและตั้งคำถาม สนทนา กับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เล่น 5. ครูให้สัญญาณเก็บวัสดุอุปกรณ์ เด็กๆช่วยกันตักน้ำไปรดต้นไม้ 6. เด็กทำความสะอาดร่างกาย	1. น้ำ 2. อุปกรณ์การ เล่น น้ำ 2. ทราย 3. อุปกรณ์การ เล่น ทราย 4. ปลาจำลอง	<u>สังเกต</u> 1. การควบคุม ทิศทาง การ เคลื่อนไหวของ ร่างกายในการเล่น โดย ระมัดระวัง ความ ปลอดภัย ของตนเอง และ ผู้อื่น 2. การปฏิบัติตน ตาม ข้อตกลง 3. การทำความ สะอาด ร่างกายได้ ด้วยตนเอง
14.30 - 15.00 สดชื่น หลัง ตื่น นอน	1. เด็ก สามารถ สังเกตและ นับจำนวน ปลาในอ่างได้ 2. เด็ก สามารถคิด ตัดสินใจ และ แก้ปัญหา เฉพาะหน้าได้	1. ครูแนะนำกิจกรรม “นับดูซิ ปลา อ่างนี้มีกี่ตัว” 2. ครูให้เด็กรับเป็นวงกลม แล้วให้ เด็กช่วยกันนับปลาในอ่างที่ครู เตรียมมา 3. เด็กร่วมกันนับจำนวนนับจำนวน ปลาในบ่อ 4. เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์และทำ ความสะอาด 5. ครูพาเด็กร้องเพลง “ปลาวาฬ” และทำท่าทางประกอบ 2 รอบ	1. ปลาหางนกยูง (1-5 ตัว) 2. อ่างปลา 3. เพลง “ปลาวาฬ”	<u>สังเกต</u> 1. การสังเกตและ นับจำนวนปลาใน อ่าง 2. การคิด ตัดสินใจ และ แก้ปัญหาเฉพาะ หน้า

3. วันพุธ กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เรื่อง ชนิดของปลา

ความคิดรวบยอด

เนื่องจากปลาชนิดจึงมีวิธีการจำแนกแยกชนิดของปลา ออกเป็นจำพวก และเป็นชนิดต่างๆ แบ่งออกตามถิ่นฐานที่อยู่อาศัยและการแพร่กระจายของปลา ทางด้านนิเวศวิทยานี้ เราอาจแบ่งปลาชนิดต่างๆ ได้แก่ ปลาน้ำจืด ปลาน้ำเค็ม เป็นต้น

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
8.45- 9.10 เช้าวัน ใหม่ สดใส แข็งแรง	1. เด็กสามารถ ควบคุม ทิศทาง ในการ เคลื่อนไหวของ กล้ามเนื้อเล็ก (มือ นิ้วมือ) กล้ามเนื้อ ใหญ่(แขน ขา ลำตัว) และการ ประสาน สัมพันธ์กันได้ อย่าง คล่องแคล่ว 2. เด็ก แสดงออกถึง ความ ร่าเริง แจ่มใส และ อารมณ์ดี 3. เด็กแสดง ท่าทางการ เคลื่อนไหวตาม จินตนาการ ได้ 4. เด็กทำความ สะอาด ร่างกาย ด้วยตนเองได้ สะอาดตามวัย	1. ครูจัดให้เด็กยืนเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน แล้วพาเด็กๆ ยืดแขน ขา เคลื่อนไหวพื้นฐาน ให้ เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่ว บริเวณอย่างอิสระ ตามจังหวะ เมื่อ จังหวะหยุดให้หยุดเคลื่อนไหวทันที 2. ครูร้องเพลง ให้เด็กเคลื่อนไหว ร่างกายตามจินตนาการประกอบ เพลง 3. ครูชักชวนให้เด็กทำการ เคลื่อนไหวตามคำบรรยาย เกี่ยวกับปลาที่แหวกว่าย อยู่ในน้ำ 4. ให้เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อ 5. เด็กๆ ทำความสะอาดร่างกาย	1. เพลงกาย บริหาร 2. เครื่องเคาะ จังหวะ	<u>สังเกต</u> 1. การควบคุม ทิศทาง ในการ เคลื่อนไหวของ กล้ามเนื้อเล็ก (มือ นิ้วมือ) กล้ามเนื้อ ใหญ่(แขน ขา ลำตัว) และการ ประสาน สัมพันธ์กัน 2. การแสดงออก ถึง ความร่าเริง แจ่มใส และ อารมณ์ดี 3. การแสดง ท่าทางการ เคลื่อนไหวตาม จินตนาการ 4. การทำความ สะอาด ร่างกาย ได้สะอาดตามวัย

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
9.20- 9.35 กลุ่ม ใหญ่	1. เด็กบอก ชนิดและชื่อ ของปลาได้ 2. เด็กสนทนา โต้ตอบร่วมกับ เพื่อนและครู เกี่ยวกับชนิด ของปลาได้	1. ครูพาเด็กร้องเพลง “ปลาตัว น้อย” พร้อมทำท่าทางประกอบ 2. ครูและเด็กสนทนาร่วมกัน เกี่ยวกับชื่อและชนิดของปลาที่เด็ก รู้จัก 3. ครูนำป้าย Chart ชนิดของปลา แต่ละชนิดมาให้เด็กได้รู้จัก 4. ครูและเด็กร่วมกันสรุปชนิดของ ปลา	1. เพลง “ปลา ตัวน้อย”	1. การบอกชนิด และชื่อ ของปลา 2. การสนทนา โต้ตอบ ร่วมกับ เพื่อนและครู เกี่ยวกับชนิดของ ปลา
9.35- 10.40 เสรี/ กลุ่ม ย่อย	1. เด็กสามารถ ตัดสินใจ วางแผนเลือก เล่นตามมุมที่ สนใจได้ด้วย ตนเอง 2. เด็กลงมือทำ สิ่งต่างๆตาม การวางแผน ของตนเองได้ 3. เด็กเล่น ร่วมกับผู้อื่น และ แก้ปัญหา การเล่นด้วย ตนเองได้ 4. เด็กเก็บของ เล่นเข้าที่ได้ ด้วยตนเอง 5. เด็กทบทวน สิ่งที่ได้ลงมือ ปฏิบัติและเล่า ถึงผลงานของ ตนเองได้	1. ครูแนะนำกิจกรรมในมุม ประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับหน่วยฯ พร้อมสาธิตวิธี ทำกิจกรรมหรือเล่น อุปกรณ์ใหม่ วิธีการเก็บ ข้อควร ระวังในการเล่น และทบทวน ข้อตกลงร่วมกัน 2. ครูให้เด็กวางแผนการเล่นตาม มุม โดยนำสัญลักษณ์ของตนเอง วางในแผ่น วางแผนตามระบบที่จัด ไว้ ครูบันทึกการวางแผนเข้ามุม ของเด็กกลุ่มที่ 3 (วันพุธ) จากนั้น จึงให้เด็กกลุ่มอื่นๆวางแผน และ ทยอยเข้ามุมประสบการณ์ 3. ครูพาเด็กกลุ่มที่ 4 (วัน พฤหัสบดี) ทำกิจกรรมกลุ่มย่อยที่ เตรียมไว้ คือ “ปลาแสนสวย” จน เสร็จและปล่อยให้เด็กวางแผน เลือกมุมตามความสนใจ 4. ครูเข้าไปสังเกต ร่วมเล่น สนทนากับเด็กขณะทำกิจกรรม ต่างๆและจดบันทึก การทำ กิจกรรมของเด็กกลุ่มที่ 3 จนครบ ทุกคน	1. แผ่นวางแผน การเล่นของเด็ก 2. วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ในมุม เสรี 3. วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำ กิจกรรมกลุ่ม ย่อย 4. แบบบันทึก การ สังเกตการ วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน	<u>สังเกต</u> 1. การตัดสินใจ วางแผน เลือก เล่นตามมุมที่ สนใจ ด้วย ตนเอง 2. การลงมือทำ สิ่งต่างๆ ตาม การวางแผน 3. การเล่น ร่วมกับผู้อื่น และ แก้ปัญหาการ เล่นด้วยตนเอง 4. การเก็บของ เล่นเข้าที่ ได้ด้วย ตนเอง 5. การทบทวน สิ่งที่ได้ ลงมือ ปฏิบัติและเล่าถึง ผลงานของ ตนเอง 6. การตั้งคำถาม และ แลกเปลี่ยน

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
	6. เด็กตั้ง คำถามและร่วม แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น กับผู้อื่นได้ 7. เด็กสามารถ ทำกิจกรรม “ปลาแสน สวย”ได้	5. เมื่อหมดเวลาเล่น ครูร้องเพลง ให้สัญญาณเก็บของเล่น และ กระตุ้นให้เด็กๆ ช่วยกันจัดเก็บของ เล่นให้เข้าที่ ทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ให้สะอาด 6. เมื่อเก็บของเล่นเสร็จแล้ว ครู แนะนำให้เด็กกลุ่มที่ 3 (กลุ่มที่จะ ทบทวน) เตรียมผลงานที่จะ นำเสนอมาวางไว้บนโต๊ะหรือ บริเวณพื้นที่ที่กำหนด และกระตุ้น ให้เด็กทุกคนนั่งประจำที่ 7. ครูให้เด็กกลุ่มที่ 3 ออกมา ทบทวนการทำกิจกรรมทีละคน โดยนำเสนอผลงาน ของตนเอง และ/หรือเล่าถึงสิ่งที่ได้ทำในมุม วันนี้ ครูชักชวนให้เด็กคนอื่นๆ และ คุณครูร่วมขึ้นตั้งคำถาม ถามเพื่อน เกี่ยวกับผลงานและสิ่งที่ได้ไป ปฏิบัติ 8. ครูและเด็กร่วมกันสรุป และ แสดงความชื่นชมทุกคนที่ร่วมทำ กิจกรรม ด้วยความตั้งใจ		ความคิดเห็น ร่วมกับผู้อื่น 7. การทำ กิจกรรม“ปลา แสนสวย” 8. ผลงานของ เด็ก
10.45- 11.15 เล่นสนุก นอก ห้องเรียน	1. เด็ก เคลื่อนไหว ร่างกาย ในการ เล่นโดย ระมัดระวัง ความปลอดภัย ของตนเอง และผู้อื่น 2. เด็กปฏิบัติ ตนตาม	<u>การเล่นประกอบอุปกรณ์กีฬา</u> 1. ครูชักชวนให้เด็กอบอุ่นร่างกาย โดยเดินย่ำเท้าอยู่กับที่ 2. ครูจัดให้เด็กยืนเป็นวงกลมและ ครูยืนอยู่ตรงกลาง 3. ครูแนะนำวิธีการเล่นว่า ครูจะ โยนบอลให้เด็กและเด็กเป็นผู้รับ บอล โดยโยนลูกบอลขนานไปกับ พื้น เมื่อรับเสร็จให้โยนกลับมาให้ ครู	1. ลูกบอล เบอร์ 3	1. สังเกตการ ควบคุม ทิศทาง ในการ เคลื่อนไหวของ ร่างกาย ในการ เล่นโดย ระมัดระวังความ ปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่น 2. สังเกตการ

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
	ข้อตกลงได้ 3. เด็กทำความ สะอาด ร่างกาย ได้ด้วยตนเอง	4. ครูพยายามโยนส่งลูกบอลเบาๆ ให้เด็กรับจนครบทุกคน แล้วให้ อาสาสมัคร ออกมาเป็นผู้โยนบอล ส่ง给朋友 5. ครูเปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระ สรุปกิจกรรม และให้เด็กทำความ สะอาดร่างกาย		ปฏิบัติตน ตาม ข้อตกลง 3. การทำความ สะอาด ร่างกาย ได้ด้วยตนเอง
14.30- 15.00 สดชื่น หลัง ตื่นนอน	1. เด็กสามารถ ทำท่า เลียนแบบปลา และ สัตว์น้ำ ต่างๆได้ 2. เด็กสามารถ เล่นร่วมกัน ได้ อย่างมีความสุข	1. ครูจัดให้เด็กนั่งเป็นวงกลม แนะนำกิจกรรมละครสร้างสรรค์ “ปลาเพื่อนรัก” 2. ครูพาเด็กทำกิจกรรม “ปลา เพื่อนรัก” โดยครูให้เด็ก อาสาสมัครใส่มงกุฎปลา และเพื่อน สัตว์น้ำต่างๆ แล้วบรรยาย เหตุการณ์ในตัวละคร 3. ครูกระตุ้นให้เด็กทำท่า เคลื่อนไหว เลียนแบบปลาว่ายน้ำ และสัตว์น้ำต่างๆ ไปทั่วบริเวณห้อง 4. ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลง “ปลาตัวน้อย” พร้อมทำท่าทาง ประกอบ 2 รอบ	- มงกุฎรูปปลา และสัตว์น้ำต่าง ๆ - เพลง “ปลาตัวน้อย”	1. การทำท่า เลียนแบบ ปลา และสัตว์น้ำต่างๆ ได้ 2. การเล่น ร่วมกัน

4. วันพฤหัสบดี กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เรื่อง แหล่งที่อยู่อาศัยของปลา

ความคิดรวบยอด

เราสามารถพบปลาได้หลายแห่งในทั่วทุกแหล่งน้ำในโลก ไม่ว่าจะเป็นน้ำจืด น้ำกร่อย หรือใน

ทะเล

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
8.45- 9.10 เช้าวัน ใหม่ สดใส แข็งแรง	1. เด็กสามารถ ควบคุม ทิศทาง ในการ เคลื่อนไหวของ กล้ามเนื้อเล็ก (มือ นิ้วมือ)- กล้ามเนื้อใหญ่ (แขน ขา ลำตัว) และการ ประสาน สัมพันธ์กันได้ อย่าง คล่องแคล่ว 2. เด็ก แสดงออกถึง ความ ร่าเริง แจ่มใส และ อารมณ์ดี 3. เด็กแสดง ท่าทางการ เคลื่อนไหวตาม เลียนแบบ ปลา ตามจินตนาการ ได้ 4. เด็กทำความ สะอาด ร่างกาย ด้วยตนเองได้ สะอาดตามวัย	1. เคลื่อนไหวพื้นฐานให้เด็ก เคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณ อย่างอิสระ ตามจังหวะ เมื่อ จังหวะหยุดให้หยุดเคลื่อนไหว ทันที 2. ครูชักชวนให้เด็กๆ ทำท่าทาง เป็นปลาตามจินตนาการ 3. ให้เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อ 4. เด็กๆ ทำความสะอาดร่างกาย		<u>สังเกต</u> 1. การควบคุม ทิศทาง ในการ เคลื่อนไหวของ กล้ามเนื้อเล็ก (มือ นิ้วมือ)- กล้ามเนื้อใหญ่ (แขน ขา ลำตัว) และการ ประสานสัมพันธ์ กันได้อย่าง คล่องแคล่ว 2. การ แสดงออกถึง ความ ร่าเริง แจ่มใส และ อารมณ์ดี 3. การแสดง ท่าทาง การ เคลื่อนไหว เลียนแบบปลา ตามจินตนาการ 4. การทำความ สะอาด ร่างกาย ด้วยตนเองได้ สะอาดตามวัย

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
9.20- 9.35 กลุ่มใหญ่	1. เด็กสามารถบอกแหล่งที่อยู่อาศัยของปลาได้ 2. เด็กสามารถช่วยกันทำบ่อปลาจำลองได้ 3. เด็กสามารถพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้	1. ครูพาเด็กๆ ร้องเพลง “I'm a Little Fish” พร้อมทำท่าประกอบ 2 รอบ 2. ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับแหล่งที่อยู่อาศัยของปลา 3. ครูชักชวนเด็กทำ “บ่อปลาจำลอง” 4. ครูและเด็กร่วมกันทำ “บ่อปลาจำลอง” 5. ครูพาเด็กออกเสียงพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ได้แก่ แม่น้ำ(river) ทะเล(sea)	1. เพลง “I'm a Little Fish” 2. แผ่นภาพคำศัพท์ 3. อุปกรณ์ทำบ่อปลา - อ่างหรือกะละมัง - จอก แหน - หินประดับ - ของตกแต่งต่างๆ	<u>สังเกต</u> 1. การบอกแหล่งที่อยู่อาศัยของปลา 2. เด็กพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษง่าย ๆ ได้ 3. การสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้สึก และความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น
9.35- 10.40 เสรี/กลุ่ม ย่อย	1. เด็กสามารถตัดสินใจวางแผนเลือกเล่นตามมุมที่สนใจได้ด้วยตนเอง 2. เด็กลงมือทำสิ่งต่างๆ ตามการวางแผนของตนเองได้ 3. เด็กเล่นร่วมกับผู้อื่นและแก้ปัญหาการเล่นด้วยตนเองได้ 4. เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ได้ด้วยตนเอง 5. เด็กทบทวน	1. ครูแนะนำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับหน่วยฯ พร้อมสาธิตวิธีทำกิจกรรมหรือเล่นอุปกรณ์ใหม่ วิธีการเก็บ ข้อควรระวังในการเล่น และทบทวน ข้อตกลงร่วมกัน 2. ครูให้เด็กวางแผนการเล่นตามมุม โดยนำสัญลักษณ์ของตนเองวางในแผ่น วางแผนตามระบบที่จัดไว้ ครูบันทึกการวางแผนเข้ามุมของเด็กกลุ่มที่ 4 (วันพฤหัสบดี) จากนั้นจึงให้เด็กกลุ่มอื่นๆ วางแผน และทยอยเข้ามุมประสบการณ์ 3. ครูพาเด็กกลุ่มที่ 5 (วันศุกร์) ทำกิจกรรมกลุ่มย่อยที่เตรียมไว้คือ “ปลาแสนสวย” จนเสร็จและปล่อยให้เด็กวางแผนเลือก	1. แผ่นวางแผนการเล่นของเด็ก 2. วัสดุ อุปกรณ์ของเล่น ในมุมเสรี 3. วัสดุ อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม กลุ่มย่อย 4. แบบบันทึกการสังเกตการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน	<u>สังเกต</u> 1. การตัดสินใจวางแผนเลือกเล่นตามมุมที่สนใจด้วยตนเอง 2. การลงมือทำสิ่งต่างๆ ตามการวางแผน 3. การเล่นร่วมกับผู้อื่นและแก้ปัญหาการเล่นด้วยตนเอง 4. การเก็บของเล่นเข้าที่ได้ด้วยตนเอง 5. การทบทวนสิ่งที่ได้ ลงมือปฏิบัติและเล่า

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
	สิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติและเล่าถึงผลงานของตนเองได้ 6. เด็กตั้งคำถามและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ 7. เด็กสามารถทำกิจกรรม “ปลาแสนสวย” ได้	มุมตามความสนใจของแต่ละคน 4. ครูเข้าไปสังเกต ร่วมเล่น สนทนากับเด็กขณะทำกิจกรรมต่างๆและจดบันทึก การทำกิจกรรมของเด็กกลุ่มที่ 4 จนครบทุกคน 5. เมื่อหมดเวลาเล่น ครูร้องเพลงให้สัญญาณเก็บของเล่น และกระตุ้นให้เด็กๆ ช่วยกันจัดเก็บของเล่นให้เข้าที่ ทำความสะอาดวัสดุอุปกรณ์และพื้นที่ให้สะอาด 6. เมื่อเก็บของเล่นเสร็จแล้ว ครูแนะนำให้เด็กกลุ่มที่ 4 (กลุ่มที่จะทบทวน) เตรียมผลงานที่จะนำเสนอมาวางไว้บนโต๊ะหรือบริเวณพื้นที่ที่กำหนด และกระตุ้นให้เด็กทุกคนนั่งประจำที่ 7. ครูให้เด็กกลุ่มที่ 4 ออกมาทบทวนการทำกิจกรรมทีละคน โดยนำเสนอ ผลงานของตนเอง และ/หรือเล่าถึงสิ่งที่ได้ทำในมุมวันนี้ ครูซักชวนให้เด็กคนอื่นๆ และคุณครูร่วมขึ้นตั้งคำถาม ถามเพื่อนเกี่ยวกับผลงานและสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติ 8. ครูและเด็กร่วมกันสรุป และแสดงความชื่นชมทุกคนที่ร่วมทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ		ถึง ผลงานของตนเอง 6. การตั้งคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น 7. การทำกิจกรรม “ปลาแสนสวย” 8. ผลงานของเด็ก
10.45-11.15 เล่นสนุกนอก	1. เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย ในการเล่นโดย	<u>การเล่นเกมการละเล่นพื้นบ้าน</u> 1. เด็กอบอุ่นร่างกายโดยทำท่ากายบริหาร 2. ครูแนะนำการละเล่น “ปลา	1. การละเล่น “ปลาหมอตกกระทะ”	<u>สังเกต</u> 1. การควบคุมทิศทาง ในการเคลื่อนไหวของ

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่ง การเรียนรู้	การประเมินผล
ห้องเรียน	ระมัดระวัง ความปลอดภัย ของตนเอง และผู้อื่น 2. เด็กปฏิบัติ ตนตาม ข้อตกลง ได้	หมอตกกระทะ”และสาธิตการ เล่นตามภาคผนวก 3. ให้เด็กเล่น “ปลาหมอตก กระทะ”โดยครูคอยให้คำแนะนำ และดูแลอย่างใกล้ชิด 4. ครูและเด็กร่วมกันสรุป กิจกรรม 5. เด็กทำความสะอาดร่างกาย		ร่างกายในการ เล่นโดย ระมัดระวังความ ปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่น 2. การปฏิบัติตน ตาม ข้อตกลง
14.30- 15.00 สด ขึ้นหลัง ตื่นนอน	1. เด็ก เคลื่อนไหวทำ ท่าทาง ตาม กติกาการเล่น ได้ 2. เด็กสามารถ คิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหา เฉพาะหน้าได้ 3. เด็กเล่น ร่วมกันได้อย่าง มีความสุข	1. ครูพาเด็กร้องเพลง “I'm a Little Fish” ร้อง 2 รอบพร้อม ท่าท่าประกอบ 2. ครูแนะนำกิจกรรม “ปล่อย ปลาลงบ่อ” โดยให้เด็กนำปลามา ปล่อยลงบ่อที่ได้ ทำขึ้นในช่วง กิจกรรมกลุ่มใหญ่ 3. ครูและเด็กร่วมกันทำ กิจกรรม “ปล่อยปลาลงบ่อ” 4. ครูและเด็กช่วยกันทำความสะอาด บริเวณที่ทำกิจกรรม	1.เพลง “I'm a Little Fish”	<u>สังเกต</u> 1. การ เคลื่อนไหวทำ ท่าทาง ตาม กติกา การเล่น 2. การคิด ตัดสินใจ และ แก้ปัญหาเฉพาะ หน้าได้ 3. การเล่น ร่วมกันได้ อย่าง มีความสุข

5. วันศุกร์ กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เรื่อง อาหารของปลา

ความคิดรวบยอด

อาหารของปลาขึ้นอยู่กับชนิดของปลาว่าจะกินอะไรเป็นอาหาร มีทั้งปลากินเนื้อปลาหรือสัตว์อื่น กินพืชหญ้า สาหร่าย กินซากพืชหรือสัตว์ที่เน่าเปื่อย กินแพลงก์ตอน

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
8.45- 9.10 เช้าวัน ใหม่ สดใส แข็งแรง	1. เด็กใช้ กล้ามเนื้อ เล็ก ใหญ่ อย่าง คล่องแคล่ว สัมพันธ์กัน 2. เด็ก แสดงออก ถึงความ ร่า เริง แจ่มใส และอารมณ์ ดี 3. เด็ก ปฏิบัติตน เป็นผู้นำ ผู้ตามได้ 4. เด็กทำ ความ สะอาด ร่างกายด้วย ตนเองได้ สะอาดตาม วัย	1. เคลื่อนไหวพื้นฐานให้เด็กเคลื่อนไหว ร่างกายไปทั่วบริเวณอย่างอิสระตาม จังหวะเพลง เมื่อจังหวะหยุดให้หยุด เคลื่อนไหวทันที 2. ครูให้เด็กอาสาสมัครผลัดกันออกมาเป็น หัวหน้าฝูงปลานำการเคลื่อนไหว ครู ชักชวนให้เด็กคนอื่น ๆ เคลื่อนไหวตาม ผู้นำ โดยจินตนาการว่าเป็นปลา เคลื่อนไหวในท่าทางต่างๆ 3. ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ 4. เด็กๆ ทำความสะอาดร่างกาย	1. เพลง กายบริหาร	<u>สังเกต</u> 1. การใช้ กล้ามเนื้อ เล็ก ใหญ่ อย่าง คล่องแคล่ว สัมพันธ์กัน 2. การ แสดงออก ถึง ความร่า เริง แจ่มใส และอารมณ์ ดี 3. การ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำ ผู้ตามได้ 4.การทำ ความ สะอาด ร่างกายได้ สะอาดตาม วัย
9.20- 9.35 กลุ่มใหญ่	1. เด็ก สามารถ ตอบคำถาม	1. ครูเล่านิทานเรื่อง “ทนายชิ ทนายชิ นันตัว อะไร” ให้เด็กๆ ฟัง 2. ครูชักชวนเด็กสนทนาตามเนื้อเรื่องใน	1. นิทาน เรื่อง “ทนาย ชิ นันตัว	<u>สังเกต</u> 1. การตอบ คำถาม จาก

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
	จากการฟัง นิทานได้ 2. เด็ก สนทนา เกี่ยวกับ อาหารของ ปลา	นิทาน 3. ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ อาหารของปลา 4. ครูนำอาหารของปลามาให้เด็กๆ ได้ดู และสังเกตแต่ละชนิด 5. ครูให้เด็กลองให้อาหารปลาในบ่อปลาที่ อยู่ในห้อง	อะไร” 2. เพลง “I’m a Little Fish” 3.อาหาร ปลา	การฟัง นิทาน 2. การ สนทนา เกี่ยวกับ อาหารของ ปลา
9.35- 10.40 เสรี/กลุ่ม ย่อย	1. เด็ก สามารถ ตัดสินใจ วางแผน เลือกเล่น ตามมุมที่ สนใจได้ด้วย ตนเอง 2. เด็กลงมือ ทำสิ่งต่างๆ ตาม การ วางแผนของ ตนเองได้ 3. เด็กเล่น ร่วมกับผู้อื่น และ แก้ปัญหา การเล่นด้วย ตนเอง 4. เด็กเก็บ ของเล่นเข้า ที่ได้ ด้วย ตนเอง 5. เด็ก	1. ครูแนะนำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ที่ เชื่อมโยงกับหน่วยฯพร้อมสาธิต วิธีทำ กิจกรรมหรือเล่นอุปกรณ์ใหม่ วิธีการเก็บ ข้อควรระวังในการเล่น และทบทวน ข้อตกลงร่วมกัน 2. ครูให้เด็กวางแผนการเล่นตามมุม โดย นำสัญลักษณ์ของตนเองวางในแผ่น วางแผนตามระบบที่จัดไว้ ครูบันทึกการ วางแผนเข้ามุมของเด็กกลุ่มที่ 5 (วันศุกร์) จากนั้นจึงให้เด็กกลุ่มอื่นๆวางแผน และ ทยอยเข้ามุมประสบการณ์ 3. ครูพาเด็กกลุ่มที่ 1(วันจันทร์) ทำ กิจกรรมกลุ่มย่อยที่เตรียมไว้ คือ “ปลา แสนสวย”จนเสร็จและปล่อยให้เด็ก วางแผนเลือกมุมตามความสนใจของ แต่ ละคน ครูนำผักที่เด็กเด็ดเสร็จแล้วไปวางไว้ ในมุมศิลปะให้เด็กพิมพ์ภาพต่อ 4. ครูเข้าไปสังเกต ร่วมเล่น สนทนากับเด็ก ขณะทำกิจกรรมต่างๆและจดบันทึก การ ทำกิจกรรมของเด็กกลุ่มที่ 5 จนครบทุกคน 5. เมื่อหมดเวลาเล่น ครูร้องเพลงให้ สัญญาณเก็บของเล่น และกระตุ้นให้เด็กๆ ช่วยกันจัดเก็บของเล่นให้เข้าที่ ทำความ สะอาดวัสดุอุปกรณ์และพื้นที่ให้สะอาด	1. แผ่น วางแผน การ เล่นของเด็ก 2. วัสดุ อุปกรณ์ ของ เล่น ในมุม เสรี 3. วัสดุ อุปกรณ์ ใน การทำ กิจกรรมกลุ่ม ย่อย 4. แบบ บันทึก การ สังเกตการ วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน	<u>สังเกต</u> 1. การ ตัดสินใจ วางแผน เลือกเล่น ตามมุมที่ สนใจด้วย ตนเอง 2. การลง มือทำสิ่ง ต่างๆ ตาม การวางแผน 3. การเล่น ร่วมกับผู้อื่น และ แก้ปัญหา การเล่นด้วย ตนเอง 4. การเก็บ ของเล่นเข้า ที่ได้ด้วย ตนเอง 5. การ ทบทวนสิ่งที่

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
	ทบทวนสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติและเล่าถึงผลงานของตนเองได้ 6. เด็กตั้งคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ 7. เด็กสามารถทำกิจกรรม “ปลาแสนสวย” ได้	6. เมื่อเก็บของเล่นเสร็จแล้ว ครูแนะนำให้เด็กกลุ่มที่ 5 (กลุ่มที่จะทบทวน) เตรียมผลงานที่จะนำเสนอมาวางไว้บนโต๊ะหรือบริเวณพื้นที่ที่กำหนด และกระตุ้นให้เด็กทุกคนนั่งประจำที่ 7. ครูให้เด็กกลุ่มที่ 5 ออกมา ทบทวนการทำกิจกรรมทีละคน โดยนำเสนอ ผลงานของตนเองและ/หรือเล่าถึงสิ่งที่ได้ทำในมุมวันนี้ ครูชักชวนให้เด็กคนอื่นๆ และคุณครูร่วมขึ้นตั้งคำถาม ถามเพื่อนเกี่ยวกับผลงานและสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติ 8. ครูและเด็กร่วมกันสรุป และแสดงความชื่นชมทุกคนที่ทำกิจกรรมอย่างตั้งใจ		ได้ ลงมือปฏิบัติและเล่าถึงผลงานของตนเอง 6. การตั้งคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น 7. การทำกิจกรรม “ปลาแสนสวย” 8. ผลงานของเด็ก
10.45-11.15 เล่นสนุกนอกห้องเรียน	1. เด็กเคลื่อนไหวร่างกายในการเล่นโดยระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง และ ผู้อื่น 2. เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงได้	<u>การเล่นเครื่องเล่นสนาม</u> 1. ให้เด็กอบอุ่นร่างกาย ยืนสลับมือก้มตัวแตะปลายเท้า 5 ครั้ง 2. ครูและเด็กร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการเล่น - วิธีเล่นอย่างถูกต้องและปลอดภัย - รู้จักการรอคอยโดยการเข้าแถวตามลำดับ ก่อน – หลัง - รู้จักการแบ่งปัน ไม่แย่งกันเล่น 3. ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนามที่ตนเองสนใจ 4. ให้เด็กรับฟังกติกาอย่างละเอียด 5. ครูชักชวนเด็กสรุปและตอบคำถาม เช่น	-เครื่องเล่นสนาม	<u>สังเกต</u> 1. การเคลื่อนไหวร่างกายในการเล่นโดยระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น 2. การปฏิบัติตาม

เวลา/ ชื่อ กิจกรรม	จุดประสงค์ เชิง พฤติกรรม	กิจกรรม	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
	3. เด็กทำ ความ สะอาด ร่างกายได้ ด้วยตนเอง	เด็กๆ เล่นอะไร? ทำไมจึงเลือกเล่นเครื่อง เล่นนี้? เพราะอะไร? 6. เด็กๆทำความสะอาดร่างกายของตนเอง		ข้อตกลง 3. การทำ ความ สะอาด ร่างกายได้ ด้วยตนเอง
14.30- 15.00 สวดขึ้นต้น นอน	1. เด็กร่วม กิจกรรม กลุ่ม กับ เพื่อนได้ 2. เด็ก สามารถคิด ตัดสินใจ และ แก้ปัญหา เฉพาะหน้า ได้	1. ครูพาเด็กคำคล้องจอง “ปลาว่ายน้ำ” พร้อมทำท่าประกอบ 2 รอบ 2. ครูชักชวนเด็กๆเคลื่อนไหวอิสระท่าทาง ต่างๆ 3. เมื่อหมดเวลา เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดร่างกาย	1. คำคล้อง “ปลาว่าย น้ำ”	<u>สังเกต</u> 1. การร่วม กิจกรรม กลุ่มกับ เพื่อน 2. การคิด ตัดสินใจ และ แก้ปัญหา เฉพาะหน้า

ตารางการจัดกิจกรรมเสรี หน่วย ปลา

มุม				
มุมบ้าน	มุมบล็อก	มุมภาษา	มุมวิทยาศาสตร์	มุมศิลปะ
กิจกรรมที่ 1 “ทำอาหารจากปลา” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กลองแต่งตัวเป็นแม่ครัวและเล่นทำอาหารอร่อยๆจากปลาตามจินตนาการ <u>สื่อที่ใช้</u> - ชุดแม่ครัว - หมวกแม่ครัว - อุปกรณ์ขายผัก เช่น ตาซั้ง - ผักจำลอง - ขนมอบัง - กระทะ - ตะหลิว - เงินปลอม	กิจกรรมที่ 1 “สร้างบ่อปลา” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กลองออกแบบและสร้าง บ่อปลาเป็นรูปทรงต่างๆตามจินตนาการ <u>สื่อที่ใช้</u> - ไม้บล็อก - ตัวต่อ - เลโก้	กิจกรรมที่ 1 “เรื่องสนุกของปลา” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กอ่านหนังสือและนิทานเกี่ยวกับปลา และลองเขียนชื่อเรื่อง หรือคำศัพท์จากนิทานที่ได้อ่าน <u>สื่อที่ใช้</u> - นิทานต่างๆ ในมุมภาษา	กิจกรรมที่ 1 “ปลา น่ารัก” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กสังเกตปลาที่ว่ายน้ำอยู่ในอ่าง แล้วลองวาดภาพลักษณะ ปลาที่สังเกตพบ <u>สื่อที่ใช้</u> - อ่างปลา - ปลาหางนกยูง หรือปลาชนิดอื่นที่พอหาได้	กิจกรรมที่ 1 “พิมพ์ภาพ” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กลองนำเศษวัสดุ มาพิมพ์ ภาพปลาต่างๆตามจินตนาการ <u>สื่อที่ใช้</u> - สีน้ำ - กระดาษ - ดินสอ - วัสดุเหลือใช้ต่างๆ ที่สามารถนำมาพิมพ์ภาพได้

มูม				
มูมบ้าน	มูมบล็อก	มูมภาษา	มูมวิทยาศาสตร์	มูมศิลปะ
กิจกรรมที่ 2 “ขนมจากปลาแสนอร่อย” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> - เด็กลองคิดทำขนมจากปลาที่มีสีสันหลากหลาย อร่อยๆและ การจัดกล่องขนมตามจินตนาการ <u>สื่อที่ใช้</u> - อุปกรณ์ครัว - ผักจำลอง - อาหารจำลอง - ขนมจำลอง	กิจกรรมที่ 2 “สร้างเมืองใต้ น้ำ” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กเอาไม้บล็อกและวัสดุของเล่นในมูมบล็อกสร้างเป็นเมืองใต้น้ำตามจินตนาการ <u>สื่อที่ใช้</u> - ไม้บล็อก - ตัวต่อ - เลโก้	กิจกรรมที่ 2 “คำศัพท์เกี่ยวกับปลาน่ารู้” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กพูดชื่อคำศัพท์ปลา ตามบัตรภาพคำศัพท์ <u>สื่อที่ใช้</u> - สมุดบันทึกเล่มเล็ก - ดินสอ, สี - ดินสอ, เมจิก - บัตรภาพคำศัพท์	กิจกรรมที่ 2 “ตกปลา” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กนำปลาที่ติดแม่เหล็กมาเล่นตกปลาที่ติดคลิปเหล็กตรงปลายปลา แล้วลองสังเกตว่า เกิดอะไร ขึ้น สามารถตกปลาได้หรือไม่ อย่างไร <u>สื่อที่ใช้</u> เกมตกปลา	กิจกรรมที่ 2 “ปลาอย่าง” <u>สิ่งที่เด็กจะทำ</u> เด็กเลือกใช้เศษกระดาษสี ตกแต่งตัวปลาเป็นปลาอย่างตาม จินตนาการ <u>สื่อที่ใช้</u> - กระดาษสีตัดเป็นรูปปลา - เศษกระดาษสีตัดเป็นเส้นและชิ้นๆ - กาว - ลูกตาปลา

แนวปฏิบัติของครู

หัวข้อ	รายละเอียดการปฏิบัติ				
1. คำถาม สำคัญ	1.1 เด็กรู้ไหมว่าปลา มีลักษณะอย่างไร? 1.2 เด็กรู้ไหมว่าปลาอยู่ในน้ำได้อย่างไร? 1.3 เด็กรู้ไหมว่าปลาทำอะไรบ้าง? 1.4 เด็กรู้ไหมว่าปลา มีแหล่งที่อยู่อาศัยที่ใดบ้าง? 1.5 เด็กรู้ไหมว่าปลากินอะไรบ้าง?				
2. ระบบการ จัดเด็กเข้ามุม ประสบการณ์	<u>วันจันทร์</u> - ครูให้เด็ก กลุ่มที่ 1 ออกมา วางแผน และ จด บันทึก การเลือกมุม ในแบบบันทึก - กลุ่มที่ 3,4,5 วางแผน แบบ ไม่มีการจด บันทึก - กลุ่มที่ 2 อยู่รอเพื่อทำ กิจกรรมกลุ่ม ย่อยกับครู ประมาณ 15- 20 นาที เมื่อ เด็กคนใดทำ เสร็จแล้วจึงให้ ไปวางแผนเข้า เล่นมุมตาม ความสนใจ	<u>วันอังคาร</u> - ครูให้เด็ก กลุ่มที่ 2 ออกมาวางแผน และจด บันทึก การเลือกมุมใน แบบบันทึก - กลุ่มที่ 4,5,1 วางแผน แบบไม่มีการจด บันทึก - กลุ่มที่ 3 อยู่รอเพื่อทำ กิจกรรมกลุ่ม ย่อยกับครู ประมาณ 15- 20 นาที เมื่อ เด็กคนใดทำ เสร็จแล้วจึงให้ ไปวางแผนเข้า เล่นมุมตาม ความสนใจ	<u>วันพุธ</u> - ครูให้เด็ก กลุ่มที่ 3 ออกมาวางแผน และจด บันทึก การเลือกมุมใน แบบบันทึก - กลุ่มที่ 5,1,2 วางแผน แบบไม่มีการจด บันทึก - กลุ่มที่ 4 อยู่รอเพื่อทำ กิจกรรมกลุ่ม ย่อยกับครู ประมาณ 15- 20 นาที เมื่อ เด็กคนใดทำ เสร็จแล้วจึงให้ ไปวางแผนเข้า เล่น มุมตาม ความสนใจ	<u>วันพฤหัสบดี</u> - ครูให้เด็ก กลุ่มที่ 4 ออกมาวางแผน และจด บันทึก การเลือกมุมใน แบบบันทึก - กลุ่มที่ 1,2,3 วางแผน แบบไม่มีการจด บันทึก - กลุ่มที่ 5 อยู่รอเพื่อทำ กิจกรรมกลุ่ม ย่อยกับครู ประมาณ 15- 20 นาที เมื่อ เด็กคนใดทำ เสร็จแล้วจึงให้ ไปวางแผนเข้า เล่น มุมตาม ความสนใจ	<u>วันศุกร์</u> - ครูให้เด็ก กลุ่มที่ 5 ออกมา วางแผน และจด บันทึกการ เลือกมุมใน แบบบันทึก - กลุ่มที่ 2,3,4 วางแผน แบบไม่มีการ จดบันทึก - กลุ่มที่ 1 อยู่รอเพื่อทำ กิจกรรมกลุ่ม ย่อยกับครู ประมาณ 15-20 นาที เมื่อเด็กคน ใดทำเสร็จ แล้ว จึงให้ไป วางแผนเข้า เล่นมุมตาม ความสนใจ

หัวข้อ	รายละเอียดการปฏิบัติ	
3. มุมพิเศษ (กิจกรรมกลุ่มย่อย) “ปลาแสนสวย” <u>ทักษะที่เด็กจะได้อพัฒนา</u> - รูปร่าง รูปทรง: สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม วงรี ทรงกระบอก - การจำแนก - จำนวนและการนับ: 1-5 - สี: แดง, เหลือง, เขียว - การใช้สีจากธรรมชาติ - การรับรู้ภาพ 2 มิติ - การสังเกต และระบุ ลักษณะสำคัญของสี - การรับรู้พื้นที่ และตำแหน่งของวัสดุ - การพูด, เล่าเรื่อง, การสื่อความหมาย - วงคำศัพท์: ปลา ว่ายน้ำ	3.1 ครูชักชวนให้เด็กสนทนาเรื่องราวเกี่ยวกับปลา 3.2 ครูแจกตะกร้าวัสดุ อุปกรณ์ให้เด็กคนละ 1 ใบ 3.3 ครูเริ่มกิจกรรม โดยถามว่า - เด็กๆเห็นอะไรอยู่ในตะกร้าบ้าง? (ฝาชวด, ลูกตา, กระดาษสีตัดเป็นหางปลา) - อุปกรณ์ที่มีในตะกร้ามีลักษณะอย่างไร (สี, ขนาด, รูปร่าง, รูปทรง) 3.4 ครูแนะนำอุปกรณ์และสาธิตวิธีทำ “ปลาแสนสวย” โดยทากาวติดลูกตา และหางปลาบนฝาชวด แล้วใช้ปากกาเมจิกขีดตกแต่งตัวปลา 3.5 ครูชักชวนให้เด็กทำกิจกรรม “ปลาแสนสวย” ตามจินตนาการ 3.6 ให้เด็กเล่าถึงผลงาน ลักษณะรูปร่างของผลงาน จากนั้นให้เด็กนำปลามาติดลงบนแผ่น กระดาษแข็งสีฟ้า แล้วชวนนับจำนวนปลาว่ามีเท่าไร (ลองให้เด็กนับ 1-5) 3.7 ครูและเด็กอาจช่วยกันนำปลาไปติดตกแต่งในมุมวิทยาศาสตร์ หรือหากอยากให้เด็กนำผลงานกลับบ้าน ครูอาจตัดกระดาษสีฟ้าเป็นขนาด $\frac{1}{4}$ ของ A4	<u>วัสดุ อุปกรณ์</u> 1. ตะกร้าเล็ก 5-6 ใบ (เท่ากับ จำนวนเด็ก) ใส่ วัสดุอุปกรณ์ ดังนี้ - ฝาชวด - ลูกตาตุ๊กตัก - กรรไกร - กาว - กระดาษแข็งสีฟ้า ตัด ขนาด A4 - กระดาษสีอื่นๆ ตัดเป็น หางปลา และฟิชทะเล - ปากกาเมจิก

หัวข้อ	รายละเอียดการปฏิบัติ	
- จินตนาการ และความคิด สร้างสรรค์		
4. หนังสือ นิทาน	4.1 ลูกปลาหายไปไหน 4.2 เอ๊ะ! ใครเด่นกว่าใครนะ 4.3 ทายซิ ทายซิ ฉันทคือใคร 4.4 ทายซิ ทายซิ นันตัวอะไร	
5. คำศัพท์ที่ น่าสนใจ	ปลา(Fish), น้ำ(Water), ปลาฉลาม(Shark), ปลาทอง, ปลาหางนกยูง	
6. คณิตศาสตร์ แสนสนุก	6.1 รูปร่าง รูปทรง : วงกลม, วงรี 6.2 จำนวนและตัวเลข: 1-5 6.3 การจับคู่ การเปรียบเทียบขนาดเล็ก-ใหญ่	
7. ประสบการณ์ พิเศษ	7.1 พาเด็กออกไปสังเกต อ่างปลา บ่อเลี้ยงปลา	
8. การจัด บรรยากาศ และ สภาพแวดล้อม	8.1 ป้ายนิเทศ : “ปลา” และกระตุ้นให้เด็กวาดภาพเพื่อช่วยกันตกแต่งป้ายนิเทศ ร่วมกัน 8.2 โต๊ะจัดแสดงการเรียนรู้ของเด็ก : แสดงผลงานเด็ก	
9. การ ประสานความ ร่วมมือกับ ผู้ปกครองและ ชุมชน	9.1 ข่าวสารสำคัญ : ให้เด็ก ๆ นำอุปกรณ์มาทำกิจกรรมในสัปดาห์นี้ 9.2 สร้างสรรค์การเรียนรู้ที่บ้าน : สังเกตพื้นที่บริเวณใกล้บ้านว่าพบปลาอยู่ที่ ไตบ้าง? 9.3 ชวนลูกหลานอ่านหนังสือ : เด็กและผู้ปกครองร่วมกันอ่านหนังสือนิทาน เกี่ยวกับปลา 9.4 ร่วมปรึกษาหารือ/เยี่ยมบ้าน : ไปเยี่ยมบ้านน้อง..... 9.5 กิจกรรมพิเศษ: ผู้ปกครองพาเด็กออกไปดูปลาในที่ต่างๆ	

ภาคผนวก

สาระสำคัญ

เป็นสัตว์น้ำเลือดเย็นมีกระดูกสันหลัง ร่างกายแบ่งเป็นส่วนหัว ลำตัว และหาง ส่วนใหญ่หายใจทางเหงือกยกเว้นปลาปอด มีครีบช่วยในการเคลื่อนไหว บางชนิดมีเกล็ด บางชนิดไม่มีรูปร่างลักษณะ ขนาดและพฤติกรรมแตกต่างกันมากมาย พบในแหล่งน้ำทั่วไป

เนื้อหา

ปลาเป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำ เป็นสัตว์เลือดเย็นหายใจด้วยเหงือกมีครีบ เกล็ดปกคลุม แต่บางชนิดก็ไม่มี เคลื่อนที่โดยการใช้ครีบขยับลำตัว และส่วนหางโบกว่ายน้ำไปมา

ลักษณะของปลามีหลายจำแนกมากมายหลากหลายสายพันธุ์ บางชนิดมีเกล็ดและไม่มีเกล็ด ลักษณะภายนอกที่พบเห็นชัดเจน ได้แก่ ปาก ตา ครีบ หาง เป็นต้น

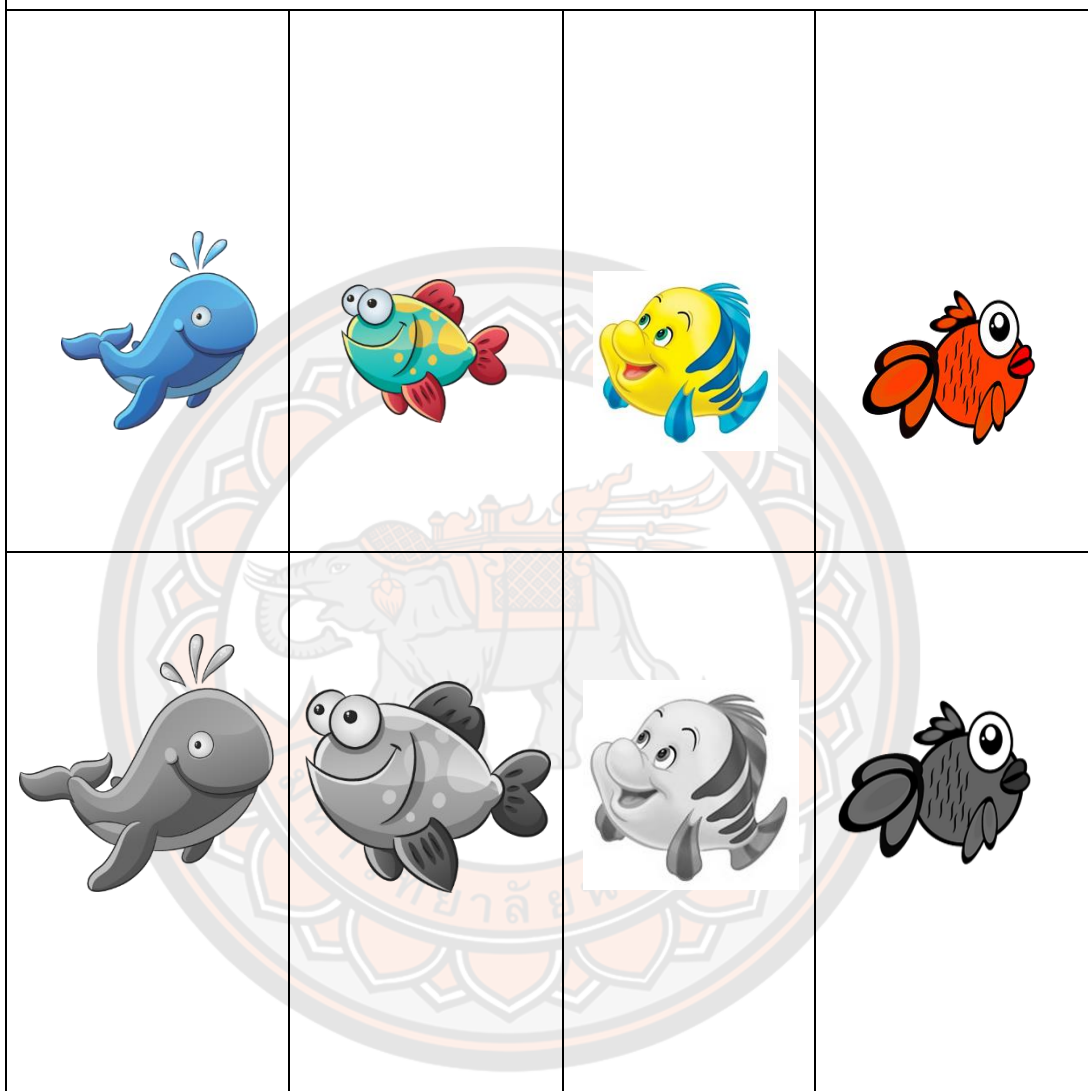
ชนิดของปลา เนื่องจากปลามีชนิดจึงมีวิธีการจำแนกแยกชนิดของปลา ออกเป็นจำพวก และเป็นชนิดต่างๆ แบ่งออกตามถิ่นฐานที่อยู่อาศัยและการแพร่กระจายของปลา เราอาจแบ่งปลาชนิดต่างๆ ได้แก่ ปลาน้ำจืด ปลาน้ำเค็ม เป็นต้น

แหล่งที่อยู่อาศัยของปลา เราสามารถพบปลาได้หลายแห่งในทั่วทุกแหล่งน้ำในโลก ไม่ว่าจะเป็นน้ำจืด น้ำกร่อย หรือในทะเล

อาหารของปลา ขึ้นอยู่กับชนิดของปลาว่าจะกินอะไรเป็นอาหาร มีทั้งปลากินเนื้อปลาหรือสัตว์อื่น กินพืชหญ้า สาหร่าย กินซากพืชหรือสัตว์ที่เน่าเปื่อย กินแพลงก์ตอน

เพลง ปลาฉลาม ผู้แต่ง ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง โปเล่ โปเล่ โปล่า โปเล โปเล่ล่า เด็กน้อยยืนสองแขนมา มือซ้ายขวา ทำเป็น คลื่นทะเล ปลาฉลามพ่นน้ำเป็นฝอย ปลา เล็กปลาน้อยว่ายตาม ปลาฉลามนับ 1 2 3 ใครว่ายตาม ปลาฉลามจับตัว ใครว่ายตามปลาฉลามจับตัว (ซ้ำ)	เพลง ปลาตัวน้อย ผู้แต่ง ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ปลาตัวน้อย ๆ ล่องลอยไปตามน้ำ แล้วเจ้าก็ถาม ว่ามันเป็นเพราะเหตุใด สายธาราที่เคยงามสดใส เดียวนี้ทำไมจึงแห้ง แล้งดำคร่ำ น้ำทำไมจึงแห้ง คลองทำไมจึงดำ น้ำทำไมจึงแห้ง คลองทำไมจึงดำ ปลาตัวน้อย ๆ ฝ้าคอยคำตอบหนา ใครจะตอบเจ้าปลาได้ไหมเล่าเอ๋ย ปลาตัวน้อย ๆ ฝ้าคอยคำตอบ ขออย่าได้ละเลยหาคำตอบให้เจ้าปลา ใครจะตอบเจ้าปลา แล้วใครจะตอบเจ้าปลา
I'm a Little Fish ทำนอง เพลง ABC I'm a little fish, I like to swim (อาม อะ ลิต-เดิ้ล ฟิช, ไอ ไลค ทู สวิม) You can't catch me, 'cause I have fins (ยู แคนท แคทช มี, คอรัส ไอ แฮฟ ฟินส) When I swim past my friends, I hear them say (เว็น ไอ สวิม พาสท มาย เฟรนด์ส, ไอ เฮีย เด็ม เซ) Stop your swimming and come and play! (สต็อพ ยัว สวิม-มิง แอน คัม แอน พล)	คำคล้องจอง ปลาว่ายน้ำ ผู้แต่ง นางสาวพรสุดา เพ็ชรเลิศ และ อ.สุดา เรศ ศิริสิทธิ์ธนาภาค ปลา เอ๋ย ปลา ว้าย น้ำตามกันมา บางที่ว่ายช้า บาง ที่ว่ายเร็ว ว่ายน้ำป้อมแป้ม เป้า ฟองปุง ปุง ตะ ลุง ตุง ตุง นับ ได้ก็ตัว (พาเด็กนับปลา 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10) (ซ้ำ)

จับคู่ภาพเงาของปลา

บันทึกหลังการสอน

วันจันทร์	
วันอังคาร	
วันพุธ	
วันพฤหัสบดี	
วันศุกร์	

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

...../...../.....